

วารสารวิชาการ

ศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

JORNAL OF ARTS AND SCIENCE CHAIYAPHUM RAJABHAT UNIVERSITY

ISSN : 2408-0993(Print)

ISSN : 2730-1486(Online)

ปีที่ 12 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน 2568

Volume 12 Number 1 January - June 2025

เจ้าของ
วัตถุประสงค์

คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

1. เพื่อเป็นแหล่งเผยแพร่องค์ความรู้ใหม่ด้านศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์
2. เพื่อส่งเสริมให้คณาจารย์ นักวิชาการ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา และผู้สนใจได้มีโอกาสเสนอผลงานวิชาการ ผลงานวิจัย และวิทยานิพนธ์ในสาขาวิชาศิลปศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ และสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง

คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ กลั่นกรองบทความ (Peer Review)

ศาสตราจารย์ ดร.กนกอร สมปราชาญ	มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น
รองศาสตราจารย์ ดร.ชนสิทธิ์ สิทธิสูงเนิน	มหาวิทยาลัยศิลปากร
รองศาสตราจารย์ ดร.นิรันดร์ สุธีนิรันดร์	มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญา จันทรอด	มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ
รองศาสตราจารย์ ดร.สรรฤติ ติปุ	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
รองศาสตราจารย์ ดร.สุวิมล ตั้งประเสริฐ	มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กิติวัชร ถ้วยงาม	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธัญพร ชื่นกลิ่น	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บรรจบ บุญจันทร์	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภากรณ์ นิลกรณ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วินิรณี ทัศนเทพ	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนล สวนประดิษฐ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
อาจารย์ ดร.พัชรีภรณ์ ชมภูวิเศษ	มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
อาจารย์ ดร.วิจิตรา โพธิสาร	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
อาจารย์ศรีสุดา ลุนพุดิ	วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ขอนแก่น

บรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมภารธัชธรรม์ ศิโลศรไช

บรรณาธิการที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.सानนท์ ต่านภักดี

ประธานที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิราภรณ์ จันทร์เขียน

ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิริศักดิ์ อัจฉิวิชัย

ที่ปรึกษา

บรรณาธิการผู้ช่วย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิโรจน์ อภินันท์ธนากร

อาจารย์ ดร.รัชฎ สุธิติ

ดร.อิสระพงศ์ ถนัดคำ

กองบรรณาธิการ

ศาสตราจารย์พิเศษ ดร. กาญจนา คุณารักษ์

มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

ศาสตราจารย์ ดร.กนกอร สมปราชญ์

มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย วิทยาเขต

ขอนแก่น

ศาสตราจารย์ ดร.คณิต เขียววิชัย

มหาวิทยาลัยศิลปากร

รองศาสตราจารย์ ดร.พญ.กิมภาพร ชมะนรงค์

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

รองศาสตราจารย์ ดร.กฤษณพงศ์ สมสุข

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

รองศาสตราจารย์ ดร.จารุณี ซามาตย์

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

รองศาสตราจารย์ ดร.ชัชจรียา ไบลี

นักวิชาการอิสระ

รองศาสตราจารย์ ดร.ชนสิทธิ์ สิทธิสูงเนิน

มหาวิทยาลัยศิลปากร

รองศาสตราจารย์ ดร.ธีรวัฒน์ เหล่านภากุล

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

รองศาสตราจารย์ ดร.พุมิพงศ์ สัตยวงศ์ทิพย์

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

รองศาสตราจารย์ ดร.วิระพงศ์ จันทร์สนาม

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

รองศาสตราจารย์ ดร.วิเชียร ชิวพิมาย

วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

รองศาสตราจารย์ ดร.เดือนเพ็ญพร ชัยภักดี

มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

รองศาสตราจารย์ ดร.ศิวัช ศรีโสภากุล

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

รองศาสตราจารย์วิเชียร ชาบุตรบุญทริก

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย

วิทยาเขตบุรีรัมย์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กิตติคม คาวีรัตน์

นักวิชาการอิสระ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิตานาถ แก้ววินัด

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บรรจบ บุญจันทร์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ผดุง เพ็ชรสุข

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สวาสดี พรรณา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นฤมล ภูสิงห์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปณิธาน วรรณวัลย์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญแข ภูผายาง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มานพ ยิ่งรัมย์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ลักขณา สุกใส

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิรินันท์ ถนัดคำ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนุสรณ์ พัฒนสานต์

อาจารย์ ดร.ปาริชาติ ญาติินิยม

ดร.อิสระพงศ์ ถนัดคำ

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

วิทยาลัยนครราชสีมา

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ

มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตขอนแก่น

มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

คณะผู้จัดทำ

ฝ่ายจัดการและพิสูจน์อักษร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมภารธัชธรรม์ ศิโลศรีไช

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิโรจน์ อภินันท์ธนากร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนุสรณ์ พัฒนสานต์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์หทัยกาญจน์ ทองศรีสุข

อาจารย์ ดร.กิตติศักดิ์ จันทร์ขามป้อม

อาจารย์ ดร.เฉลิมวุฒิ อุทัยกัน

อาจารย์ ดร.ณัฐพงศ์ ชัยภักดี

อาจารย์ ดร.ดวงใจ วิชัย

อาจารย์ว่าที่ร้อยตรี ดร.ตะวัน จำปาโพธิ์

อาจารย์ ดร.รัชวุธ สุทธิ

อาจารย์ ดร.ศักดิ์ชัย ตรีดี

อาจารย์ ดร.สามารถ สินทร์

อาจารย์ ดร.สำราญ วานนท์

อาจารย์ ดร.สุกัญญา หงษ์ทอง

อาจารย์ ดร.สุพัตรา บุตรเสรีชัย

ฝ่ายออกแบบและสารสนเทศ

อาจารย์ปราชญ์ ผดุงพล

อาจารย์ชนินทร์ ศรีโยยอด

อาจารย์ศรัณยู เหลาพา

นายทินนิกร เสมอโชค

นายรชานนท์ คุ่มโนนชัย

ดร.อิสระพงศ์ ถนัดคำ

อาจารย์กมลรักษ์ แก้งคำ
อาจารย์ชยารัก ธานี ดิชะกุล
อาจารย์ปวีณ เกรียงเกษม
อาจารย์วรเชษฐ์ แสงสีดา
อาจารย์วารภรณ์ จันทร์เวียง
ดร.อิสระพงศ์ ถนัดคำ
นางสาวอุษณีย์ พรหมเตื้อ

กำหนดออกวารสาร
สถานที่พิมพ์

ปีละ 2 ฉบับ คือ ฉบับที่ 1 : มกราคม – มิถุนายน ฉบับที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม
โรงพิมพ์ไทยเสรีการพิมพ์ 124/5-9 ถนนนิเวศรัตน์ ตำบลในเมือง อำเภอเมืองชัยภูมิ
จังหวัดชัยภูมิ 36000 โทรศัพท์, 044-821952, 044833952, โทรสาร 044-822153
เว็บไซต์ <http://tsp.yellowpages.co.th>, อีเมล TSP_9@hotmail.com,
tsp2510@gmail.com, tsp.956@gmail.com

สารจากคณบดี

คณบดีศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

คณบดีศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ มีความมุ่งมั่นในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพของการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะผ่านวารสารวิชาการศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ซึ่งเป็นเวทีสำคัญสำหรับนักวิชาการ นักวิจัย และผู้สนใจทั่วไป ในการเผยแพร่ผลงานที่มีคุณภาพและเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาสังคมและประเทศ ด้วยความทุ่มเทของคณะกรรมการดำเนินงานและทีมงานทุกส่วนมีความยินดีอย่างยิ่งที่จะแจ้งให้ทราบว่า วารสารวิชาการศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ ได้รับการรับรองคุณภาพให้อยู่ใน ฐานข้อมูล TCI กลุ่มที่ 2 จากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI) ซึ่งนับเป็นอีกหนึ่งก้าวสำคัญที่สะท้อนถึงความตั้งใจในการรักษามาตรฐานวิชาการ และพัฒนาศักยภาพของวารสารให้สามารถแข่งขันและยืนหยัดในระบบวิจัยระดับชาติ

ในฉบับนี้ ปีที่ 12 ฉบับที่ 1 (มกราคม – มิถุนายน 2568) วารสารได้รวบรวมบทความวิจัยที่หลากหลาย ครอบคลุมทั้งด้านศิลปศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และสหสาขาวิชา ซึ่งล้วนผ่านกระบวนการกลั่นกรองจากผู้ทรงคุณวุฒิอย่างเข้มงวด สำหรับแนวนโยบายในการขับเคลื่อนวารสารในอนาคต คณะฯ มุ่งเน้นการยกระดับคุณภาพสู่ TCI กลุ่มที่ 1 และก้าวสู่ระดับนานาชาติ ด้วยการส่งเสริมงานวิจัยที่มีคุณภาพสูง การเปิดรับบทความจากนักวิจัยต่างสถาบันและต่างประเทศ การเพิ่มศักยภาพของระบบบริหารจัดการวารสาร และการสนับสนุนความรู้ความเข้าใจด้านจริยธรรมการวิจัยและการเผยแพร่วิชาการ

ในนามของคณบดีศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ ขอขอบคุณคณะกรรมการวารสาร ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เขียนบทความ และทุกภาคส่วนที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาและขับเคลื่อนวารสารให้เป็นที่ยอมรับในวงวิชาการ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าวารสารฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้สนใจ และช่วยส่งเสริมการผลิตองค์ความรู้ที่มีคุณภาพอย่างยั่งยืน พบกันใหม่ฉบับถัดไป

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิริศักดิ์ อัจฉวิชัย)
คณบดีคณบดีศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

บทบรรณาธิการ

วารสารวิชาการศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ปีที่ 12 ฉบับที่ 1 นี้ ได้สะท้อนถึงเจตจำนงของคณะบรรณาธิการในการผลักดันให้เกิดเวทีทางวิชาการที่เปิดกว้างสำหรับองค์ความรู้ที่หลากหลายจากหลายสาขาวิชา (สหวิชา) ไม่ว่าจะเป็นด้านมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ วิทยาศาสตร์สุขภาพ วิทยาศาสตร์ประยุกต์ ตลอดจนศาสตร์ร่วมสมัยอื่น ๆ ซึ่งล้วนมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาความรู้และตอบโจทย์ความเปลี่ยนแปลงของสังคมในยุคปัจจุบัน ด้วยความมุ่งมั่นในการธำรงไว้ซึ่งมาตรฐานวิชาการที่เข้มแข็ง วารสารฉบับนี้ยังคงได้รับการรับรองให้อยู่ในฐานข้อมูล TCI กลุ่มที่ 2 อย่างต่อเนื่อง นับเป็นอีกก้าวแห่งความภูมิใจที่แสดงถึงคุณภาพของบทความที่ได้รับการพิจารณาและกลั่นกรองอย่างรอบคอบจากผู้ทรงคุณวุฒิในแต่ละสาขา

วารสารเล่มนี้จะไม่สามารถสมบูรณ์ได้ หากขาดการมีส่วนร่วมจากผู้เขียนบทความ นักวิจัย ผู้ทรงคุณวุฒิ และทีมบรรณาธิการ ซึ่งต่างก็มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนคุณภาพของวารสารให้เป็นที่ยอมรับในระดับประเทศ คณะบรรณาธิการขอขอบคุณทุกภาคส่วนมา ณ โอกาสนี้ เราหวังเป็นอย่างยิ่งว่า บทความในวารสารฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่าน นักวิจัย และผู้สนใจในวงวิชาการ และขอเชิญชวนทุกท่านร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการสร้างสรรค์ความรู้ใหม่ ๆ เพื่อให้วารสารวิชาการศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ก้าวเดินต่อไปอย่างมั่นคงและยั่งยืน

(อาจารย์ ดร.รัชชุธ สุทธิ)

บรรณาธิการผู้ช่วย รักษาการแทน บรรณาธิการ

วารสารวิชาการศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

สารบัญ

แนวทางการพัฒนาทักษะด้านความคิดรวบยอดของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 Guidelines for Development Conceptual Skills of School Administrators under the Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 4 เกศศิณี ฝ่ายจำปา กานต์ เนตรกลาง	1
การศึกษาระดับการคิดเชิงระบบ สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน The Result of The Systems Thinking Education for Undergraduate Students of Students Rajamangala University of Technology Isan สหเทพ คำสุริยา ทรงศักดิ์ สองสนิท ประวิทย์ สิมมาทัน	16
ผลของรูปแบบการดูแลระยะยาวสำหรับผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงในชุมชน ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จังหวัดชัยภูมิ The results of a long-term care model for community-dependent elderly people of village health volunteers Chaiyaphum Province สุวารีย์ ทวนวิเศษกุล ปัญญากรินทร์ หอยรัตน์ พรภัทรา แสนเหล่า สายนาท หวานนุรักษ์ เลิศฤทธิ ตั้งชูวงษ์	29

- ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 44
ของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6
The Relationship between the Administrative Skills in the 21st
Century of School Administrators and Learning Organization of School
under Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 6
ธวัชชัย ภูพลผัน Tawatchai Phooonpan
สรรฤดี ดีปุ่ Sanrudee Deepu
- ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผล 60
ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5
The Relationship between the Digital Leadership of School Administrators and School Effectiveness
under Nakhon Ratchasima
Primary Educational Service Area Office 5
รุ่งธิวา ภาละโธ Rungtiwa Phalatho
สรรฤดี ดีปุ่ Sanrudee Deepu
- แนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 75
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2
Guidelines for Administration of Schools Based on Education Standard under Buriram Primary
Educational Service Area Office 2
อศนี ศรีคำ Assanee Srikam
สรรฤดี ดีปุ่ Sanrudee Deepu
- ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับความเป็นองค์กรนวัตกรรมของ 90
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3
The Relationship Between Digital Leadership of School Administrators and Innovative Organization of
Schools Under
Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 3
มุกดาร์ตน์ ไบบ้ง Mukdarat Baibong
สรรฤดี ดีปุ่ Sanrudee Deepu
-

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการอ่านสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตรา

105

โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT

สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

The Development of Academic Achievement in Spelling that Does Not Meet Section Using the TGT

Cooperative Learning Activities

for Grade 2 Elementary Students

ชรัตย์ คำศิริรักษ์

Choradee Kamsirirak

วนิดา ผาระนัต

Wanida Pharanat

สมาน เอกพิมพ์

Samarn Ekkapim³

แนวทางการพัฒนาทักษะด้านความคิดรวบยอดของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4
Guidelines for Development Conceptual Skills of School Administrators
under the Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 4

เกศศิณี ฝ่ายจำปา^{1*} และกานต์ เนตรกลาง²

Kesine Fayjampa^{*} and Kant Netklang²

^{1*2} สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา 3000

^{1*2} Department of Educational Administration, Faculty of Education, Nakhon Ratchasima Rajabhat University, Nakhon Ratchasima 3000, Thailand.

^{1*}Corresponding Author, E-mail : kfayjampa@gmail.com

Received: 2 March 2024, Revised: 9 August 2024, Accepted: 13 August 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทักษะด้านความคิดรวบยอดของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อเปรียบเทียบการพัฒนาทักษะด้านความคิดรวบยอดของผู้บริหารสถานศึกษา โดยจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน และศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะด้านความคิดรวบยอดของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 โดยใช้วิธีการวิจัยแบบผสมวิธี กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 123 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน ได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ชนิดกึ่งโครงสร้าง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากแบบสัมภาษณ์ด้วยวิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหาและสรุปเป็นความเรียง ผลการวิจัยพบว่า 1) ทักษะด้านความคิดรวบยอดของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการวินิจฉัย และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการใช้คำถาม 2) การเปรียบเทียบทักษะด้านความคิดรวบยอดของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และ 3) แนวทางการพัฒนาทักษะด้านความคิดรวบยอดของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่าผู้บริหารต้องมีความสามารถในการคาดการณ์และวางแผนสำหรับเหตุการณ์และแนวโน้มในอนาคต มีทักษะการวิเคราะห์งาน การวิเคราะห์บทบาทหน้าที่ สามารถคิดนอกกรอบ ความคิด

ใหม่ ๆ มีเทคนิคในการใช้คำถาม รวบรวมข้อมูลที่ต้องการและนำไปใช้ในการวินิจฉัยอย่างมีประสิทธิภาพ ทำการวินิจฉัยบนพื้นฐานของเหตุผล ประเมินทางเลือกที่มีอยู่และเลือกทางเลือกที่เหมาะสมที่สุด

คำสำคัญ : แนวทางการพัฒนา, ทักษะด้านความคิดรวบยอด, ทักษะผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

This research aimed to study and compare the development of summary conceptual skills of school administrators, classified by work experience, and to explore guidelines for developing summary conceptual skills of school administrators under the jurisdiction of the Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 4. A mixed-methods approach was employed. The sample of 123 school administrators was obtained by simple random sampling. Sample size was determined using Krejcie and Morgan's ready-made table. The research instruments included a questionnaire and a semi-structured interview. Statistics used in data analysis include frequency distribution, percentage, mean, standard deviation, t-test. Qualitative data from the interviews were analyzed using content analysis and summarized in an essay. The results showed that 1) School administrators' conceptual skills, overall were at the highest level, with the highest average being diagnosis. The lowest average was the use of questions. 2) Comparing the conceptual skills of school administrators classified by work experience, the overall was significantly different at the .05 level. 3) Guidelines for developing the conceptual skills of school administrators: Administrators must have the ability to forecast and plan for future events and trends, have skills in analyzing work, roles, and responsibilities, be able to think outside the box, have to think in new ways, have techniques for using questions, collect accurate information and use it to make effective diagnoses, make a diagnosis based on reason, evaluate available options and select the most appropriate alternative.

Keywords: Development guidelines, Conceptual skills, The skills of school administrators

1. บทนำ

โลกในยุคปัจจุบันได้มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว มีความเจริญก้าวหน้าอยู่ตลอดเวลา ทั้งทางด้านสังคม ศาสนา เศรษฐกิจ การเมือง และด้านเทคโนโลยี มีสิ่งใหม่ ๆ เกิดขึ้นอยู่เสมอ จากการเปลี่ยนแปลงของโลกอย่างรวดเร็วนี้ ส่งผลกระทบต่อองค์การต่าง ๆ รวมทั้งสถานศึกษาที่ต้องปรับเปลี่ยนให้เข้ากับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ทำให้สถานศึกษาต้องมีการวางแผนในการบริหารจัดการศึกษาที่ดีและมีประสิทธิภาพ มีการบริหารงานที่ทันสมัย เหมาะสม ซึ่งการบริหารงานให้สำเร็จบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ได้นั้น ต้องอาศัยผู้บริหารที่มีทักษะการบริหารที่ดี มีความรู้ ความสามารถ มีความพร้อมในการเข้าสู่ความเปลี่ยนแปลงและปรับเปลี่ยนสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จบรรลุตามวัตถุประสงค์ได้อย่างมีคุณภาพ (ศรีธัญญา น้อยพิมาย, 2562)

การบริหารสถานศึกษา เป็นกระบวนการที่ผู้บริหารจำเป็นต้องให้ความสำคัญในการควบคุม กำกับดูแล การจัดการศึกษาในสถานศึกษา ฉะนั้น นโยบายต่าง ๆ ของการจัดการศึกษา สถานศึกษาจะนำไปใช้หรือไม่ ขึ้นอยู่กับผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารที่ไม่เข้าใจ ในหน้าที่ของตน ไม่ดำเนินงานตามนโยบายในการจัดการศึกษาให้ถูกต้อง การบริหารสถานศึกษาก็จะเกิดความล้มเหลวหรือเกิดความสูญเสียเปล่าทางการศึกษาได้ (Katz, 1955)

จะเห็นได้ว่าการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพได้มากน้อยเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ Katz (1955) ที่ได้กล่าวว่า ทักษะการบริหารที่ผู้บริหารจำเป็นต้องมีเพื่อให้การดำเนินการบริหารประสบผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพจะต้องมี 3 ทักษะ คือ 1) ทักษะด้านเทคนิควิธี (Technical skills) 2) ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์(Human skills) และ 3) ทักษะด้านความคิดรวบยอด (Conceptual skills)

จากการศึกษาทักษะการบริหารงานทั้ง 3 ด้านของ Katz สามารถสรุปได้ว่า ในการบริหารงานหรือการบริหารสถานศึกษานั้น ทักษะการบริหาร ทั้ง 3 ด้านจะมีความจำเป็นมากน้อยแตกต่างกันไปสำหรับผู้บริหารแต่ละระดับ เช่น ผู้บริหารระดับต้น จะต้องมีความรู้ด้านเทคนิคมากที่สุดเพราะว่าเป็นผู้ควบคุมงาน ส่วนผู้บริหารระดับกลาง จะใช้ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์มากที่สุด เพราะต้องทำงานใกล้ชิดกับผู้บริหารระดับสูง และผู้บริหารระดับสูงมีความจำเป็นที่จะต้องใช้ทักษะด้านความคิดรวบยอดมากที่สุด เพราะผู้บริหารระดับสูงจะเป็นผู้กำหนดนโยบายต่าง ๆ จากการประเมินผู้บริหารสถานศึกษาในยุคใหม่หรือผู้บริหารศึกษาที่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อย พบว่าผู้บริหารสถานศึกษายังไม่เข้าใจถึงการปฏิรูปการศึกษาและบทบาทของตนเอง (นลินี ทวีสิน, 2553) ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญ เป็นบุคลากรหลักที่สำคัญของสถานศึกษาและเป็นผู้นำวิชาชีพทางการศึกษาที่จะต้องมีความรู้ ความสามารถ และ คุณธรรม จริยธรรม ตลอดทั้งจรรยาบรรณวิชาชีพที่ดี ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญและมีส่วนรับผิดชอบต่อการจัดการศึกษา (จอมพงศ์ มงคลวนิช, 2556)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 ตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นที่ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกตำแหน่ง ต้องได้รับการพัฒนาอย่างเป็นระบบ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ สมรรถนะ ให้การปฏิบัติงานราชการเป็นไปตามมาตรฐานตำแหน่ง มีความรู้ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ แสดงออกถึงทักษะ สมรรถนะสามารถปฏิบัติงานได้อย่างเป็นมืออาชีพ ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนอย่างยั่งยืน

ด้วยเหตุผลและความสำคัญดังกล่าวข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะด้านความคิดรวบยอด ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษา

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาทักษะด้านความคิดรวบยอดของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4

2.2 เพื่อเปรียบเทียบทักษะด้านความคิดรวบยอดของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

2.3 เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะด้านความคิดรวบยอดของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4

3. สมมติฐาน

ทักษะด้านความคิดรวบยอดของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 ที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีความแตกต่างกัน

4. แนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.1 แนวคิดทฤษฎี

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีของนักวิชาการและนักวิจัยที่ได้ศึกษาหรือแสดงทัศนะเกี่ยวกับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษา เช่น แนวคิดเกี่ยวกับความหมายของทักษะของผู้บริหารสถานศึกษา แนวคิดเกี่ยวกับความสำคัญของทักษะของผู้บริหารสถานศึกษา แนวคิดเกี่ยวกับทักษะด้านความคิดรวบยอดของผู้บริหาร

สถานศึกษา แนวคิดเกี่ยวกับความสำคัญของทักษะความคิดรวบยอดของผู้บริหารสถานศึกษา แล้วนำมาสังเคราะห์เป็นองค์ประกอบของทักษะความคิดรวบยอดของผู้บริหารสถานศึกษา ใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย

4.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

นิภาธร มุลกณี (2561) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กรุงเทพมหานคร ในยุคไทยแลนด์ 4.0 ผลการวิจัยพบว่า ทักษะการบริหารด้านความคิดรวบยอดมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ทักษะการบริหารด้านเทคนิค และ ทักษะการบริหารด้านมนุษยสัมพันธ์

วัชรภรณ์ สุวรรณประทีป (2563) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 ผลการวิจัยพบว่า 1) ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านความคิดรวบยอด และด้านเทคนิควิธี ตามลำดับ 2) ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 จำแนกตามประสบการณ์โดยรวมด้านมนุษยสัมพันธ์และด้านความคิดรวบยอด แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการบริหารงานมากมีทักษะการบริหารมากกว่าผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการบริหารงานน้อย

5. วิธีดำเนินการวิจัย

5.1 ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 180 คน จากโรงเรียนจำนวน 180 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน หรือผู้รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน ซึ่งผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan (1970) โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 123 คน และกลุ่มเป้าหมาย ผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาทักษะด้านความคิดรวบยอดของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีคุณสมบัติโดดเด่นเกี่ยวกับทักษะด้านความคิดรวบยอดหรือมีผลงานเป็นที่ยอมรับเชิงประจักษ์ จำนวน 5 ท่าน

5.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับทักษะด้านความคิดรวบยอดของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 และแบบสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาทักษะด้านความคิดรวบยอดของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 4

5.3 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยซึ่งเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นโดยสร้างตาม วัตถุประสงค์และ กรอบแนวคิดที่กำหนด โดยมีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

5.3.1 แบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือตามขั้นตอน ดังนี้

5.3.1.1 ศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องจากหนังสือ เอกสาร วารสาร รวมทั้งหลักการแนวคิด ทฤษฎี กำหนดโครงสร้างและสร้างแบบสอบถามตามโครงสร้างเนื้อหา

5.3.1.2 นำแบบสอบถามฉบับร่างเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบแก้ไขสำนวน ภาษา ความครอบคลุมและความถูกต้องสมบูรณ์ของเนื้อหา แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้อง

5.3.1.3 นำแบบสอบถามไปหาคุณภาพเครื่องมือ โดยเสนอแบบสอบถามต่อผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ให้ผู้เชี่ยวชาญได้ประเมินความสอดคล้องของข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ และหาค่าดัชนีความสอดคล้อง ระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา (Index of item Objective Congruence: IOC) โดยคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5ขึ้นไป ผลปรากฏว่ามีค่าระหว่าง 0.80-1.00 ซึ่งถือว่าผ่านเกณฑ์ทุกข้อ

5.3.1.4 นำแบบสอบถามที่แก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 4 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำผล การตอบแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีการของ Cronbach ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ทั้งฉบับ เท่ากับ 0.956

5.3.2 แบบสัมภาษณ์

การสร้างเครื่องมือที่เป็นแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างแบบสัมภาษณ์ชนิดกึ่งโครงสร้าง (Semi- structured interview) ผู้วิจัยได้นำผลการศึกษาทักษะด้านความคิดรวบยอด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 4 โดยนำข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดของแต่ละด้านมากำหนดเป็นประเด็น ในการสัมภาษณ์ มีขั้นตอน ดังนี้

5.3.2.1 กำหนดเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิในการสัมภาษณ์ โดยผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์ชนิด กึ่งโครงสร้างกับผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน โดยการเลือกกลุ่มเป้าหมายแบบเจาะจง

5.3.2.2 สร้างเครื่องมือแบบสัมภาษณ์ตามประเด็นปัญหา และปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ตามคำแนะนำ ของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ แล้วนำไปเก็บรวบรวมข้อมูล

5.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

5.4.1. แบบสอบถาม

5.4.1.1 ผู้วิจัยขอหนังสืออนุญาตจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา เพื่อขอความร่วมมือและความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย

5.4.1.2 ผู้วิจัยนำหนังสือพร้อมแบบสอบถามจำนวน 123 ชุด เข้าเก็บข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 4 ในวันประชุมผู้บริหาร และได้รับแบบสอบถามคืนครบตามจำนวน 123 ชุด

5.4.2. แบบสัมภาษณ์

5.4.2.1 ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการสัมภาษณ์จากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏ นครราชสีมา

5.4.2.2 ดำเนินการติดต่อนัดหมายวัน เวลา สถานที่กับผู้ให้สัมภาษณ์ล่วงหน้าและขอดำเนินการ สัมภาษณ์ด้วยตนเอง ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 1 สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 15 ตุลาคม 2566 เวลา 09.00 น. ผู้ทรงคุณวุฒิ ท่านที่ 2 สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 29 ตุลาคม 2566 เวลา 09.00 น. ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 3 สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 18 ตุลาคม 2566 เวลา 11.00 น. ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 4 สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 30 ตุลาคม 2566 เวลา 09.00 น. ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 5 สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 27 ตุลาคม 2566 เวลา 09.00 น.

5.5 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อคำนวณหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน การทดสอบค่าที และวิเคราะห์การสัมภาษณ์โดยการตีความหมายในรูปของการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis) หรือตีความแบบอุปมาน (Inductive method) คือ พิจารณาความเหมือน ความแตกต่าง และความสัมพันธ์กันมาหาข้อสรุป แล้ววิเคราะห์นำเสนอบรรยายเป็นแบบความเรียงเชิงพรรณนา

6. ผลการวิจัย

นำเสนอผลการวิจัย แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ทักษะด้านความคิดรวบยอดของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานทักษะด้านความคิดรวบยอดของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้าน	ทักษะด้านความคิดรวบยอด	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1	ด้านการมองการณ์ไกล	4.52	0.47	มากที่สุด
2	ด้านการวิเคราะห์งานของตนเองและผู้อื่น	4.54	0.51	มากที่สุด
3	ด้านความคิดสร้างสรรค์	4.48	0.48	มาก
4	ด้านการใช้คำถาม	4.46	0.50	มาก
5	ด้านการวินิจฉัย	4.60	0.49	มากที่สุด
	รวม	4.52	0.49	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า ทักษะด้านความคิดรวบยอดของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.49) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านการวินิจฉัย ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.49) รองลงมา คือ ด้านการวิเคราะห์งานของตนเองและผู้อื่น ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = 0.51) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการใช้คำถาม ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.50)

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบทักษะด้านความคิดรวบยอดของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบทักษะด้านความคิดรวบยอดของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

ด้าน	ทักษะด้านความคิดรวบยอด	ประสบการณ์การทำงาน				t	p-value
		ไม่เกิน 10 ปี		มากกว่า 10 ปี			
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1.	ด้านการมองการณ์ไกล	4.44	0.48	4.58	0.45	-1.73	.085

ด้าน	ทักษะด้านความคิดรวบยอด	ประสบการณ์การทำงาน				t	p-value
		ไม่เกิน 10 ปี		มากกว่า 10 ปี			
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
2.	ด้านการวิเคราะห์งานของตนเองและผู้อื่น	4.43	0.55	4.62	0.45	-2.03*	.044
3.	ด้านความคิดสร้างสรรค์	4.42	0.49	4.53	0.47	-1.19	.235
4.	ด้านการใช้คำถาม	4.35	0.49	4.54	0.50	-2.08*	.040
5.	ด้านการวินิจฉัย	4.50	0.50	4.68	0.47	-2.04*	.043
	รวม	4.43	0.44	4.59	0.42	-2.00*	.047

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 ทักษะด้านความคิดรวบยอดของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 ที่มีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 10 ปี สูงกว่า ประสบการณ์การทำงานไม่เกิน 10 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทักษะด้านความคิดรวบยอดของผู้บริหาร ซึ่งประกอบด้วย ด้านการวิเคราะห์งานของตนเองและผู้อื่น ด้านการใช้คำถาม และด้านการวินิจฉัย ประสบการณ์การทำงานมากกว่า 10 ปี สูงกว่าประสบการณ์การทำงานไม่เกิน 10 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการมองการณ์ไกล ด้านความคิดสร้างสรรค์ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 3 แนวทางการพัฒนาทักษะด้านความคิดรวบยอดของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 ได้ทั้งหมด 5 แนวทาง ดังนี้

1. แนวทางการพัฒนาทักษะด้านความคิดรวบยอดของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 ด้านการมองการณ์ไกล ประกอบด้วย ผู้บริหารควรมีความสามารถในการคาดการณ์และวางแผนสำหรับเหตุการณ์และแนวโน้มในอนาคต เพื่อทำการตัดสินใจอย่างมีข้อมูลสามารถมองเห็นภาพในอนาคตขององค์กรได้ ผู้บริหารที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกลจะสามารถกำหนดจุดมุ่งหมายขององค์กร ระบุปัญหา อุปสรรคและโอกาสที่อาจเกิดขึ้นได้ สามารถตัดสินใจเชิงรุกเพื่อให้องค์กรขับเคลื่อนไปข้างหน้าและพัฒนากลยุทธ์เพื่อนำพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. แนวทางการพัฒนาทักษะด้านความคิดรวบยอดของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 ด้านการวิเคราะห์งานของตนเองและผู้อื่น ประกอบด้วย ผู้บริหารควรมีทักษะการวิเคราะห์โดยเฉพาะอย่างยิ่งการวิเคราะห์งาน การวิเคราะห์บทบาทหน้าที่ ข้อกำหนดของ

ตำแหน่งต่าง ๆ ศึกษาคุณสมบัติของบุคลากรให้เหมาะสมกับงานที่ได้รับมอบหมายในด้านความรู้ความสามารถ ทักษะ และองค์ประกอบอื่น ๆ

3. แนวทางการพัฒนาทักษะด้านความคิดรวบยอดของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 ด้านความคิดสร้างสรรค์ ประกอบด้วย ผู้บริหารควรมีทักษะการคิด นอกกรอบ ความคิดใหม่ ๆ และค้นหาวิธีแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อน ความคิดสร้างสรรค์ทำให้ผู้บริหารเข้าถึงปัญหา จากมุมมองต่าง ๆ พิจารณาริธีแก้ปัญหา ทางเลือก และค้นหาวิธีแก้ไขที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

4. แนวทางการพัฒนาทักษะด้านความคิดรวบยอดของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 ด้านการใช้คำถาม ประกอบด้วย ผู้บริหารควรมีทักษะในการใช้ คำถาม มีเทคนิคในการใช้คำถาม เพื่อให้ได้คำตอบที่หลากหลายและสร้างสรรค์ กระตุ้นให้ผู้ที่ถูกถามได้คิดตาม และมีความสนใจอยากตอบคำถาม คำถามที่ดีควรเป็นคำถามปลายเปิดเพื่อให้ผู้ถูกถามได้แสดงความคิดเห็น

5. แนวทางการพัฒนาทักษะด้านความคิดรวบยอดของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 ด้านการวินิจฉัย ประกอบด้วย ผู้บริหารควรมีบทบาทสำคัญในการ วินิจฉัย ผู้บริหารควรรวบรวมข้อมูลที่ถูกต้องและนำไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ ข้อมูลที่ถูกต้องทำหน้าที่เป็น รากฐานในการตัดสินใจ การวินิจฉัยเป็นกระบวนการในการประเมินทางเลือกที่มีอยู่และเลือกตัวเลือก ที่เหมาะสมที่สุด ต้องใช้วิจารณญาณที่ดี การตัดสินใจสั่งหรือทำการวินิจฉัยควรอยู่บนพื้นฐานของเหตุผล ที่สมเหตุสมผลและความเข้าใจเป้าหมายขององค์การอย่างแท้จริง

7. สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาทักษะด้านความคิดรวบยอดของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 สรุปได้ดังนี้

1. ทักษะด้านความคิดรวบยอดของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไป น้อย ได้แก่ ด้านการวินิจฉัย ด้านการวิเคราะห์งานของตนเองและผู้อื่น ด้านการมองการณ์ไกล ด้านความคิด สร้างสรรค์ และด้านการใช้คำถาม ตามลำดับ

2. การเปรียบเทียบทักษะด้านความคิดรวบยอดของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 ตามประสบการณ์การทำงาน โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่รับ .05 และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีความแตกต่างกัน มีจำนวน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการวิเคราะห์งานของตนเองและผู้อื่น ด้านการใช้คำถาม ด้านการวินิจฉัย และด้านที่ไม่แตกต่างกัน มีจำนวน 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการมองการณ์ไกล และด้านความคิดสร้างสรรค์

3. แนวทางการพัฒนาทักษะด้านความคิดรวบยอดของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 ได้ทั้งหมด 5 แนวทาง ดังนี้

3.1 แนวทางการพัฒนาทักษะด้านความคิดรวบยอดของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 ด้านการมองการณ์ไกล ผู้บริหารควรมีความสามารถในการคาดการณ์และวางแผนสำหรับเหตุการณ์และแนวโน้มในอนาคต เพื่อทำการตัดสินใจอย่างมีข้อมูล

3.2 แนวทางการพัฒนาทักษะด้านความคิดรวบยอดของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 ด้านการวิเคราะห์งานของตนเองและผู้อื่น ผู้บริหารจำเป็นต้องมีทักษะการวิเคราะห์โดยเฉพาะอย่างยิ่งการวิเคราะห์งาน การวิเคราะห์บทบาทหน้าที่ ข้อกำหนดของตำแหน่งต่าง ๆ ศึกษาคุณสมบัติของบุคลากรให้เหมาะสมกับงานที่ได้รับมอบหมายในด้านความรู้ความสามารถ ทักษะ และองค์ประกอบอื่น ๆ

3.3 แนวทางการพัฒนาทักษะด้านความคิดรวบยอดของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 ด้านความคิดสร้างสรรค์ ผู้บริหารต้องมีทักษะการคิดนอกกรอบ คิดไอเดียใหม่ ๆ และค้นหาวิธีแก้ไขปัญหาคับข้องใจที่ซับซ้อน พิจารณาริธีแก้ปัญหา ทางเลือก และค้นหาวิธีแก้ไขที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

3.4 แนวทางการพัฒนาทักษะด้านความคิดรวบยอดของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 ด้านการใช้คำถาม ผู้บริหารจะต้องมีทักษะในการใช้คำถาม มีเทคนิคในการใช้คำถาม เพื่อให้ได้คำตอบที่หลากหลายและสร้างสรรค์ กระตุ้นให้ผู้ถูกถามได้คิดตามและมีความสนใจอยากตอบคำถาม คำถามที่ดีควรเป็นคำถามปลายเปิดเพื่อให้ผู้ถูกถามได้แสดงความคิดเห็น

3.5 แนวทางการพัฒนาทักษะด้านความคิดรวบยอดของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 ด้านการวินิจฉัย ผู้บริหารต้องรวบรวมข้อมูลที่ถูกต้องและนำไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ ต้องใช้วิจารณญาณที่ดี ในการตัดสินใจสั่งหรือทำการวินิจฉัยควรอยู่บนพื้นฐานของเหตุผลที่สมเหตุสมผลและความเข้าใจเป้าหมายขององค์การอย่างแท้จริง

8. อภิปรายผล

จากผลการวิจัย แนวทางการพัฒนาทักษะด้านความคิดรวบยอดของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 ผู้วิจัยได้นำผลการวิจัยมาอภิปรายไว้ ดังนี้

8.1 จากการศึกษาทักษะด้านความคิดรวบยอดของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารส่วนใหญ่มีความรู้ความสามารถ ความชำนาญในการปฏิบัติงาน และหน่วยงานต้นสังกัดได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา มีการกำหนดแนวทางการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้มีความก้าวหน้าในหน้าที่การงานและวิชาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ

นิภาธร มุลกณี (2561) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กรุงเทพมหานคร ในยุคไทยแลนด์ 4.0 ผลการวิจัยพบว่า ทักษะการบริหารด้านความคิดรวบยอดมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วัชรภรณ์ สุวรรณประทีป (2563) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 ผลการวิจัยพบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด

8.2 การเปรียบเทียบทักษะด้านความคิดรวบยอดของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยภาพรวมแตกต่างกัน ผู้บริหารที่มีประสบการณ์มากมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าผู้บริหารที่มีประสบการณ์น้อย ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารที่มีประสบการณ์และปฏิบัติงานมานาน จะมีทักษะและความชำนาญในการปฏิบัติงาน จนสามารถนำประสบการณ์มาปรับใช้ในการดำเนินงานในองค์กรได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุพรรณษา ไตรรัตน์ (2562) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมของทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 จำแนกตามตำแหน่ง เพศ อายุ และ ประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับงานวิจัยของ รังสิรัตน์ โกสยยะ (2561) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดยะลา ผลการวิจัยพบว่า ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาจำแนกตามเพศ อายุ ประสบการณ์ทำงาน และขนาดของสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

8.3 แนวทางการพัฒนาทักษะด้านความคิดรวบยอดของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4

8.3.1 ด้านการมองการณ์ไกล ผู้บริหารต้องมีความสามารถในการคาดการณ์และวางแผนสำหรับเหตุการณ์และแนวโน้มในอนาคต เพื่อทำการตัดสินใจอย่างมีข้อมูล ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารได้รับการพัฒนาทักษะจากหน่วยงานต้นสังกัดเกี่ยวกับเรื่องของการวางแผน การกำหนดวิสัยทัศน์ขององค์กร และผู้บริหารคือผู้ที่ดำเนินงานเกี่ยวกับการพัฒนาองค์กร จึงจำเป็นต้องมีความสามารถในการคาดการณ์ การวางแผนงาน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ทองอินทร์ ปัญญาภาค (2556) ที่ได้กล่าวว่า การมองการณ์ไกล คือการมองภาพขององค์กรในอนาคตที่พึงประสงค์ที่ผู้ร่วมงานและผู้บริหารร่วมกันกำหนดขึ้น เพื่อเป็นจุดมุ่งหมายขององค์กร

8.3.2 ด้านการวิเคราะห์งานของตนเองและผู้อื่น ผู้บริหารจำเป็นต้องมีทักษะการวิเคราะห์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการวิเคราะห์งาน การวิเคราะห์บทบาทหน้าที่ ข้อกำหนดของตำแหน่งต่าง ๆ ศึกษา

คุณสมบัติของบุคลากรที่เหมาะสมกับงานที่ได้รับมอบหมาย ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารจะต้องเป็นผู้ที่มอบหมายงานต่าง ๆ ให้แก่บุคลากรภายในองค์กร จึงต้องมีความรู้ความเชี่ยวชาญในงานนั้น ๆ เพื่อที่จะได้วิเคราะห์งาน และมอบหมายงานให้บุคลากรได้ตรงตามความถนัด ตรงตามฝ่ายงานที่รับผิดชอบ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ศิริวรรณ เสรีรัตน์ (2554) ได้กล่าวว่า การวิเคราะห์งานเป็นกระบวนการที่มีระบบในการกำหนดทักษะ หน้าที่และความรู้ ที่ต้องการสำหรับงานใดงานหนึ่งขององค์กร

8.3.3 ด้านความคิดสร้างสรรค์ ผู้บริหารต้องมีทักษะการคิดนอกกรอบ คิดไอเดียใหม่ ๆ และค้นหาวิธีแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อน พิจารณาวิธีแก้ปัญหา ทางเลือก และค้นหาวิธีแก้ไขที่มีประสิทธิภาพสูงสุดที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก ในการบริหารงานภายในองค์กรมักมีงานที่ทำท้าทายความสามารถของผู้บริหารอยู่เสมอ บางเรื่องเป็นเรื่องที่แปลกใหม่ ผู้บริหารจึงต้องเป็นผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์ คิดแปลกใหม่ คิดนอกกรอบ เพื่อที่จะได้แก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างหลากหลายวิธี ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ อัยริน สมาแอ (2562) ได้กล่าวว่า ความคิดสร้างสรรค์ เป็นพฤติกรรมแสดงออกของผู้บริหารสถานศึกษาในการคิดหลายทิศทางที่นำไปสู่กระบวนการคิดในสิ่งแปลกใหม่มีความสามารถในการบูรณาการความรู้ ทักษะและประสบการณ์ให้ความเป็นอิสระทางความคิด

8.3.4 ด้านการใช้คำถาม ผู้บริหารจะต้องมีทักษะในการใช้คำถาม มีเทคนิคในการใช้คำถาม เพื่อให้ได้คำตอบที่หลากหลายและสร้างสรรค์ กระตุ้นให้ผู้ที่ถูกถามได้คิดตามและมีความสนใจอยากตอบคำถาม คำถามที่ดีควรเป็นคำถามปลายเปิดเพื่อให้ผู้ถูกถามได้แสดงความคิดเห็น ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารเป็นผู้ที่ต้องสื่อสารกับบุคลากรภายในองค์กรอยู่เสมอ จึงต้องมีทักษะการใช้คำถามที่ดี เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง กระตุ้น โน้มน้าวใจของบุคลากรให้ปฏิบัติงานได้ตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ วิวรรณ ธาราหิรัญโชติ (2557) ได้กล่าวว่า ทักษะการถามคำถามเป็นสิ่งสำคัญมาก ไม่ว่าจะเพื่อการเรียนรู้ หรือเพื่อการทำงานการถามคำถามที่ถูกต้อง ถูกจังหวะ ทำให้ได้ข้อมูลที่เหมาะสม มีประสิทธิภาพและยังอาจทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์อื่น ๆ อีกมากมาย เช่น ก่อให้เกิดความเข้าใจในระหว่างกันและกันเพิ่มขึ้น เป็นต้น

8.3.5 ด้านการวินิจฉัย ผู้บริหารมีบทบาทสำคัญในการวินิจฉัย ผู้บริหารต้องรวบรวมข้อมูลที่ถูกต้องและนำไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ การวินิจฉัยเป็นกระบวนการในการประเมินทางเลือกที่มีอยู่และเลือกตัวเลือกที่เหมาะสมที่สุด ต้องใช้วิจารณญาณที่ดี ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารเป็นผู้ที่มีอำนาจในการวินิจฉัยหรือตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ผู้บริหารจึงต้องคิดให้รอบครอบก่อนที่จะวินิจฉัยสั่งการ ต้องคำนึงถึงผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นจากการตัดสินใจ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สมคิด บางโม (2562) ได้กล่าวว่า การวินิจฉัยเป็นกระบวนการของการแสวงหาทางเลือกที่มีอยู่จากทางเลือกต่าง ๆ และสามารถเลือกทางเลือกที่เป็นไปได้

9. ข้อเสนอแนะ

9.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

9.1.1 จากการศึกษาทักษะด้านความคิดรวบยอดของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ด้านการใช้คำถามมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรศึกษาเทคนิคในการใช้คำถาม การตั้งคำถามที่ตรงประเด็นและเป็นคำถามเชิงบวก

9.1.2 จากการศึกษาการเปรียบเทียบทักษะด้านความคิดรวบยอดของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยภาพรวมแตกต่างกัน ผู้บริหารที่มีประสบการณ์มากมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าผู้บริหารที่มีประสบการณ์น้อย ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์การทำงานน้อย ควรหมั่นศึกษาหาความรู้ในการพัฒนาตนเอง

9.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

9.2.1 ควรศึกษาทักษะด้านความคิดรวบยอดของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 ตามทัศนะของครูสายผู้สอน

9.2.2 ควรศึกษาทักษะด้านความคิดรวบยอดของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 ตามขนาดของสถานศึกษาและสถานภาพการดำรงตำแหน่ง

10. กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ ด้วยความกรุณาจากคณาจารย์หลายท่านที่ได้ถ่ายทอดความรู้ประสบการณ์ ให้คำปรึกษาแนะนำในด้านวิชาการ รวมทั้งให้ความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ซึ่งผู้วิจัยขอกราบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง รองศาสตราจารย์ ดร. กานต์ เนตรกลาง อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. สรรฤดี ดีปุ รองศาสตราจารย์ ดร. สุวิมล ตั้งประเสริฐ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. บรรจบ บุญจันทร์ ดร. อริสา นพคุณ และดร. ยศพร จิรพรเจริญ ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้ความกรุณาตรวจสอบเครื่องมือ และให้ข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงเครื่องมือเป็นอย่างยิ่ง และขอกราบขอบพระคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 ท่าน ที่ได้กรุณาให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัย และขอขอบพระคุณวารสารวิชาการศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิที่ให้โอกาสได้เผยแพร่ผลงานวิจัยในครั้งนี้

11. เอกสารอ้างอิง

- จอมพงศ์ มงคลวนิช. (2556). *การบริหารองค์การและบุคลากรทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ : วิ.พรินท์.
- ทองอินทร์ ปัญญาณาค. (2556). *แนวทางพัฒนาการนำวิสัยทัศน์ไปสู่การปฏิบัติของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 2*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- นลินี ทวีสิน. (2553). *การศึกษาอีพเกรด*. กรุงเทพฯ : มีดีอีพเกรด.
- นิภาธร มุลกณี. (2561). *การพัฒนาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กรุงเทพมหานคร ในยุคไทยแลนด์ 4.0*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- รังสิรัตน์ โกสัยยะ. (2561). *ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดยะลา*. วิทยานิพนธ์ปริญญา ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- วัชรภรณ์ สุวรรณประทีป. (2563). *ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6*. *วารสารวิทยาลัยนครราชสีมา*. 12(1) : 683-692.
- วิวรรณ ธาราธิรัฐโชติ (2557). *คำถามสร้างวิสัยทัศน์*. สืบค้นเมื่อ 18 มิถุนายน 2566,
จาก <https://www.bangkokbiznews.com/blogs/columnist/105515>
- ศรัณญา น้อยพิมาย. (2562). *ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์. (2554). *องค์การและการจัดการ*. กรุงเทพฯ : พัฒนาศึกษา.
- สมคิด บางโม. (2562). *องค์การและการจัดการ*. กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- สุพรรณษา ไตรรัตน์. (2562). *การศึกษาทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียน ในสังกัดองค์การ บริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- อัยริน سماแอ. (2562). *การศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- Katz, R.L. (1955). Skill of an effective administrator, *Harvard Business Review*. 33(1) : 31-42.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*. 30(3) : 607-610

การศึกษาระดับการคิดเชิงระบบ สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี
ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน

The Result of The Systems Thinking Education for Undergraduate Students
of Students Rajamangala University of Technology Isan

สหเทพ คำสุริยา^{1*} ทรงศักดิ์ สองสนิท² และประวิทย์ สิมมาทัน³
Sahathep Khamsuriya¹ Songsak Songsanit² Prawit Simmstun³

^{1*,2,3} สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม 44000

^{1*,2,3} Department of Computer Educational, Faculty of Education, Rajabhat Maha Sarakham University,
Maha Sarakham 44000, Thailand.

^{1*}Corresponding Author, E-mail : Sahathep2515@gmail.com

Received: 24 April 2024, Revised: 27 December 2024, Accepted: 27 December 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเพื่อศึกษาระดับการคิดเชิงระบบ สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี
ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน โดยใช้วิธีการวิจัยแบบปฏิบัติการ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษา
ระดับปริญญาตรี จากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ในประเทศไทย ปีการศึกษา 2563 จำนวน 400 คน ได้มาโดย
วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน คำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Yamane เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ
แบบทดสอบวัดการคิดเชิงระบบ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติ
ทดสอบค่า t-test ผลการวิจัยพบว่า ระดับการคิดเชิงระบบ โดยภาพรวม อยู่ในระดับพอใช้ มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ
23.57 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 58.93

คำสำคัญ : การคิดเชิงระบบ, การเรียนรู้ผสมผสาน

Abstract

This research aimed to investigate the systems thinking levels of undergraduate students of
Students Rajamangala University of Technology Isan using the Action Research method. The sample
group consisted of undergraduate students from the King Mongkut's University of Technology in
Thailand, academic year 2020, totaling 400 individuals. The sample size was determined using Multi-
stage Sampling. The data were obtained by multi-stage random sampling method. The sample size was
calculated using Yamane's formula. The research instruments were a system thinking test. The statistics
used for data analysis were mean, standard deviation, and t-test. The research findings revealed that
the overall level of systems thinking was at a satisfactory level, with an average score of 23.57 points,
equivalent to 58.93 percent.

Keywords : Systemic thinking, Blended learning

1. บทนำ

การคิดเชิงระบบ (Systems Thinking) เป็นการคิดแบบองค์รวม ให้ความสำคัญกับการพิจารณาปัญหาที่เน้นการวิเคราะห์ถึงองค์ประกอบ และเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระดับต่าง ๆ ขององค์ประกอบ (Riess & Mischo, 2010) ตลอดจนการจัดโครงสร้างและลำดับความสัมพันธ์ขององค์ประกอบในแต่ละระดับเข้าไว้ด้วยกัน (Cheng, Ructtinger & Fuji, 2010) ดังนั้น การคิดเชิงระบบจึงช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถทำความเข้าใจปัญหาที่มีความซับซ้อน นอกจากนี้ การคิดเชิงระบบยังมีความสำคัญในฐานะเป็นเครื่องมือวางแผน และพัฒนาระบบ ช่วยทำให้สามารถดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ ได้อย่างรอบคอบ จนทำให้การดำเนินงานและการแก้ปัญหาประสบผลสำเร็จ การคิดเชิงระบบให้ความสำคัญกับการเชื่อมโยง และจัดโครงสร้างขององค์ประกอบในเรื่องที่ศึกษา จึงเป็นหัวใจสำคัญของการศึกษาในระดับขั้นพื้นฐาน และส่งผลต่อการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น (Assaraf & Orion, 2005)

ปัจจุบันปัญหาที่สำคัญของการศึกษา คือ การจัดการเรียนการสอนของครูส่วนใหญ่เป็นการถ่ายทอดข้อมูลมากกว่าชี้แนะวิธีการหาความรู้ การวัดผลที่ใช้ข้อสอบวัดเฉพาะความจำ มิได้ปลูกฝังกระบวนการคิดเชิงระบบผู้เรียนจึงขาดทักษะในการวางแผนการทำงานและไม่มี ความอดทนที่จะขบคิดปัญหาเป็นเวลานาน ๆ (Sombat, 2002) ดังนั้น แนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงระบบของผู้เรียนนั้น ครูต้องจัดสภาพแวดล้อมในการเรียนให้เอื้อต่อการเกิดทักษะการคิดเชิงระบบ (Sangiamtorat, 2003)

เป้าหมายของการจัดการศึกษาในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน คือ ต้องการทรัพยากรมนุษย์ที่คิดเป็น ทำเป็น วิเคราะห์เป็นมีคุณธรรม มีจิตสำนึกในสังคมทันสมัย สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลกและสภาพสังคมไทย มีความรู้และทักษะสอดคล้องกับความต้องการของสังคม กระบวนการคิดของบุคคลเป็นปัจจัยภายในที่สำคัญที่มีอิทธิพลต่อการกระทำและการแสดงออกของบุคคล ดังนั้น การพัฒนาความสามารถในการคิด จึงเป็นจุดหมายสำคัญของการจัดการศึกษา โดยการคิดอย่างเป็นระบบนั้นจะสร้างนิสัยการมองภาพรวมและระบบย่อยในระบบใหญ่ที่เชื่อมโยงกันให้กับแต่ละบุคคล คนที่มีความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบ จะสามารถคิดได้อย่างมีเหตุผล มีขั้นตอน มีเป้าหมายชัดเจน เพื่อบรรลุเป้าหมายอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ โดยการสอนให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการคิด จึงเปรียบเสมือนการติดอาวุธทางปัญญาให้กับผู้เรียนเพราะจะทำให้ผู้เรียนได้มีเครื่องมือใช้ในการแสวงหาความรู้ได้ไปตลอดชีวิต จึงนับได้ว่าการสอนให้ผู้เรียนได้รู้จักวิธีการคิด มีความสำคัญอย่างยิ่ง (Tisana, 2010)

จากที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยเล็งเห็นความสำคัญของการส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาระดับการคิดเชิงระบบ เพื่อนำสารสนเทศมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพของนักศึกษาอันจะเป็นแนวทางให้กับหน่วยงานหรือสถาบันการศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชน จึงได้ทำการศึกษาระดับการคิดเชิงระบบของนักศึกษาระดับปริญญาตรี เพื่อจะได้นำไปพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนและนำไปดำเนินการประยุกต์ใช้และพัฒนาต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาระดับการคิดเชิงระบบสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน

3. สมมติฐาน

3.1 ระดับการคิดเชิงระบบสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน โดยวิธีการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานตามแนวทางคอนสตรัคติวิสต์ โดยใช้ปัญหาเป็นฐานที่ส่งเสริมความสามารถการคิดเชิงระบบ โดยรวมอยู่ในระดับดี

3.2 การคิดเชิงระบบสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

4. แนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.1 แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการคิดเชิงระบบ

4.1.1 แนวคิดของ Capra

Capra (1996) ได้นำวิธีคิดอย่างเป็นระบบมาทำความเข้าใจในเรื่องของชีวิต และนำเสนอให้เห็นว่า วิสัยทัศน์ใหม่ที่ว่าด้วยระบบชีวิตนี้ จะเปลี่ยนวิถีที่เราสัมพันธ์กันและกัน และวิถีที่เราสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม ในด้านสุขภาพ ตลอดจนมุมมองขององค์กรธุรกิจ ระบบการศึกษา สถาบันทางสังคม และระบบการเมืองต่าง ๆ ทำให้เราช่วยกันสร้างชุมชนที่ยั่งยืน และช่วยให้เข้าใจธรรมชาติของพืช สัตว์ ระบบนิเวศที่จากองค์กรของตนได้อย่างไร เราจะเรียนรู้จากธรรมชาติได้อย่างไร วิธีคิดอย่างเป็นระบบแสดงให้เราเห็นว่า องค์กรรวมเป็นมากกว่าผลรวมขององค์ประกอบของมัน หัวใจหลักของทฤษฎีใหม่ คือ ชีวิตทั้งหลายล้วนดำรงอยู่ในระบบลักษณะโยงใยกันเป็นข่าย โดยระบบนิเวศเป็นระบบที่ใหญ่และสำคัญมากที่สุด โดยเชื่อว่าการเข้าถึงความจริงในระบบนิเวศจะทำให้เข้าใจในระบบทั้งหลาย เนื่องจากเค้าเชื่อว่าการจัดระบบองค์กรของระบบนิเวศ คือ การจัดองค์กร ของระบบชีวิตทุกระบบ มนุษย์ในฐานะระบบชีวิตหนึ่งของระบบใหญ่ ซึ่งต้องจัดแบบแผนชีวิต ระเบียบสังคม ให้สอดคล้องกับแบบแผนของระบบนิเวศ คือ การพูดถึง “ชุมชน” (Community) ที่ทำให้เกิดข้อถกเถียง ในการให้น้ำหนักปัจจัยหรือตัวแปร ด้านอื่น ๆ ที่เข้ามากระทบกับกระบวนการทัศน์ และกระบวนการทัศน์ก็เป็นเพียงปัจจัยหนึ่งจากหลายหลายปัจจัยเท่านั้น

4.1.2 แนวคิดของ Peter

Peter (1990) กล่าวว่า วิธีคิดอย่างเป็นระบบ (Systems Thinking) เป็นกระบวนการคิดขั้นสูง สำหรับองค์การเรียนรู้และบุคคลแห่งการเรียนรู้ เพื่อไม่ให้เกิดข้อผิดพลาดความเข้าใจคลาดเคลื่อน จนนำไปสู่การสร้างปัญหาที่ทำให้เราไม่สามารถไปถึงสภาพอนาคตที่พึงปรารถนาได้ ดังนั้น การคิดอย่างเป็นระบบจึงมีความสำคัญที่เกี่ยวพันกับการคิดในลักษณะเชื่อมโยงคิดแบบภาพรวมมองเห็นภาพทั้งหมด รู้จักสังเคราะห์และมองเส้นปฏิสัมพันธ์ต่าง ๆ ของระบบ ทำให้ความสัมพันธ์เชิงลึก และความสัมพันธ์แนวกว้าง รวมทั้ง ความสัมพันธ์ที่ซับซ้อน เป็นการเน้นการคิดแบบกระบวนการ หรือวิธีคิดแบบทัศน์ เรียกว่า “วิธีคิดแบบองค์รวม” Peter Senge ได้รับยกย่องว่าเป็น Mr. Learning Organization ที่นำวิธีคิดอย่างเป็นระบบมาประยุกต์ใช้กับการบริหารและพัฒนาองค์กรในยุคใหม่ รวมถึงการสร้างภาวะผู้นำที่ยอดเยี่ยมสามารถยกระดับการเรียนรู้และศักยภาพขององค์กรการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ วิธีคิดอย่างเป็นระบบหากฝึกคิดจนเกิดความชำนาญจะทำให้เกิดความเชื่อมโยงเหตุ ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อกันและมีความสัมพันธ์เป็นลูกโซ่ และสามารถเข้าใจเรื่องกฎของการกระทำสามารถตั้งคำถามเกี่ยวกับตนเอง โครงสร้างของระบบมีความสำคัญต่อการอธิบายสถานการณ์แนวโน้มและสิ่งที่เกิดขึ้นรอบตัวของระบบ ดังนี้

1. สถานการณ์ (Events) สังคมปัจจุบันนี้เป็นสังคมที่สนใจสถานการณ์เฉพาะหน้ามาก โดยปราศจากความสนใจว่าเหตุใด หรือเพราะอะไร อย่างไร ที่สภาพการหรือเหตุการณ์นั้น มีรูปแบบการเกิดขึ้นได้อย่างไรเรามักให้ความสำคัญ

สนใจเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเฉพาะหน้าก่อนเสมอ ถ้าเรายังทำตนเสมอเหมือนเป็นคนตาบอดเราจะกระทำได้เพียงมีปฏิกิริยา (React) ตอบโต้กับสถานการณ์เฉพาะหน้าไปเรื่อย ๆ เท่านั้น โดยไม่สามารถจะเข้าไปจัดการหรือปรับปรุงสถานการณ์ให้เป็นไปในทิศทางที่เราต้องการได้เลย สิ่งที่เกิดขึ้นที่เรารู้สึกคือเราจะเข้าไปแก้ปัญหาเฉพาะหน้าในสถานการณ์ เพื่อให้สถานการณ์นั้นเกิดขึ้นสั้นหรือน้อยที่สุดก่อน โดยที่ยังไม่ได้ทำในสิ่งที่เป็นต้นเหตุแห่งปัญหาหรือเป็นพื้นฐานของปัญหาเลย ลักษณะการคิดเชิงระบบ (Systems Thinking) มุ่งที่จะพิจารณารายละเอียดของสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ว่ามีกระบวนการเกิดขึ้นอย่างไร มีการพัฒนาอย่างไร อะไรที่เป็นปัญหาของสถานการณ์ ทั้งนี้ เพื่อใช้เป็นข้อเท็จจริงที่จะศึกษาต้นเหตุแห่งปัญหา และนำไปสู่การทำความเข้าใจในระดับโครงสร้างปัญหาต่อไป ด้วยโครงสร้างของการมองแบบเชิงระบบ ทำให้สามารถเริ่มต้นแยกแยะการปฏิบัติในระดับสูงที่ดีกว่าเดิม โดยอาศัยสถานการณ์ที่เกิดขึ้นเพื่อนำไปสู่ระดับของแผนพฤติกรรม (Patterns)

2. แบบแผน (Patterns) สภาพการณ์เปรียบเสมือนกับเป็นภาพนิ่งเหตุการณ์หนึ่ง (Snapshot) แต่แบบแผนเป็นการทำความเข้าใจกับความจริงที่เกิดขึ้นในระดับลึก แบบแผนเป็นแนวโน้มหรือการเปลี่ยนแปลงของสภาพการณ์ภายใต้ช่วงเวลาหนึ่ง สามารถเขียนเป็นแผนสถิติแทนแนวโน้มได้ การคิด และทำความเข้าใจ ในระดับแบบแผน คือ การพิจารณาข้อมูลที่เป็นปัจจัยเกี่ยวข้องกับปัญหาภายใต้ช่วงระยะเวลาช่วงหนึ่ง โดยจะต้องพยายามศึกษาทิศทางของแบบแผนของปัจจัยนั้น ว่ามีลักษณะเพิ่มขึ้นหรือลดลง เมื่อระยะเวลาผ่านไป ดังนั้น การศึกษาในระดับแบบแผน ข้อมูลที่สังเกตได้จึงเป็นสิ่งที่สำคัญและจำเป็นมาก ความพยายาม ที่กระทำในลักษณะเช่นนี้จะช่วยให้สามารถปรับเปลี่ยนแบบแผน และทำให้เราสามารถยกระดับการคิดไปสู่ระดับของโครงสร้างต่อไปได้

3. โครงสร้าง (Structure) การวิเคราะห์ในระดับโครงสร้าง เป็นการถามคำถามว่าทำไมแบบแผนเช่นนั้นจึงเกิดขึ้น หรืออะไรเป็นเหตุที่ทำให้เกิดสถานการณ์เช่นนั้นขึ้น เรากำลังพยายามจะสร้างโครงสร้างความสัมพันธ์ของเหตุการณ์ที่ทำให้เกิดสถานการณ์ การคิดระดับโครงสร้าง หมายถึง การคิดลูกของความเชื่อมโยงระหว่างเหตุซึ่งเป็นระดับโครงสร้างที่มีความลึกซึ้งไปถึงระดับขั้นตอนสุดท้าย (The Key to Lasting) ถึงระดับที่จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงสิ่งที่เป็นพลังของการคิดระดับโครงสร้าง คือ การสร้างสรรค์ เพราะการสร้างสรรค์จะเป็นตัวช่วยให้เราสามารถปรับแบบแผนของอนาคตได้ ซึ่งเป็นอนาคตที่เราต้องการนั้น มิได้หมายความว่าเราจะค้นพบแนวทางใหม่ได้ในทันทีในระดับโครงสร้าง แต่เป็นสิ่งที่เชื่อมโยงไปสู่การมีความคิดรวบยอดที่ชัดเจนมากขึ้น แต่สิ่งที่เป็นส่วนสำคัญ คือ เราต้องมีความเข้มข้นจริงจังรอบคอบกับการคิดตั้งแต่ระดับสภาพการแบบแผนไปจนถึงระดับโครงสร้างอย่างจริงจัง

4.1.3 แนวคิดของ Anderson and Johnson

Anderson & Johnson (1997) ได้กล่าวถึงลักษณะของการคิดเชิงระบบแสดงออกมาโดยหลักการเหล่านี้

1) เป็นการคิดที่มอง “องค์รวม” คือ ความสามารถของบุคคลที่แสดงออกถึงการคิดที่มองปัญหา หาสาเหตุ และย้อนกลับไปจากจุดที่เกิดปัญหาอย่างเป็นขั้นตอน (Step by step) ต่อเนื่อง (Continues) คิดให้ตลอด (Break Through) คิดให้ครบจนบรรลุวัตถุประสงค์ และหาสาเหตุของปัญหาที่เกี่ยวข้องมาจากส่วนอื่น ๆ อย่างรอบคอบรอบด้าน

2) การคิดที่มองผลที่สมดุลงั้นระยะสั้นและระยะยาว คือ ความสามารถในการคิดแก้ปัญหาหรือสร้างสรรค์งานในระยะเวลาที่เหมาะสม พิจารณาทางเลือกในการแก้ปัญหา โดยสร้างการตัดสินใจด้วยความคิดแรกแล้วแตกแขนงออกไป เพื่อพิจารณาทางเลือกที่เหมาะสมอันจะส่งผลต่อไปในอนาคต สาเหตุกับผลลัพธ์ ไม่อยู่ใกล้กัน มีมิติของระยะทางและเวลาที่จะสร้างความคิดหรือมุมมองที่หลากหลาย เป็นการสร้างความสำเร็จและให้ความสนใจกับทุกส่วนของปัญหา สามารถพิจารณาและเปรียบเทียบกับสิ่งต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์กับปัญหา เพื่อหาคำตอบเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน และส่งผลกระทบต่อไปในอนาคต

3) การคิดที่ใช้ข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ คือ ความสามารถในการคิดของบุคคลที่แสดงถึงการยอมรับและใช้ข้อมูล เพื่อปรับปรุงระบบทางที่เป็นตัวเลขและไม่เป็นตัวเลข เป็นการแยกแยะและเจาะลึก ลงไปถึง

องค์ประกอบและขอบเขตต่าง ๆ ของปัญหา ว่าสามารถจะดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้ เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจในการแก้ปัญหา เป็นการตรวจสอบวิธีคิดที่เป็นอยู่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งรูปแบบทางความคิดที่ตายตัวต้องมีการรวบรวมข้อมูล (Gathering) ให้สอดคล้องกับเรื่องที่เกิดขึ้น และเพียงพอต่อการนำไปใช้ในการตัดสินใจ

4) การคิดที่ให้ความสำคัญกับทุกส่วนที่ประกอบกันเป็นภาพรวม คือ ความสามารถในการคิดของบุคคลที่ให้ความสำคัญกับทุก ๆ ระบบว่ามีส่วนสนับสนุนหรือขับเคลื่อนระบบ เพื่อให้งานหรือกิจกรรมในภาพรวมบรรลุผลสามารถระบุได้ว่าปัจจัยใดยังบกพร่องและอีกอย่างเป็นปัญหา ซึ่งเป็นตัวแปรสำคัญนำไปสู่การแก้ไขในส่วนที่เป็นปัญหา

สรุปได้ว่า แนวคิดการคิดเชิงระบบ เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องและมีความสัมพันธ์กับความคิดหลายแบบ เช่น การคิดขั้นสูง การคิดเชิงวิทยาศาสตร์ การคิดเหตุผล เป็นต้น ความคิดต่าง ๆ มารวมกันในการแก้ปัญหาโดยการเชื่อมโยงส่วนประกอบย่อยอย่างสัมพันธ์เป็นขั้นตอน มองเห็นภาพรวมของปัญหาทั้งหมด สิ่งที่ยังยากซับซ้อนสามารถที่คลายด้วยเวลาอันรวดเร็ว ถูกต้อง ครบถ้วน ตรงตามจุดประสงค์ นอกจากนั้น การคิดถึงระบบยังไม่ได้เป็นเฉพาะวิธีคิดการแก้ปัญหาเท่านั้น แต่ยังสามารถนำไปใช้ได้ในชีวิตประจำวันทำให้เป็นคนตัดสินใจสิ่งหนึ่งสิ่งใดอย่างมีสติรอบคอบ มีระเบียบ มีการทำงานอย่างเป็นขั้นเป็นตอน ป้องกันการล้มเหลวของงาน ทำงานประสบความสำเร็จภายใต้การคิดเชิงระบบ

4.1.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บุษกร (2558) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการคิดเชิงระบบนักศึกษาครูมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม พบว่า นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมีการคิดเชิงระบบติดตัวและสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้มีระดับคุณภาพของการคิดเชิงระบบเฉลี่ยอยู่ในระดับดีเยี่ยม ร้อยละ 88.55 ครูที่เลี้ยงและนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเห็นพ้องกันว่า รูปแบบได้ส่งผลด้านสมรรถนะการเรียนรู้ของนักศึกษาครูนักคิดเชิงระบบในระดับมากที่สุด โดยเฉพาะการส่งเสริมให้มีกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบที่ชัดเจนขึ้นในระดับมากที่สุด และรูปแบบได้ส่งผลด้านคุณลักษณะของนักศึกษาครูนักคิดเชิงระบบในระดับมากที่สุด โดยเฉพาะความสามารถระบุสภาพปัญหาหรืออุปสรรคที่พบได้อย่างชัดเจนในระดับมากที่สุด

ปริญนันท์ (2558) ที่ได้พัฒนารายวิชาเพิ่มเติมเพื่อสร้างกระบวนการคิดเชิงระบบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า ผลมาจากการจัดการเรียนรู้ที่เป็นระบบ ขึ้นให้สถานการณ์กระตุ้นให้เกิดปัญหาการกำหนดสถานการณ์ปัญหา เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนทำความเข้าใจปัญหาและวิเคราะห์บริบทได้

ศิริพรและอรุณี (2566) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การส่งเสริมการศึกษาเป็นสิ่งสำคัญในการยกระดับชีวิตของผู้คนและการพัฒนาที่ยั่งยืน พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีความสามารถในการคิดเชิงระบบอยู่ในระดับปานกลางจนถึงมาก ซึ่งสูงขึ้นตามลำดับแผนการจัดการเรียนรู้และนักเรียนส่วนใหญ่มีการตระหนักรู้ในตนเองก่อนการจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับมากในทุกองค์ประกอบของการตระหนักรู้ในตนเอง และหลังการจัดการเรียนรู้ในระดับมากที่สุดในการประเมินตนเองตามความเป็นจริงและการมีความมั่นใจในตนเอง

Candela (1998) ได้การวิจัยเรื่อง ผลการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานกับการเรียนแบบบรรยายที่มีผลต่อคะแนนสอบในข้อสอบแบบตัวเลือกของนักศึกษาผู้ช่วยพยาบาล พบว่า นักศึกษาพยาบาลที่เรียนแบบ ใช้ปัญหาเป็นฐานมีคะแนนสอบสูงกว่ากลุ่มที่เรียนแบบบรรยาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่จากการวัดความพึงพอใจต่อวิธีเรียนทั้งสองแบบพบว่า กลุ่มที่เรียนแบบใช้ปัญหาเป็นฐานมีความคิดเห็นว่า โครงสร้างของการเรียนสับสนมากกว่า ทั้งนี้ผลมาจากนักศึกษาผู้ช่วยพยาบาลไม่คุ้นเคยกับการเรียนแบบใช้ปัญหาเป็นฐานมาก่อน

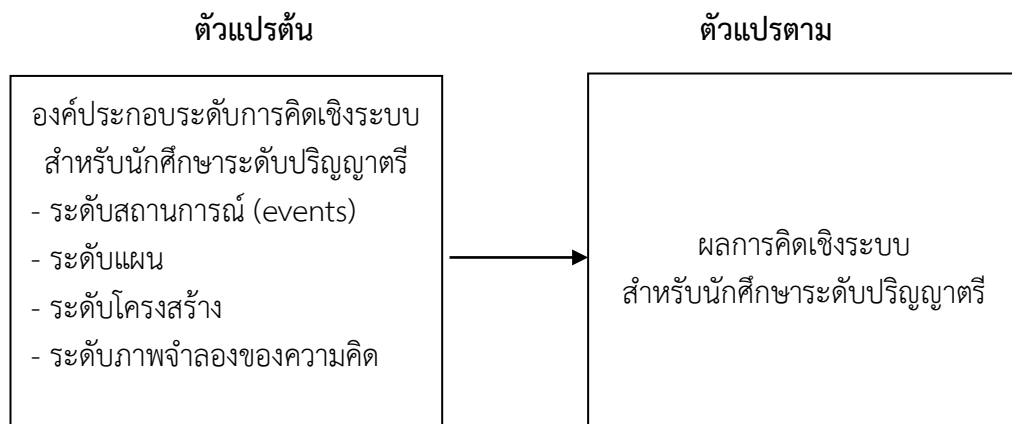
Elshafei (1998) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ผลการเรียนรู้ของนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานกับการเรียนแบบปกติ ในวิชาฟิสิกส์ 2 พบว่า นักเรียน ที่เรียนด้วยวิธีการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วย วิธีการเรียนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งเป็นผลมาจากการที่

นักเรียนเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง มีการรวมกลุ่มกันแก้ปัญหาและสามารถคิดค้นวิธีการแก้ปัญหาได้ดีกว่านักเรียนที่เรียนแบบปกติ

Eftekher (1999) ได้ทำการวิจัย เรื่อง รูปแบบพลวัตของระบบการเรียนการสอนเพื่อช่วยการปรับรื้อระบบ (รูปแบบการเรียน) พบว่า ทิศทางทั้งหลายที่พบมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับ ทิศทางของระบบการเรียน/การสอน ซึ่งทิศทางที่พบเป็นความคิดรวบยอดใหม่ ที่สัมพันธ์กับกระบวนการคิดที่เป็นส่วนสำคัญในเทคนิคการเรียนรู้ นั่นคือ ทิศทางแบบรูปแบบ-หน้าที่ (Form-Function Dimension) จากฐานความคิดนี้ งานวิจัยได้แยกแยะความแตกต่างของผู้เรียน ออกเป็น 2 ลักษณะใหญ่ๆ คือ แบบเน้นรูปแบบกับแบบเน้นบทบาทหน้าที่ (Form Oriented and Function Oriented) ผู้เรียนที่เน้นรูปแบบที่ได้รับความสนใจเป็นด้านหลัก ส่วนผู้เรียนที่เน้นบทบาทหน้าที่จะให้ความสนใจเกี่ยวกับข้อมูลใหม่ในรูปของความสัมพันธ์ระหว่าง เหตุผล

4.1.5 กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ที่มา : Peter (1990)

5. วิธีดำเนินการวิจัย

5.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง/กลุ่มเป้าหมายการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ในประเทศไทย ปีการศึกษา 2563 จำนวน 9 แห่ง 36 วิทยาเขต รวมทั้งหมด 45 แห่ง จำนวน 115,977 คน (มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน, 2563)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ในประเทศไทย ปีการศึกษา 2563 คำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Yamane (Yamane Taro, 1976) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน และได้มาด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) ดังนี้

ขั้นที่ 1 กำหนดรายชื่อมหาวิทยาลัยและที่อยู่ เรียงเป็นระบบตามบัญชีเรียกชื่อ จำนวน 9 แห่ง 36 วิทยาเขต รวมทั้งหมด 45 แห่ง

ขั้นที่ 2 ทำการแบ่งมหาวิทยาลัยออกเป็นภูมิภาค ได้จำนวน 5 ภูมิภาค ประกอบด้วย ภาคกลาง ภาคตะวันออก ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้

ขั้นที่ 3 ทำการเลือกแบบเจาะจงเพื่อเป็นตัวแทนของแต่ละภูมิภาค และให้ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนเท่า ๆ กัน

ขั้นที่ 4 ในแต่ละภูมิภาคเลือกมหาวิทยาลัยโดยวิธีสุ่ม

ขั้นที่ 5 คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง

5.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบวัดการคิดเชิงระบบ แบบอัตนัย ประกอบด้วย 5 สถานการณ์ 20 คำถาม โดยแบ่งสถานการณ์ละ 5 คำถาม

5.3 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

แบบวัดความสามารถการคิดเชิงระบบ (Systems thinking) เพื่อศึกษาระดับการคิดเชิงระบบของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ดำเนินการสร้างตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. กำหนดวัตถุประสงค์ในการสร้าง เพื่อสร้างแบบวัดความสามารถการคิดเชิงระบบที่มีคุณภาพ
2. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบของการคิดเชิงระบบ และเขียนนิยามเชิงปฏิบัติการของความสามารถการคิดเชิงระบบ
3. ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน พิจารณาว่าแบบวัดที่สร้างขึ้นสามารถวัดความสามารถการคิดเชิงระบบตามนิยามเชิงปฏิบัติการหรือไม่ ตลอดจนพิจารณาความชัดเจนของข้อคำถาม และความถูกต้องเหมาะสมของภาษาที่ใช้ จากนั้นนำผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) และเทียบเกณฑ์ที่กำหนด คือ 0.50-1.00 เป็นแบบวัดที่วัดได้ตรงตามนิยามที่กำหนดไว้ และปรับปรุงแก้ไขแบบวัดตามคำแนะนำอื่น ๆ ของผู้เชี่ยวชาญ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00
4. สร้างแบบวัดความสามารถการคิดเชิงระบบตามนิยามเชิงปฏิบัติการ ดังนี้
 - 4.1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบทดสอบตามรูปแบบของข้อสอบและเลือกเรื่องที่มีความสอดคล้องกับความสามารถทางการคิดเชิงระบบ
 - 4.2 สร้างแบบวัดความสามารถการคิดเชิงระบบตามนิยามเชิงปฏิบัติการเป็นแบบอัตนัย โดยผู้วิจัยได้สร้างสถานการณ์ 5 สถานการณ์ รวม 20 คำถาม โดยแบ่งสถานการณ์ละ 5 คำถาม แบบวัดที่สร้างขึ้นประกอบด้วยคำชี้แจงทั่วไปในการทำแบบวัดและส่วนที่เป็นข้อสอบ
5. ผู้วิจัยนำแบบวัดที่ปรับปรุงจากคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง ทดลองใช้จำนวน 30 คน เพื่อวิเคราะห์คุณภาพรายข้อ ได้แก่ ค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก จากนั้นคัดเลือกข้อสอบที่มีคุณภาพตามเกณฑ์ นำไปหาค่าความเชื่อมั่น รวมทั้งพิจารณากำหนดเวลาที่เหมาะสมในการทดสอบ จัดทำคู่มือดำเนินการจัดสอบและจัดพิมพ์เป็นรูปเล่มฉบับสมบูรณ์ ผลการประเมินของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยภาพรวม พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.49) ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) มีค่าเท่ากับ 0.83 สามารถนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ไปเป็นต้นแบบในการพัฒนาเครื่องมือการเรียนรู้อื่นๆ เพื่อส่งเสริมความสามารถการคิดเชิงระบบของผู้เรียนได้

5.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการสรุปขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลไว้ทั้งหมด 3 ขั้นตอน ประกอบด้วย

1. กำหนดประเด็นที่ต้องการรวบรวมข้อมูล คือ ระดับการคิดเชิงระบบเพื่อเป็นแนวทาง การร่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานตามแนวทางคอนสตรัคติวิสต์โดยใช้ปัญหาเป็นฐานที่ส่งเสริมความสามารถการคิดเชิงระบบ
2. ผู้วิจัยนำแบบทดสอบวัดการคิดเชิงระบบ (System thinking) แบบอัตนัย จำนวน 1 ฉบับ ประกอบด้วย 5 สถานการณ์ 20 คำถาม โดยแบ่งสถานการณ์ละ 5 คำถาม และผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญแล้ว ไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน เพื่อทำการเก็บข้อมูลยืนยันสภาพปัญหาการคิดเชิงระบบ
3. เมื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดแล้ว ผู้วิจัยจะได้สารสนเทศสำหรับนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานตามแนวทางคอนสตรัคติวิสต์โดยใช้ปัญหาเป็นฐานที่ส่งเสริมความสามารถการคิดเชิงระบบ สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี เพื่อให้ได้แบบร่างรูปแบบและนำไปตอบปัญหางานวิจัยในลำดับต่อไป

5.5 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

5.5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลแบบวัดความสามารถการคิดเชิงระบบ ในการวิเคราะห์ผล ผู้วิจัยได้นำสถิติพื้นฐานมาเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ ได้แก่ 1) ค่าเฉลี่ย 2) ค่าร้อยละ ผู้วิจัยใช้ค่าเฉลี่ยและค่าร้อยละในการวิเคราะห์ผลคะแนนของแบบวัดการคิดเชิงระบบเพื่อศึกษาภาพรวมของกลุ่มตัวอย่าง โดยมีเกณฑ์ในการแปลความหมายของการคิดเชิงระบบ ดังนี้

คะแนน 36-40	คะแนน มีความคิดเชิงระบบอยู่ในระดับดีมาก
คะแนน 27-35	คะแนน มีความคิดเชิงระบบอยู่ในระดับดี
คะแนน 18-26	คะแนน มีความคิดเชิงระบบอยู่ในระดับพอใช้
คะแนน 9-17	คะแนน มีความคิดเชิงระบบอยู่ในระดับอ่อน
คะแนนต่ำกว่า 8	คะแนน มีความคิดเชิงระบบอยู่ในระดับควรได้รับการพัฒนา

5.5.2 การวิเคราะห์แบบวัดความสามารถการคิดเชิงระบบ มีขั้นตอน ดังนี้

1) การหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Item Objective Congruence Index: IOC) เกณฑ์ในการตรวจพิจารณาข้อคำถาม นำผลคะแนนที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่า IOC ตามสูตรการวิเคราะห์ผลดังนี้ 1.1) ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50-1.00 มีค่าความเที่ยงตรง ใช้ได้ 2) ข้อคำถามที่มีค่า IOC ต่ำกว่า 0.50 ต้องปรับปรุง ยังใช้ไม่ได้ ดัชนีความสอดคล้อง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00

2) การหาค่าความยากง่าย (Difficulty) เป็นการหาค่าความยากง่ายของแบบทดสอบเพื่อให้ทราบว่าคุณสมบัติข้อสอบข้อใดยากเกินไป หรือง่ายเกินไป ในการพิจารณาครั้งนี้ผู้วิจัยพิจารณาข้อสอบที่มีค่าความยากง่าย (P) ในระดับ 0.20 - 0.80

3) การหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) เป็นการวิเคราะห์อำนาจจำแนกแบบทดสอบ ในการพิจารณาครั้งนี้ผู้วิจัยพิจารณาข้อสอบที่มีค่าอำนาจจำแนก (D) ในระดับ 0.20 ขึ้นไป

4) การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) มีหลักเกณฑ์ในการพิจารณาวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของคูเดอร์ริชาร์ดสัน โดยใช้สูตร KR-20 ซึ่งมีหลักเกณฑ์การพิจารณาดังนี้ ค่าความเชื่อมั่นเข้าใกล้ 1 แสดงว่า แบบทดสอบมีความเชื่อมั่นสูง แต่ถ้าค่าความเชื่อมั่นใกล้เคียง 0.00 ถึง -1.00 แสดงว่าแบบทดสอบนั้นเชื่อถือไม่ได้

6. ผลการวิจัย

ระดับการคิดเชิงระบบของนักศึกษาระดับปริญญาตรี จากการใช้แบบทดสอบวัดการคิดเชิงระบบ (System thinking) แบบอัตนัย จำนวน 1 ฉบับ ประกอบด้วย 5 สถานการณ์ 20 คำถาม โดยภาพรวม อยู่ในระดับพอใช้ รายละเอียด ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการศึกษาระดับการคิดเชิงระบบของนักศึกษาระดับปริญญาตรี

องค์ประกอบ	คะแนนเต็ม	คะแนนเฉลี่ย	คะแนนเฉลี่ยร้อยละ	การแปลความหมาย
1. ระดับสถานการณ์ (Events)	10	6.97	69.73	ดี
2. ระดับแบบแผน (Patterns)	10	5.63	56.30	พอใช้
3. ระดับโครงสร้าง (Structure)	10	5.97	59.70	พอใช้
4. ระดับภาพจำลองของความคิด (Mental modal)	10	5.00	50.00	พอใช้
รวม	40	23.57	58.93	พอใช้

จากตารางที่ 1 พบว่า การคิดเชิงระบบของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ดังนี้ ระดับสถานการณ์ ระดับแบบแผน ระดับโครงสร้าง และระดับภาพจำลองของความคิด มีผลการศึกษาระดับการคิดเชิงระบบของนักศึกษาระดับปริญญาตรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับพอใช้ คือ มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 23.57 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 58.93 สะท้อนให้เห็นว่า ผู้เรียนขาดทักษะการคิดเชิงระบบ สมควรที่จะได้รับการพัฒนากระบวนการคิดเชิงระบบให้มากขึ้น

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบการคิดเชิงระบบระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน

การทดสอบการคิดเชิงระบบ	จำนวนผู้เรียน (n)	ค่าเฉลี่ยคะแนน (\bar{X})	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ผลการวิเคราะห์วิเคราะห (t)	Sig
ก่อนเรียน	30	24.57	4.22	9.77*	.000*
หลังเรียน	30	35.23	3.90		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลค่าเฉลี่ยคะแนนการคิดเชิงระบบก่อนเรียน มีค่าเท่ากับ 24.57 คะแนน และคะแนนเฉลี่ยการคิดเชิงระบบหลังเรียน มีค่าเท่ากับ 35.23 คะแนน เมื่อทำการทดสอบโดยใช้สถิติ t-test (Dependent Sample) มีค่าเท่ากับ 9.77 สรุปได้ว่า การคิดเชิงระบบของผู้เรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

7. สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาระดับการคิดเชิงระบบสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี พบว่า ผลจากการศึกษาระดับการคิดเชิงระบบของนักศึกษาระดับปริญญาตรี จากกลุ่มตัวอย่างโดยใช้แบบวัดการคิดเชิงระบบ แบบอัตนัย ประกอบด้วย 5 สถานการณ์ 20 คำถาม โดยแบ่งสถานการณ์ละ 5 คำถาม พบว่า ระดับการคิดเชิงระบบสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน ตามองค์ประกอบของการคิดเชิงระบบโดยรวมอยู่ในระดับพอใช้ คือ มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 23.57 คิดเป็นร้อยละ 58.93 สะท้อนให้เห็นว่า ผู้เรียนขาดทักษะการคิดเชิงระบบ สมควรที่จะได้รับการพัฒนากระบวนการคิดเชิงระบบให้มากขึ้น

8. อภิปรายผล

จากผลการศึกษาระดับการคิดเชิงระบบของนักศึกษาปริญญาตรี สามารถอภิปรายผลการศึกษาดังกล่าวตามเกณฑ์การให้คะแนนแบบวัดการคิดเชิงระบบ ทั้ง 4 องค์ประกอบ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 ระดับสถานการณ์ (Events) หมายถึง ความสามารถในการกำหนด ระบุประเด็นปัญหาของเรื่องราว เหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่กำหนดให้ได้ แบบวัดในข้อที่ 1, 5, 9, 13, 17 ใช้วัดการคิดเชิงระบบระดับสถานการณ์ มีคะแนนเต็ม 10 คะแนน เมื่อกลุ่มตัวอย่างทำแบบวัดการคิดเชิงระบบในข้อดังกล่าวผลปรากฏว่า อยู่ในระดับดี คือ มีค่าคะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 69.73 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประเด็นปัญหาของเรื่องราว เหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่กำหนดให้มีความเกี่ยวข้องกับผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนสามารถระบุประเด็นปัญหาของเรื่องราว เหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่กำหนดให้ได้อย่างถูกต้อง สอดคล้องกับงานวิจัยของปรียานันท์ (2558) ที่ได้พัฒนารายวิชาเพิ่มเติมเพื่อสร้างกระบวนการคิดเชิงระบบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า ผลมาจากการจัดการเรียนรู้ที่เป็นระบบ ขึ้นให้สถานการณ์กระตุ้นให้เกิดปัญหา การกำหนดสถานการณ์ปัญหา เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนทำความเข้าใจปัญหาและวิเคราะห์บริบทได้

องค์ประกอบที่ 2 ระดับแบบแผน (Patterns) หมายถึง ความสามารถค้นหาสาเหตุและแยกแยะองค์ประกอบของปัญหา เหตุการณ์ของสถานการณ์ที่กำหนดให้มาระบุเป็นปัจจัยสาเหตุของปัญหาได้ถูกต้อง ชัดเจน ครอบคลุมแบบวัดในข้อที่ 2, 6, 10, 14, 18 ใช้วัดการคิดเชิงระบบระดับแบบแผน มีคะแนนเต็ม 10 คะแนน เมื่อกลุ่มตัวอย่างทำแบบวัดการคิดเชิงระบบในข้อดังกล่าวผลปรากฏว่า อยู่ในระดับพอใช้ คือ มีค่าคะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 56.30 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้เรียนขาดความสามารถในการค้นหาสาเหตุและแยกแยะองค์ประกอบของปัญหา ระบุเป็นปัจจัยสาเหตุของปัญหาได้ค่อนข้างน้อย สอดคล้องกับงานวิจัยของ Elshafei (1998) ได้ทำการศึกษาเพื่อเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ของนักเรียนที่เรียนด้วย วิธีการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานกับการเรียนแบบปกติ ในวิชาพีชคณิต 2 ซึ่งเป็นผลมาจากการที่นักเรียนเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง มีการรวมกลุ่มกันแก้ปัญหาและสามารถคิดค้นวิธีการแก้ปัญหาได้ดีกว่านักเรียนที่เรียนแบบปกติ

องค์ประกอบที่ 3 ระดับโครงสร้าง (Structure) หมายถึง ความสามารถในการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยสาเหตุแต่ละตัว เชื่อมโยงปัจจัยสาเหตุประเด็นปัญหาที่สามารถนำไปสู่ผลลัพธ์จากรายการ เหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่กำหนดให้ แบบวัดในข้อที่ 3, 7, 11, 15, 19 ใช้วัดการคิดเชิงระบบระดับโครงสร้าง มีคะแนนเต็ม 10 คะแนน เมื่อกลุ่มตัวอย่างทำแบบวัดการคิดเชิงระบบในข้อดังกล่าวผลปรากฏว่า อยู่ในระดับพอใช้ คือ มีค่าคะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 59.70 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้เรียนขาดความสามารถในการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยสาเหตุแต่ละตัว การเชื่อมโยงปัจจัยสาเหตุประเด็นปัญหาที่จะนำไปสู่ผลลัพธ์จากรายการ เหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่กำหนดให้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Candela (1998) ได้ศึกษาผลการเรียนแบบใช้ปัญหาเป็นฐานกับการเรียนแบบบรรยายที่มีผลต่อคะแนนสอบในข้อสอบแบบตัวเลือกของนักศึกษาผู้ช่วยพยาบาล พบว่า กลุ่มที่เรียนแบบใช้ปัญหาเป็นฐานมีความคิดเห็นว่า โครงสร้างของการเรียนสับสนมากกว่า ทั้งนี้ผลมาจากนักศึกษาผู้ช่วยพยาบาลไม่คุ้นเคยกับการเรียนแบบใช้ปัญหาเป็นฐานมาก่อน

องค์ประกอบที่ 4 ระดับภาพจำลองของความคิด (Mental modal) หมายถึง ความสามารถในการเขียนวงจรความสัมพันธ์ระหว่างประเด็นปัญหากับปัจจัยสาเหตุแต่ละตัวด้วยการเขียนลูกศรเชื่อมโยง แบบวัดในข้อที่ 2, 6, 10, 14, 18 ใช้วัดการคิดเชิงระบบระดับภาพจำลองของความคิด มีคะแนนเต็ม 10 คะแนน เมื่อกลุ่มตัวอย่างทำแบบวัดการคิดเชิงระบบในข้อดังกล่าวผลปรากฏว่า อยู่ในระดับพอใช้ คือ มีค่าคะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 50 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้เรียนขาดความสามารถในการเขียนวงจรความสัมพันธ์ระหว่างประเด็นปัญหากับปัจจัยสาเหตุแต่ละตัวด้วยการเขียนลูกศรเชื่อมโยงได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Eftekher (1999) ได้ทำการวิจัย เรื่อง รูปแบบพลวัตของระบบ การเรียนการสอนเพื่อ ช่วยการปรับระบบ (รูปแบบการเรียน) จากการศึกษาวิเคราะห์ ผลของการใช้ระบบการสอน/การเรียนใน

รูปแบบพลวัต พบว่า ทิศทางทั้งหลายที่พบมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับทิศทางของระบบการสอน/การเรียนรู้ ซึ่งทิศทางที่พบเป็นความคิดรวบยอดใหม่ที่สัมพันธ์กับกระบวนการคิดที่เป็นส่วนสำคัญในเทคนิคการเรียนรู้ นั่นคือทิศทางแบบรูปแบบ-หน้าที่ (Form-Function Dimension) คือ ผู้เรียนที่เน้นรูปแบบที่ได้รับความสนใจเป็นด้านหลัก ส่วนผู้เรียนที่เน้นบทบาทหน้าที่จะให้ความสนใจเกี่ยวกับข้อมูลใหม่ในรูปของความสัมพันธ์ระหว่างเหตุ-ผล

จากการวิเคราะห์ผลการสำรวจการคิดเชิงระบบของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ผู้วิจัยพบว่า สภาพปัญหาด้านการคิดเชิงระบบของนักศึกษาระดับปริญญาตรีจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบประเด็นสำคัญ ดังนี้

1) สภาพปัญหาด้านการคิดเชิงระบบของนักศึกษาระดับปริญญาตรี การจัดการเรียนการสอนไม่ส่งเสริมทักษะการคิดของผู้เรียน การจัดการเรียนการสอนเน้นเนื้อหาสาระค่อนข้างมาก ขาดการฝึกปฏิบัติ ขาดกิจกรรมที่ส่งเสริมการคิดหรือดึงดูดผู้เรียน ผู้สอนเน้นตัวเองเป็นหลัก การมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนก็น้อยและปัญหาที่สำคัญของผู้เรียนคือเมื่อไม่เข้าใจหรือมีข้อสงสัยก็ไม่กล้าถาม หรืออยากซักถามแต่ก็ไม่มีโอกาสได้ซักถามรวมถึงการแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดการเรียนการสอนยังไม่มีหลากหลาย ซึ่งอาจจะต้องปรับให้มีความเหมาะสมโดยมุ่งให้นักศึกษาได้ลงมือปฏิบัติจริง ให้เรียนรู้ร่วมกัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน และผู้สอนที่จะนำรูปแบบการสอนไปใช้ให้ได้ผลดีควรเป็นกัลยาณมิตรที่ดีกับผู้เรียน ซึ่งจะทำให้การสอนบรรลุเป้าหมายที่ดี และผู้สอนควรตระหนักและให้ความสำคัญต่อการพัฒนากระบวนการคิดเชิงระบบของนักศึกษา โดยการพัฒนาการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับวิลาวัณย์ และมนัสนันท์ (2558) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีความสามารถในการคิดเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัว โดยเฉพาะการตื่นตัวเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน และการพัฒนาความสามารถในการคิดที่จำเป็นสำหรับการเรียนรู้ของนักศึกษาในศตวรรษที่ 21 สอดคล้องกับปรัชญนันท์ (2560) กล่าวว่า กระบวนการเรียนรู้และพัฒนาผู้เรียนให้สามารถเรียนรู้ สร้างองค์ความรู้โดยผ่านกระบวนการคิดเชิงระบบ ปรับเปลี่ยนวิธีการเรียนรู้ของผู้เรียนเพื่อให้บรรลุผลลัพธ์ที่สำคัญและจำเป็นต่อตัวผู้เรียนอย่างแท้จริง สอดคล้องกับนโยบายการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 หมวด 4 มาตรา 2412) ผู้สอนควรจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะกระบวนการคิด การเผชิญสถานการณ์ การแก้ไขปัญหา ป้องกันปัญหา โดยจัดกิจกรรมให้เกิดประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติ ให้คิดเป็นทำเป็น สอดคล้องกับนโยบายการศึกษาที่เน้นส่งเสริมผู้เรียนให้เกิดความสามารถในการคิดตามมาตรฐานที่ 4 ระบุว่า ผู้เรียนต้องมีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2549) สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่ส่งเสริมในมาตรฐานความสามารถเรื่องการคิดสอดคล้องกับสถาบันอุดมศึกษาที่เน้นทักษะทางปัญญาให้คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น โดยใช้ดุลพินิจพิจารณาแยกแยะได้อย่างรอบคอบและมีเหตุผล (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2550) สอดคล้องกับแผนอุดมศึกษา 15 ปี และกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ 2552 ระดับปริญญาตรี ที่คาดหวังให้บัณฑิตมีอย่างน้อย 5 ด้าน ที่มีทักษะด้านปัญญาและทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลขตามแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 11 (วิจารณ์, 2556)

2) ระดับความสามารถการคิดเชิงระบบของนักศึกษาระดับปริญญาตรี โดยภาพรวม อยู่ในระดับพอใช้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้สอนขาดรูปแบบการเรียนการสอนที่ส่งเสริมความสามารถการคิดเชิงระบบ การเรียนการสอนยังเน้นการบรรยาย การจด สอนทฤษฎีมากกว่าปฏิบัติ ทำให้ผู้เรียนขาดการสร้างเสริมและพัฒนาความสามารถการคิดเชิงระบบ ผู้เรียนยังขาดการนำสารสนเทศที่มีอยู่อย่างหลากหลายมาใช้ประกอบการตัดสินใจหรือแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นอย่างเป็นระบบสอดคล้องกับงานวิจัยของบุษกร (2558) ที่ได้สำรวจสภาพปัจจุบันเกี่ยวกับการคิดเชิงระบบของนักศึกษาคณะ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม พบว่า ความสามารถด้านการคิดเชิงระบบของนักศึกษาคณะ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม อยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของศิริพรและอรุณี (2566) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาการคิดเชิงระบบร่วมกับการตระหนักรู้ในตนเอง เรื่อง พอลิเมอร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ด้วยการ

จัดการเรียนรู้โดยใช้ประเด็นทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์เป็นฐานภายใต้การศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีความสามารถในการคิดเชิงระบบอยู่ในระดับปานกลาง

9. ข้อเสนอแนะ

9.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

10.1.1 ควรทำการศึกษาทฤษฎีเกี่ยวกับการคิดเชิงระบบและหาแนวทางต่อยอดการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนา นักศึกษาระดับปริญญาตรีในทุกองค์ประกอบ

10.1.2 ควรศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความสามารถการคิดเชิงระบบของนักศึกษาระดับปริญญาตรี

9.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรทำการศึกษาเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่างที่ต่างจากผลงานวิจัยเพื่อนำมาเปรียบเทียบและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ให้เหมาะสมตามความแตกต่างของกลุ่มตัวอย่าง

10. กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความรู้และความช่วยเหลืออย่างสูงยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ สองสนิท ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประวิทย์ สิมมาทัน กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ประธานกรรมการสอบ กรรมการสอบ

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ และนักศึกษาที่มีส่วนร่วมในการช่วยเหลือและ สละเวลาตอบคำถาม ตลอดในทุกช่วงของงานวิจัย และให้ความร่วมมือในการดำเนินการทดลองและ ช่วยให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลุล่วง ตามวัตถุประสงค์

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่มีส่วนช่วยเหลือให้การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลงด้วยดีและขอขอบคุณ นักศึกษาปริญญา เอก สาขาคอมพิวเตอร์ศึกษาทุกท่านที่เป็นกำลังใจและให้ความช่วยเหลือด้วยดีตลอดมา ท้ายนี้ผู้วิจัยขอกราบ ขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ครอบครัว และพี่น้องทุกคนที่คอยให้ กำลังใจและให้การสนับสนุนในทุกๆ ด้าน จนการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์

11. เอกสารอ้างอิง

- บุษกร เขจรภักดิ์. (2558). *การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการคิดเชิงระบบสำหรับนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*. . วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ปรัชญนันท์ นิลสุข. (2560). *เทคนิคการจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 ในยุค Education 4.0 การใช้ เทคโนโลยี*. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ปริญนันท์ เหนือสง. (2558). *การพัฒนารายวิชาเพิ่มเติมเพื่อเสริมสร้างกระบวนการคิดเชิงระบบของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3*. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิจัยและพัฒนาศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

- มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน. (2563). 9 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล. <https://rmuti.ac.th/one/9-rmut/>.
- วิจารณ์ พาณิช. (2556). แผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2556-2560).
กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.
- วิลาวรรณ ปันหุ่และมนัสนันท์ น้ำสมบุรณ์. (2558). การศึกษาผลการเรียนรู้และทักษะการคิดขั้นสูงเรื่อง
เศรษฐศาสตร์นำร่องของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบซิปปา.
Veridian E-Journal. 8(2) : 1144-1160.
- ศิริพร ภูยอดตา และอะรุณี แสงสุวรรณ. (2566). การพัฒนาการคิดเชิงระบบร่วมกับการตระหนักรู้ในตนเอง
เรื่อง พอลิเมอร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ประเด็นทางสังคมที่
เกี่ยวเนื่องกับวิทยาศาสตร์เป็นฐานภายใต้การศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน. *วารสารศึกษาศาสตร์สาร
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่*. 7(1) : (มกราคม-เมษายน 2566).
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน. (2549). *มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2549*.
กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2550). *กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ*.
กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา
- Anderson, V., & Johnson, L. (1997). *Systems Thinking Basics*. From Concepts to Causal Loops.
Waltham, Mass: Pegasus Comm., Inc.
- Assaraf, O. B. Z., & Orion, N. (2009). A design based research of an earth systems based environmental
curriculum. *Eurasia Journal of Mathematics Science and Technology Education*. 5(1) : 47-62.
- Candela, L.L. (1998). "Problem Based Learning versus Lecture : Effects on Multiple Choice Test Scores
in Associate Degree Nursing Student", *Dissertation Abstracts International*. 60(April 1998) : 177.
- Capra, F. (1996). *The Web of Life: A New Scientific Understanding of Living Systems*. New York: Anchor Books.
- Cheng, M. T., Ructtinger, G., & Fujii, S. (2010). A framework for assessing system thinking
skills. *Systems Research and Behavioral Science*. 27(5) : 583-600
- Eftekher, M.R. (1999). "Research Proceedings (6), Isfahan University of Technology" Isfahan, Iran.
- Elshafei, D.L. (1998). *A comparison of problem-based and traditional learning in algebra II*.
<http://thailis.uni.net.th/dao/detail.nsp>
- Kreutzer, J.S. (2001). *Foreword: Systems Dynamics in education*. *System Dynamic*. Chicago:
Rand McNally and Company.
- Peter, M. (1990). *The fifth discipline: The art and practice of the learning organization*.
New York: Doubleday.
- Riess, W., & Mischo, C. (2010). Promoting systems thinking through biology lessons.
International Journal of Science Education. 32(6) : 705-725.
- Sangiamtorat. (2003). Teaching for analytical thinking skills. *Journal of Education*. 1 (1) : 26-37.
- Senge, P. (1993). *The fifth discipline: The art & practice of the learning organization*. London: Century Business.
- Sombat Kanjanarakpong. (2002). *Techniques for teaching learners to develop thinking
skills*. Bangkok: Than Aksomn.
- Tisana Khaemmani. (2010). *Teaching Science*. Chulalongkorn University, Bangkok.
- Yamane, Taro. (1976). *Statistics: An introductory analysis (2nd ed.)*. New York: Harper and Row.

ผลของรูปแบบการดูแลระยะยาวสำหรับผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงในชุมชน
ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จังหวัดชัยภูมิ

The results of a long-term care model for community-dependent elderly
people of village health volunteers Chaiyaphum Province

สุวารีย์ ทวนวิเศษกุล^{1*}, ปัญญ์กรินทร์ หอยรัตน์², พรภัทรา แสนเหล่า³, สายนาท หวานนุรักษ์⁴ และ เลิศฤทธิ์ ตั้งชูวงษ์⁵
Suwaree Tuanwisetkul^{1*}, Pankarin Hoyrat², Pornphattra Sanloa³, Sainat Wannuruk⁴ and Lertrit Tungchuvong⁵

^{1*,2,3,4,5} คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ 36000

^{1*,2,3,4,5} Faculty of Nursing, Chaiyaphum Rajabhat University, Chaiyaphum 36000, Thailand.

^{1*}Corresponding Author, E-mail : leela_swr@yahoo.com

Received: 26 August 2024, Revised: 19 September 2024, Accepted: 19 September 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของรูปแบบการดูแลระยะยาวสำหรับผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงในชุมชนของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จังหวัดชัยภูมิ โดยใช้วิธีการวิจัยแบบกึ่งทดลองเชิงปริมาณ กลุ่มวัดก่อนและหลังการทดลอง กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จำนวน 56 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบบเจาะจงกลุ่ม จำนวน 3 กลุ่ม กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป G*power กำหนดแบบทิศทาง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ รูปแบบการดูแลระยะยาวสำหรับผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงในชุมชนของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน และ แบบสอบถาม มีทั้งหมด 4 ด้าน ได้แก่ 1) ข้อมูลทั่วไป 2) ความรู้ในการดูแลผู้สูงอายุระยะยาวในชุมชน 3) ทักษะในการดูแลผู้สูงอายุระยะยาวในชุมชน และ 4) พฤติกรรมในการดูแลผู้สูงอายุระยะยาวในชุมชน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ สถิติเชิงพรรณนา คือ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอนุมาน คือ Wilcoxon Signed Ranks Test ผลการวิจัยพบว่า ผลการนำใช้รูปแบบการดูแลระยะยาวสำหรับผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงในชุมชนของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ภายหลังการทดลองกลุ่มตัวอย่างมีความรู้ใน การดูแลผู้สูงอายุระยะยาวในชุมชน ทักษะในการดูแลผู้สูงอายุระยะยาวในชุมชน และพฤติกรรมในการดูแลผู้สูงอายุระยะยาวในชุมชน สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p-value < 0.001)

คำสำคัญ : การดูแลระยะยาว, ผู้สูงอายุ, ภาวะพึ่งพิง, อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน

Abstract

The research aimed to investigate the results of a long-term care model for community-dependent older adults of village health volunteers in Chaiyaphum Province by the qualitative quasi-experimental designs of both pre-and post-test. The sample group consisted of 56 village health volunteers, randomised using purposive sampling, and divided into three groups. The sample group was regulated by using the G*power program to impose direction. The research tool was a long-term care model for community-dependent older adults of village health volunteers. The questionnaire covered four aspects, i.e., 1) general information, 2) knowledge of taking care of older adults in the community, 3) attitude in long-term care for older adults in the community, and 4) behaviors in taking care of older adults in the community. Statistical analysis was descriptive in number, percentage, mean, and standard deviation, while inferential statistical analysis was the Wilcoxon Signed Ranks Test. Notably, outcomes in a long-term care model for community-dependent older adults of village health volunteers after the experiment found that the sample group possessed a significantly higher knowledge, attitude and behaviors in caring for older adults in the community than before the experiment at $P < 0.001$.

Keywords : Long-term Care, Elderly, Dependent, Village Health Volunteer

1. บทนำ

ปัจจุบันสังคมโลกกำลังเปลี่ยนไปสู่การเป็นสังคมผู้สูงอายุดังที่สหประชาชาติระบุว่าในปี ค.ศ. 2000 มีประชากรผู้สูงอายุร้อยละ 10 และจะเพิ่มมากขึ้นถึงร้อยละ 21 ในปี ค.ศ. 2050 สำหรับประเทศไทยพบว่าผู้สูงอายุในปี พ.ศ.2564 มีผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไปจำนวน 13.358,751 คน หรือร้อยละ 19.6 ของประชากรทั้งหมด โดยแบ่งเป็นผู้สูงอายุชายพบร้อยละ 44.7 และผู้สูงอายุหญิงพบร้อยละ 55.3 ซึ่งแนวโน้มของผู้สูงอายุพบว่าเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วและต่อเนื่องโดยเพิ่มจากร้อยละ 6.8 ในปีพ.ศ.2537 เป็นร้อยละ 19.6 ในปีพ.ศ.2564 ซึ่งจะเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์ในปี พ.ศ.2565 และจากการประเมินความสามารถในกิจวัตรประจำวันซึ่งสำรวจในปี พ.ศ.2565 พบผู้สูงอายุติดสังคมร้อยละ 96.9 ติดบ้านพบร้อยละ 1.8 และติดเตียงร้อยละ 1.3 โดยผู้หญิงมีสัดส่วนกลุ่มติดเตียงและติดบ้านมากกว่าผู้ชาย (สำนักสถิติแห่งชาติ, 2564) ทั้งนี้ผู้สูงอายุกลุ่มติดบ้านและติดเตียงเป็นกลุ่มที่ต้องการความช่วยเหลือในการดำรงชีวิตโดยกลุ่มติดบ้าน

จะมีความต้องการช่วยเหลือในบางส่วนและ กลุ่มติดเตียงเป็นกลุ่มที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองในการทำกิจวัตรประจำวันได้ มีความต้องการช่วยเหลือในการเคลื่อนย้ายและกิจวัตรประจำวันซึ่งต้องพึ่งพิงครอบครัวผู้อื่น และสังคม (ลัทวี ปิยะบัณฑิตกุล และณัฐชานันท์ วงศ์ชาติ, 2565)

ผู้สูงอายุเป็นกลุ่มเปราะบางโดยเฉพาะกลุ่มที่มีภาวะพึ่งพิง การให้การช่วยเหลือดูแลและ ส่งเสริมสุขภาพจึงต้องคำนึงถึงความครอบคลุมทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สังคมและจิตวิญญาณ ดังนั้น ผู้ดูแลผู้สูงอายุจึงจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดูแลผู้สูงอายุ ปัญหาและความต้องการในการดูแลช่วยเหลือผู้สูงอายุเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้สูงอายุช่วยเหลือและพึ่งพาตนเองได้มากที่สุดซึ่งอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านเป็นผู้ที่มีบทบาทในการดูแลผู้สูงอายุที่สำคัญเพื่อการส่งเสริมสุขภาพ การเฝ้าระวัง การป้องกันภาวะแทรกซ้อนของโรคและส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีการดูแลสุขภาพตนเอง (สุดา หันกลาง, 2562) ทั้งนี้การมีส่วนร่วมของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในการดูแลผู้สูงอายุระยะยาวในชุมชนยังมีน้อยเนื่องจากปัจจัยของการไม่ได้รับการอบรมหรือฟื้นฟูความรู้ การไม่ได้รับคำตอบแทนจากการดำเนินงาน การไม่ได้รับการนิเทศงานจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุข การมีทัศนคติไม่ดีต่อการเป็นอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ขาดทักษะและความสามารถในการทำงานซึ่งในการนี้สถานการณ์ปัญหาและความต้องการการดูแลระยะยาวของผู้สูงอายุในชุมชนซึ่งมีแนวโน้มเพิ่ม (ศิริภาณี ศรีหาคาศ, วัชร อมรโรจน์วรุฒิ, ณรงค์ คำอ่อน, พัฒนี ศรีโษษฐ์, พลอยลดา ศรีหาคาศ และทิพวรรณ ทับซ้าย, 2564)

ปี พ.ศ. 2565 พื้นที่จังหวัดชัยภูมิ มีประชากรผู้สูงอายุทั้งหมด จำนวน 226,445 คน ซึ่งเป็นผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง ร้อยละ 31.50 คน (สำนักสถิติแห่งชาติ, 2565) และทั้งนี้อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านมีบทบาทส่วนร่วมในการดูแลให้บริการสุขภาพผู้สูงอายุในชุมชนตามความจำเป็นเหมาะสมกับปัญหาของพื้นที่ (สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข, 2561) ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาผลของรูปแบบการดูแลระยะยาวสำหรับผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงในชุมชนของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จังหวัดชัยภูมิ อันจะเป็นประโยชน์เกิดแนวทางการดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงระยะยาวในชุมชนให้ผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงได้รับการตอบสนองความต้องการกิจวัตรประจำวัน ลดการเกิดภาวะแทรกซ้อนและมีคุณภาพชีวิตที่ดีในอนาคตต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาผลของรูปแบบการดูแลระยะยาวสำหรับผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงในชุมชนของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จังหวัดชัยภูมิ

3. สมมติฐาน

อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านที่ใช้รูปแบบการดูแลระยะยาวสำหรับผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง ในชุมชนมีความรู้ในการดูแลผู้สูงอายุระยะยาวในชุมชน ทักษะคิดในการดูแลผู้สูงอายุระยะยาวในชุมชน และ พฤติกรรมในการดูแลผู้สูงอายุระยะยาวในชุมชน ดีกว่าก่อนการใช้รูปแบบฯ

4. แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.1 ผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง

ผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง หมายถึง ผู้สูงอายุที่ต้องการพึ่งพิงผู้อื่น ทั้งในด้านร่างกาย ด้านจิตใจ และ ด้านสังคมในด้านร่างกายจะเป็นการเลี้ยงดู ด้านการเงิน การช่วยเหลือเกื้อกูล การให้ปัจจัยสี่ในด้านจิตใจ การพึ่งพิงอาจ หมายถึง การให้คำแนะนำปรึกษาเมื่อมีปัญหา การอยู่เป็นเพื่อน การเห็นคุณค่า ส่วนด้านสังคม หมายถึง การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ การช่วยเหลือ การร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของสังคม เป็นต้น (อัญชิษฐา ศิริคำเพ็ง และภัคดี โพธิ์สิงห์, 2560)

4.2 การดูแลระยะยาว

การดูแลระยะยาว (long-term care: LTC) หมายถึง การให้บริการที่จัดโดยบุคคลอื่นจัดให้กับ ผู้ที่สูญเสียหรือเสี่ยงที่จะสูญเสียสมรรถนะต่อเนื่องอย่างมีนัยสำคัญ เป็นการให้บริการที่หลากหลายครอบคลุมการให้บริการด้านสุขภาพและบริการดูแลที่เกี่ยวกับการแพทย์แก่ผู้สูงอายุ ผู้ป่วยโรคเรื้อรัง หรือผู้พิการ ที่ไม่สามารถดูแลตนเองได้เป็นระยะเวลานาน การดูแลระยะยาวจะเน้นให้บริการที่สอดคล้องกับความต้องการ การดูแลของแต่ละบุคคลซึ่งอาจแตกต่างกันบนพื้นฐานของการส่งเสริมให้ผู้ปวยมีคุณภาพชีวิตที่ดีที่สุด (สัมฤทธิ์ ศรีธำรงสวัสดิ์, ไพบูลย์ สุริยะวงศ์ไพศาล, วิชัช เกษมทรัพย์, วิชัช เอกพลากร, และ บวรศม ลีระพันธ์. 2561: สำนักงานวิจัยและพัฒนากำลังคนด้านสุขภาพ, 2563)

4.3 อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน

อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน หมายถึง บุคคลที่ได้รับการคัดเลือกจากหมู่บ้านหรือชุมชนและผ่านการฝึกอบรมมาตรฐานอาสาสมัครประจำหมู่บ้านที่คณะกรรมการกลางกำหนดตามระเบียบกระทรวง

สาธารณสุขประจำหมู่บ้าน พ.ศ.2554 และได้รับรองความรู้ความสามารถจากกระทรวงสาธารณสุข (ระเบียบกระทรวงสาธารณสุข, 2566)

5. วิธีดำเนินการวิจัย

5.1 ประชากร กลุ่มตัวอย่างและกลุ่มเป้าหมาย

ประชากร คือ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ซึ่งอาศัยและปฏิบัติหน้าที่อยู่ในพื้นที่จังหวัดชัยภูมิ จำนวน 28,349 คน

กลุ่มตัวอย่างคือ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ซึ่งคำนวณหาขนาดตัวอย่างด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป G*power กำหนดแบบทิศทางเดียว (One tail) อำนาจการทดสอบ (Power) เท่ากับ 0.95 ระดับนัยสำคัญ (α err prob) เท่า 0.05 ขนาดอิทธิพล (Effect Size) เท่ากับ 0.50 ได้ขนาดตัวอย่าง เท่ากับ 47 คน เพื่อป้องกันการสูญหายของกลุ่มตัวอย่างจึงเพิ่มขนาดตัวอย่างอีกร้อยละ 20 รวมขนาดตัวอย่างในการวิจัย เท่ากับ 56 คน และทำการสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีเจาะจง (Purposive sampling)

กำหนดเกณฑ์การคัดเลือก (Inclusion criteria) ดังนี้ 1) อาศัยและปฏิบัติหน้าที่อยู่ในพื้นที่จังหวัดชัยภูมิ 2) มีประสบการณ์ทำงานเป็นอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านอย่างน้อย 1 ปี 3) มีความยินดีและสมัครใจเข้าร่วมวิจัย 4) เข้าร่วมโครงการวิจัยได้มากกว่าร้อยละ 80 หรือร้อยละ 100 สำหรับเกณฑ์การคัดออก (Exclusion criteria) มีดังนี้ (1) ไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้ครบทุกครั้ง และ (2) มีความเจ็บป่วยจนไม่สามารถเข้าร่วมการวิจัยได้

5.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

5.2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ รูปแบบการดูแลระยะยาวสำหรับผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงในชุมชน เป็นการดูแลด้านสุขภาพและบริการดูแลที่เกี่ยวข้องกับการแพทย์แก่ผู้สูงอายุ ซึ่งประกอบด้วยแนวคิดและองค์ประกอบของกิจกรรม ดังนี้ 1) หลักการและเหตุผลการดูแลระยะยาวสำหรับผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง 2) วัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการดูแลระยะยาวสำหรับผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง 3) องค์ประกอบของการดูแลระยะยาวสำหรับผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง 4) การเสริมสร้างความสามารถในการดูแลผู้สูงอายุระยะยาวสำหรับผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง 4.1) กิจกรรม 1 ประสบการณ์ที่สำเร็จ 4.2) กิจกรรม 2 บุคคลต้นแบบ 4.3) กิจกรรม 3 การเสริมแรงด้วยคำพูด 4.4) กิจกรรม 4 ความพร้อมทางร่างกายและอารมณ์ 5) เครือข่ายการดูแลผู้สูงอายุ และ 6) สมรรถนะ ในการดูแลผู้สูงอายุระยะยาวสำหรับผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง

5.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ดังต่อไปนี้

ด้านที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป มีจำนวน 11 ข้อ ลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ และเติมคำ ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ระยะเวลาการปฏิบัติงานเป็นอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน วิธีการเข้าเป็นอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน การอบรมเกี่ยวกับการดูแลผู้สูงอายุระยะยาวในชุมชน และประสบการณ์การดูแลผู้สูงอายุระยะยาว

ด้านที่ 2 แบบทดสอบความรู้ในการดูแลผู้สูงอายุระยะยาวในชุมชน มีจำนวน 32 ข้อ ลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ 3 ตัวเลือก เลือกตอบได้เพียงข้อเดียวที่ถูกที่สุด ถ้าตอบถูกได้ 1 คะแนน ตอบผิดได้ 0 คะแนน การแบ่งระดับการตอบคำถามถูกต้องของความรู้ในการดูแลผู้สูงอายุระยะยาวในชุมชนโดยการใช้เกณฑ์ร้อยละของคะแนนรวม (Bloom BS., 1964) ดังนี้ ร้อยละ 80 ขึ้นไป เท่ากับระดับสูงร้อยละ 60-79 เท่ากับ ระดับปานกลาง และน้อยกว่าร้อยละ 60 เท่ากับ ระดับต่ำ

ด้านที่ 3 แบบสอบถามทัศนคติในการดูแลผู้สูงอายุระยะยาวในชุมชน มีจำนวน 30 ข้อ ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) มี 5 ตัวเลือก ให้ผู้ตอบเลือกตอบได้เพียงคำตอบเดียว ได้แก่ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งซึ่งคำถามเชิงบวกให้ค่าคะแนน 5, 4, 3, 2, และ 1 ตามลำดับ ส่วนคำถามเชิงลบจะให้คะแนนสลับกัน โดยเกณฑ์การแปลผลแบ่งเป็นช่วงคะแนนเฉลี่ย (Best, J. W., 1977) ดังนี้ คะแนน 3.68 - 5.00 เท่ากับ ทัศนคติดี คะแนน 2.34 - 3.67 เท่ากับ ทัศนคติปานกลาง และคะแนน 1.00 - 2.33 เท่ากับ ทัศนคติไม่ดี

ด้านที่ 4 แบบสอบถามพฤติกรรมในการดูแลผู้สูงอายุระยะยาวในชุมชน มีจำนวน 40 ข้อ ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) มี 3 ตัวเลือก ให้ผู้ตอบเลือกตอบได้เพียงคำตอบเดียว ได้แก่ ปฏิบัติเป็นประจำ ปฏิบัติบางครั้ง และไม่ปฏิบัติ ซึ่งให้ค่าคะแนน 3, 2, และ 1 ตามลำดับ โดยเกณฑ์ การแปลผลแบ่งเป็นช่วงคะแนนเฉลี่ย (Best, J. W., 1977) ดังนี้ คะแนน 2.36 - 3.00 เท่ากับ พฤติกรรมดี คะแนน 1.68 - 2.35 เท่ากับ พฤติกรรมปานกลาง และคะแนน 1.00 - 1.67 เท่ากับ พฤติกรรมไม่ดี

5.3 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

5.3.1 รูปแบบการดูแลระยะยาวสำหรับผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงในชุมชน พัฒนามาจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง จำนวน 9 ท่าน ประกอบด้วย ผู้ดูแลผู้สูงอายุ 2 ท่าน อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน 2 ท่าน แกนนำชุมชน/ตัวแทนภาคีเครือข่ายชุมชน 2 ท่าน และเจ้าหน้าที่สาธารณสุข 1 ท่าน ด้วยวิธีการสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

5.3.2 แบบสอบถาม การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ของแบบสอบถามโดยใช้วิธีหาดัชนีความสอดคล้อง (Index of Objective-item Congruence ; IOC) ใช้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน

พบว่าข้อคำถามแต่ละข้อคำถามมีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.67 - 1.00 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ (Hambleton RK., 1980) ส่วนการตรวจสอบความเที่ยง (Reliability) ด้วยการนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Tryout) กับผู้มีคุณสมบัติคล้ายกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน จากนั้นวิเคราะห์หาความเที่ยงด้านความรู้ในการดูแลผู้สูงอายุระยะยาวในชุมชน ด้วยวิธีทดสอบ KR - 20 เท่ากับ 0.81 ด้านทัศนคติในการดูแลผู้สูงอายุระยะยาวในชุมชน และด้านพฤติกรรมในการดูแลผู้สูงอายุระยะยาวในชุมชน ด้วยวิธีทดสอบหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาช เท่ากับ 0.90 และ 0.82 ตามลำดับ เป็นไปตามเกณฑ์ (Cronbach LJ., 1951) ยอมรับ

5.4 การเก็บและรวบรวมข้อมูล

5.4.1 ผู้วิจัยทำเรื่องขอเก็บข้อมูลจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์จากโรงพยาบาลชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ หลังจากนั้นประชาสัมพันธ์โครงการวิจัยและคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างตามเกณฑ์การคัดเลือก (Inclusion Criteria) ให้ครบตามจำนวน

5.4.2 ผู้วิจัยอธิบายลักษณะการวิจัย วัตถุประสงค์ และรูปแบบการดูแลระยะยาวสำหรับผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงในชุมชนตามขั้นตอนการเข้าร่วมกิจกรรมและการเก็บรวบรวมข้อมูลให้อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านได้รับทราบพร้อมทั้งขอความยินยอมลงลายมือชื่อเข้าร่วมวิจัย

5.4.3 ให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบสอบถาม (Pre-test) ตามรายละเอียดแต่ละด้านดังนี้ 1) ข้อมูลทั่วไป 2) ความรู้ในการดูแลผู้สูงอายุระยะยาวในชุมชน 3) ทัศนคติในการดูแลผู้สูงอายุระยะยาวในชุมชน และ 4) พฤติกรรมในการดูแลผู้สูงอายุระยะยาวในชุมชน ในสัปดาห์แรก

5.4.4 ดำเนินกิจกรรมตามรูปแบบการดูแลระยะยาวสำหรับผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงในชุมชนโดยการประชุมความร่วมมือเครือข่ายชุมชนเพื่อการดูแลผู้สูงอายุระยะยาวและกลุ่มตัวอย่างให้เกิด ความเข้าใจในแนวคิดและหลักการเพื่อสร้างความร่วมมือในการดำเนินงาน ด้วยประเด็นดังต่อไปนี้ 1) หลักการและเหตุผล การดูแลระยะยาวสำหรับผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง 2) วัตถุประสงค์การจัดดำเนินกิจกรรม 3) องค์ประกอบ การดูแลระยะยาวสำหรับผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงพร้อมตอบข้อซักถามในสัปดาห์แรก

สัปดาห์ที่ 2 ดำเนินกิจกรรมเสริมสร้างความสามารถในการดูแลผู้สูงอายุระยะยาวสำหรับผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงให้กับกลุ่มตัวอย่างอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านตามกิจกรรม ดังต่อไปนี้ กิจกรรม 1 ประสพการณ์ที่สำเร็จด้วยอบรมให้ความรู้และสาธิตทักษะการดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง ในระยะยาว และ กิจกรรม 2 บุคคลต้นแบบด้วยการให้อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านที่มีประสบการณ์ดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงให้ข้อมูลบอกเล่าเรื่องราวการดูแลที่เคยปฏิบัติมา

สัปดาห์ที่ 3 ดำเนินกิจกรรม 3 การเสริมแรงด้วยคำพูดจากนักวิจัยและเจ้าหน้าที่สาธารณสุข บอกเล่า ประสพการณ์ของตนและพูดแรงบันดาลใจที่ต้องการช่วยเหลือผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง และกิจกรรม 4 สร้างความพร้อมทางร่างกายและอารมณ์ด้วยการให้คำสัญญาในการปฏิบัติหน้าที่ของตน

สัปดาห์ที่ 4 ติดตามสมรรถนะในการดูแลผู้สูงอายุระยะยาวสำหรับผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงด้วยการสอบถามปัญหาอุปสรรคและให้คำปรึกษาแก่กลุ่มตัวอย่างในการดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงในระยะยาว

สัปดาห์ที่ 12 ให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบสอบถาม (Post-test) ตามรายละเอียดแต่ละด้านดังนี้
1) ข้อมูลทั่วไป 2) ความรู้ในการดูแลผู้สูงอายุระยะยาวในชุมชน 3) ทศนคติในการดูแลผู้สูงอายุระยะยาวในชุมชน และ 4) พฤติกรรมในการดูแลผู้สูงอายุระยะยาวในชุมชน อีกครั้ง

5.4.5 รวบรวมแบบสอบถามให้ครบตามจำนวนและทำการวิเคราะห์ข้อมูล

5.5 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

5.5.1 วิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาด้วยจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5.5.2 สถิติเชิงอนุมานด้วย Wilcoxon Signed Ranks Test เมื่อทดสอบการแจกแจงแบบปกติ (Normal distribution) ด้วย Kolmogorov-Smirnov Test พบว่า ค่า p - value < 0.05

6. ผลการวิจัย

6.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 56 คน พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 94.64 ช่วงอายุมากที่สุดอยู่ระหว่าง 51 - 60 ปี ร้อยละ 66.07 รองลงมาช่วงอายุระหว่าง 41 - 50 ปี ร้อยละ 19.64 อยู่ในสถานภาพคู่เป็นส่วนใหญ่ ร้อยละ 82.14 รองลงมาเป็นหม้าย ร้อยละ 16.07 จบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. มากที่สุดร้อยละ 48.21 รองลงมาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 30.36 ประกอบอาชีพเกษตรกรกรรมเป็นส่วนใหญ่ถึงร้อยละ 94.63 ซึ่งมีรายได้ เฉลี่ยต่อเดือนอยู่ระหว่าง 1,000 - 5,000 บาท มากที่สุด ร้อยละ 75.00 รองลงมา 5,001 - 10,000 บาท ร้อยละ 17.86

ระยะเวลาการปฏิบัติงานเป็นอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านอยู่ระหว่าง 11-20 ปี มากที่สุด ร้อยละ 44.64 รองลงมา 1 -10 ปี ร้อยละ 32.14 ซึ่งวิธีเข้าเป็นอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านโดยส่วนมากจะสมัครใจตัวเอง ร้อยละ 51.79 รองลงมาคือเพื่อนซึ่งเป็นอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ชักชวน ร้อยละ 25.00 รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและร้อยละ จำแนกตามคุณลักษณะประชากร (n = 56)

คุณลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	3	5.36
หญิง	53	94.64
อายุ (ปี)		
41 – 50 ปี	11	19.64
51 – 60 ปี	37	66.07
61 – 70 ปี	8	14.29
\bar{X} = 54.64 S.D.= 5.47 Min = 47 Max = 67		
สถานภาพ		
คู่	46	82.14
หม้าย	9	16.07
หย่า/แยก	1	1.79
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	17	30.36
มัธยมศึกษาตอนต้น	12	21.43
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	27	48.21
อาชีพ		
เกษตรกรกรรม	53	94.63
รับจ้าง	1	1.79
ค้าขาย	1	1.79
งานบ้าน	1	1.79
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน		
1,000 – 5,000 บาท	42	75.00
5,001 - 10,000 บาท	10	17.86
10,000 บาท ขึ้นไป	4	7.14
\bar{X} = 4,883.92 S.D.= 3,694.55 Min = 1,000 Max = 18,000		
ระยะเวลาการปฏิบัติงานเป็นอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน		
1-10 ปี	18	32.14
11-20 ปี	25	44.64

คุณลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
21-30 ปี	13	23.22
\bar{X} = 14.80 S.D.= 6.53 Min = 4 Max = 25		
วิธีการเข้าเป็นอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน		
สมัครเข้าเอง	29	51.79
เจ้าหน้าที่สาธารณสุขชักชวน	10	17.86
เพื่อนอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านชักชวน	14	25.00
บิดามารดาที่เคยเป็นชักชวน/ส่งต่อบุตร	3	5.35

6.2 การเปรียบเทียบความรู้ในการดูแลผู้สูงอายุระยะยาวในชุมชน ทักษะคติในการดูแลผู้สูงอายุระยะยาวในชุมชน และพฤติกรรมในการดูแลผู้สูงอายุระยะยาวในชุมชน ก่อนและหลังการจัดรูปแบบการดูแลระยะยาวสำหรับผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงในชุมชน

ภายหลังจากนำใช้รูปแบบการดูแลระยะยาวสำหรับผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ในการดูแลผู้สูงอายุระยะยาวในชุมชน ทักษะคติในการดูแลผู้สูงอายุระยะยาวในชุมชน และพฤติกรรมในการดูแลผู้สูงอายุระยะยาวในชุมชน สูงกว่าก่อนการนำใช้รูปแบบฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p -value < 0.001) แสดงดัง ตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงการเปรียบเทียบความรู้ในการดูแลผู้สูงอายุระยะยาวในชุมชน ทักษะคติในการดูแลผู้สูงอายุระยะยาวในชุมชน และพฤติกรรมในการดูแลผู้สูงอายุระยะยาวในชุมชน ก่อนและหลังนำใช้รูปแบบการดูแลระยะยาวสำหรับผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงในชุมชน ด้วยสถิติ Wilcoxon Signed Ranks Test ($n = 56$)

ตัวแปร	n	Sum of Rank	Z	p - value
ความรู้ในการดูแลผู้สูงอายุระยะยาวในชุมชน				
ตำแหน่งที่เป็นบวก	34	672.00	-3.97	< 0.001
ตำแหน่งที่เป็นลบ	5	108.00		
ตำแหน่งที่เท่ากัน	17			
ทักษะคติในการดูแลผู้สูงอายุระยะยาวในชุมชน				
ตำแหน่งที่เป็นบวก	32	575.50	-4.278	< 0.001
ตำแหน่งที่เป็นลบ	3	54.50		

ตัวแปร	n	Sum of Rank	Z	p - value
ตำแหน่งที่เท่ากัน	21			
พฤติกรรมในการดูแลผู้สูงอายุระยะยาวในชุมชน				
ตำแหน่งที่เป็นบวก	34	697.50	-4.299	< 0.001
ตำแหน่งที่เป็นลบ	5	82.50		
ตำแหน่งที่เท่ากัน	17			

7. สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ ได้ว่า รูปแบบการดูแลระยะยาวสำหรับผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงในชุมชนของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จังหวัดชัยภูมิ มีประสิทธิผลโดยหลังการนำใช้รูปแบบฯ พบว่าความรู้ในการดูแลผู้สูงอายุระยะยาวในชุมชน ทักษะคติในการดูแลผู้สูงอายุระยะยาวในชุมชน และพฤติกรรมในการดูแลผู้สูงอายุระยะยาวในชุมชน ดีกว่าก่อนการนำใช้รูปแบบฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.001$)

8. อภิปรายผล

จากสมมติฐานที่ตั้งไว้กล่าวคือภายหลังการนำใช้รูปแบบการดูแลระยะยาวสำหรับผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงในชุมชน กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ในการดูแลผู้สูงอายุระยะยาวในชุมชน ทักษะคติในการดูแลผู้สูงอายุระยะยาวในชุมชน และพฤติกรรมในการดูแลผู้สูงอายุระยะยาวในชุมชน ดีกว่าก่อนการนำใช้รูปแบบฯ ซึ่งผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้โดยภายหลังการนำใช้รูปแบบฯ กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ในการดูแลผู้สูงอายุระยะยาวในชุมชน ทักษะคติในการดูแลผู้สูงอายุระยะยาวในชุมชน และพฤติกรรมในการดูแลผู้สูงอายุระยะยาวในชุมชน สูงกว่าก่อนการนำใช้รูปแบบฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.001$) เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องจากรูปแบบการดูแลระยะยาวสำหรับผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง จังหวัดชัยภูมิ มีจุดเด่นในด้านองค์ประกอบและขั้นตอนที่เหมาะสมในการส่งเสริมทั้งด้านความรู้ ด้านทักษะคติ และด้านพฤติกรรมในการดูแลผู้สูงอายุระยะยาวสำหรับผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงที่มีต่ออาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านที่ทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจง่ายและมุ่งทำให้อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านมีความเชื่อมั่นในตนเองว่ามีศักยภาพในการดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงและส่งผลต่อพฤติกรรมปฏิบัติที่ดีแก่ผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง ซึ่งสอดคล้องกับประกายมาศ ดอกหอม (2565) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพของโปรแกรมการสร้างเสริมการรับรู้ความสามารถแห่งตนเองต่อความรู้ ทักษะคติ และการปฏิบัติดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อำเภอจุน

จังหวัดพะเยา ผลการวิจัยพบว่า คะแนนเฉลี่ยด้านทัศนคติในการดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงหลังการทดลองโดยรวมสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จากผลการวิจัยนี้สามารถประยุกต์ใช้เป็นแนวทางสำหรับจัดกิจกรรมการสร้างเสริมการรับรู้ความสามารถแห่งตนเกี่ยวกับการรับรู้ทัศนคติแห่งตน และการดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงในชุมชนต่อไป สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวิมลรัตน์ รอบรู้เจน (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุสำหรับผู้ดูแลผู้สูงอายุ อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี ผลการวิจัยพบว่า ผู้ดูแลมีความรู้เฉลี่ยหลังการใช้รูปแบบการดูแลสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p -value $< .001$) และผู้สูงอายุที่ได้รับการดูแลสุขภาพจากผู้ดูแลผู้สูงอายุ มีความพึงพอใจภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ เนติยา แจ่มทิม, สินีพร ยืนยง และปริญทร์ ศรีศศลักษณ์. (2559) ได้ทำการวิจัยเรื่องผลของโปรแกรมการเตรียมความพร้อมในการดูแลผู้สูงอายุ ตำบลสนามชัย อำเภอเมืองจังหวัดสุพรรณบุรี ผลการวิจัยพบว่า ผู้ดูแลผู้สูงอายุภายหลังเข้าร่วมโปรแกรมการเตรียมความพร้อมในการดูแลผู้สูงอายุของผู้ดูแลเพื่อเพิ่มศักยภาพในการดูแลผู้สูงอายุ มีระดับคะแนนความรู้และการปฏิบัติกิจกรรมดูแลผู้สูงอายุสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญที่สถิติที่ระดับ 0.001 สอดคล้องกับ นงนุช หอมเนียม, สุภาพร มะรังสี และตลนภา จิระ (2565) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ผลของโปรแกรมการพัฒนาศักยภาพอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในการดูแลผู้ป่วยติดบ้าน ติดเตียง ตำบลชุมเห็ด อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการวิจัยพบว่า ภายหลังเข้าร่วมโปรแกรมการพัฒนาศักยภาพ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านมีความรู้ในการดูแลผู้ป่วยติดบ้าน ติดเตียงเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p -value < 0.001) เมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยภายหลังเข้าโปรแกรม อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านมีคะแนนเฉลี่ยด้านความรู้เพิ่มขึ้นจากระดับปานกลาง ($\bar{X} = 12.97$, S.D. = 1.54) เป็นระดับดี ($\bar{X} = 16.07$, S.D. = 2.32) และทุกคนสามารถผ่านการประเมินทักษะการดูแลผู้ป่วยติดบ้าน ติดเตียงในระดับดี ร้อยละ 100

9. ข้อเสนอแนะ

9.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

จากผลการนำใช้รูปแบบการดูแลระยะยาวสำหรับผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง จังหวัดชัยภูมิ สามารถนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมเพื่อดูแลผู้สูงอายุระยะยาวที่มีภาวะพึ่งพิง จุดแข็งของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านคือ เป็นผู้ดูแลผู้สูงอายุ (Care giver) ดังนั้นต้องส่งเสริมทักษะการดูแลผู้สูงอายุทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติให้เกิดความเข้มแข็งในชุมชน

9.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

หลังการนำใช้รูปแบบฯ ควรมีการวัดครั้งที่ 2 เพื่อประเมินความคงทนในการนำใช้ช่วงระยะ 4 - 6 เดือน นอกจากนี้ควรเพิ่มกลุ่มเปรียบเทียบในการวิจัย ด้วยการใช้วิธีวิจัยแบบกึ่งทดลองชนิดสองกลุ่มวัดก่อนและหลังการทดลอง (Quasi-experimental research, two groups : Pre-test Post-test design)

10. กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัยเรื่องการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพและพัฒนารูปแบบการดูแลผู้สูงอายุระยะยาวในชุมชน จังหวัดชัยภูมิ ซึ่งได้รับทุนสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.) งบประมาณด้าน ววน. ประเภท Fundamental Fund ประจำปีงบประมาณ 2566 และมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

11. เอกสารอ้างอิง

- นงนุช หอมเนียม, สุภาพร มะรังสี และดลนภา จิระออน. (2565) ผลของโปรแกรมการพัฒนาศักยภาพอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ในการดูแลผู้ป่วยติดบ้าน ติดเตียง ตำบลชุมเห็ด อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์. *วารสารการแพทย์โรงพยาบาลอุดรธานี*. 30(3): 460-470.
- เนติยา แจ่มทิม, สินีพร ยืนยง และปริญทร์ ศรีศศลักษณ์. (2559) ผลของโปรแกรมการเตรียมความพร้อมในการดูแลผู้สูงอายุ ตำบลสนามชัย อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี. *วารสารพยาบาลกระทรวงสาธารณสุข*. 25(3): 108-119.
- ประกายมาศ ดอกหอม, ทิพวัลย์ ไชยวงศ์ และสัณหวัช ไชยวงศ์. (2565). ประสิทธิภาพของโปรแกรมการสร้างเสริมการรับรู้ความสามารถแห่งตนต่อความรู้ ทักษะ และ การปฏิบัติการดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อำเภอจุน จังหวัดพะเยา. *วารสารสาธารณสุขล้านนา*. 18(1), 58-67.
- “ระเบียบกระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. 2566” (2566, 23 พฤศจิกายน). (ราชกิจจานุเบกษา). เล่มที่ 140 ตอนพิเศษ 295ง. หน้า 7.
- ลัทธิวิ ปิยะบัณฑิตกุล และณัฐชานันท์ วงศ์ชาลี. (2565) *การพยาบาลสุขภาพชุมชน 1*. ขอนแก่น: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ศิริภาณี ศรีหามาศ, วัชร อมรโรจน์วรฤทธิ, ฌรงค์ คำอ่อน, พัฒน์ ศรีโอษฐ์, พลอยลดา ศรีหามู, ทิพวรรณ ทับซ้าย. (2564) สถานการณ์ ปัญหา และความต้องการการดูแลผู้สูงอายุระยะยาวในชุมชนภายใต้กองทุนระบบ

- การดูแลระยะยาว จังหวัดขอนแก่น. *วารสารศูนย์อนามัยที่ 9*. 15(36): 44-62.
- สัมฤทธิ์ ศรีธำรงสวัสดิ์, ไพบุลย์ สุริยะวงศ์ไพศาล, วิชัช เกษมทรัพย์, วิชัย เอกพลากร, และ บวรศม ลีระพันธ์. (2561). *โครงการวิจัยเพื่อพัฒนาระบบการ ดูแลระยะยาว (Long-term care) สำหรับผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง ภายใต้ระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ*. กรุงเทพฯ: ดีเซมเบอร์
- สุดา หันกลาง. (2562) การดูแลผู้สูงอายุกลุ่มเปราะบางในชุมชนเพื่อสุขภาวะที่ยั่งยืน. *วารสารการพยาบาลและสุขภาพ สสอท*. 1(1): 1-17.
- สุวิมลรัตน์ รอบรู้เจน. (2560) การพัฒนารูปแบบการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุ สำหรับผู้ดูแลผู้สูงอายุ อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี. *วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์*. 9(3): 57-69.
- สำนักงานวิจัยและพัฒนากำลังคนด้านสุขภาพ. (2563). *การดูแลระยะยาวเพื่อภาวะพึ่งพิงอย่างมีคุณภาพในสังคมไทย*. นนทบุรี: หจก.ภาพพิมพ์ จำกัด.
- สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข. (2561). *แนวทางปฏิบัติ เรื่อง การรับเงิน การเก็บรักษาเงิน และการจ่ายเงินค่าบริการสาธารณสุขสำหรับการดูแลผู้สูงอายุระยะยาวที่มีภาวะพึ่งพิงและค่าบริการสาธารณสุขจากกองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่ของหน่วยบริการในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข*. สืบค้นเมื่อ 26 กันยายน 2566. จาก <https://dhes.moph.go.th/wp-content/uploads/2022/05/%E0%B8%84%E0%B8%B9%E0%B9%88%E0%B8%A1%E0%B8%B7%E0%B8%AD%20LTC%20%E0%B8%89%E0%B8%9A%E0%B8%B1%E0%B8%9A%E0%B8%AA%E0%B8%A1%E0%B8%9A%E0%B8%B9%E0%B8%A3%E0%B8%93%E0%B9%8C%2061%20Web%20%E0%B8%84%E0%B8%A3%E0%B8%B1%E0%B9%89%E0%B8%87%E0%B8%97%E0%B8%B5%E0%B9%88%202.pdf>
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2564) *บทสรุปสำหรับผู้บริหาร การสำรวจประชากรสูงอายุในประเทศไทย พ.ศ. 2564*. กรุงเทพฯ. สืบค้นเมื่อ 28 กันยายน 2566. จาก https://www.nso.go.th/nsoweb/storage/survey_detail/2023/20230731140458_26870.pdf
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2565). *ผู้สูงอายุ จังหวัดชัยภูมิ*. สืบค้นเมื่อ 28 กันยายน 2566. จาก <https://app.powerbi.com/view?r=eyJrJoiZGE2M2ZjZmQtNDIwMi00OWQzLWUwZjMtM2YxZjFiOGY1MTQyYliwidCI6ImY2NGQzMTgzLTC2OTEtNGZjYi1hNWVmLTM5ZWJjMDgyYmZmOSIsImMiOiJlEwfwQ%3D%3D>
- อัญชิษฐา ศิริคำเพ็ง และภักดี โพธิ์สิงห์. (2560). การดูแลผู้สูงอายุระยะยาวที่มีภาวะพึ่งพิงในยุคประเทศไทย 4.0. *Dhammathas Academic Journal*. 17(3): 235-243.
- Best, J. W. (1977) *Research in Education*. New Jersey: Prentice hall Inc.
- Cronbach LJ. (1951) Coefficient alpha and the internal structure of tests. *Psychometrika*. 16: 297-334.

Bloom BS. (1964) *Taxonomy of educational objectives: The classification of educational objectives*. Handbook I: The cognitive domain. New York: McKay.

Hambleton RK. (1980) *Test score validity and standard-setting methods*. In R. A. Berk (Ed.), *Criterion-referenced measurement: The state of the art*. Baltimore: The John Hopkins University Press.

ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21
ของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6
The Relationship between the Administrative Skills in the 21st
Century of School Administrators and Learning Organization of School
under Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 6

ธวัชชัย ภูพลผัน^{1*} และสรรรุดี ดีปุ²

Tawatchai Phoonpan^{1*} and Sanrudee Deepu²

^{1,2}สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา 30000

^{1,2} Department of Educational Administration, Faculty of Education,

Nakhon Ratchasima Rajabhat University, Nakhon Ratchasima 30000, Thailand.

^{1*}Corresponding Author, E-mail : Tawatchai9525@gmail.com

Received: 4 October 2024, Revised: 29 October 2024, Accepted: 4 November 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา 2) ศึกษาการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา และ 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 โดยใช้วิธีการวิจัยแบบสำรวจ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 จำนวน 127 คน โดยวิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิ โดยใช้อำเภอที่ตั้งของสถานศึกษาเป็นชั้นภูมิ โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างจากตาราง Krejcie and Morgan เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ผลการวิจัย พบว่า 1) ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาราด้านพบว่า ทักษะที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ทักษะการมีมนุษยสัมพันธ์ 2) การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน

พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ การเพิ่มบทบาทให้กับบุคลากร 3) ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกอยู่ในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .831

คำสำคัญ : ความสัมพันธ์, ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21, องค์กรแห่งการเรียนรู้

Abstract

The purposes of this research were to study 1) the administrative skill in the 21st century of school administrators, 2) the learning organization of school, and 3) the relationship between the administrative skill in the 21st century of school administrators and learning organization of school under Nakhon Ratchasima Primary Education Service Area Office 6. The samples were 127 administrators under Nakhon Ratchasima Primary Education Service Area Office 6. The samples were determined from Krejcie and Morgan's table of sample. The research instrument size was a determination 5-point rating scale questionnaire. The administrative skill in the 21st century of school administrators' overall reliability were at 0.96 and Learning organization of school overall reliability were at 0.96. Data analysis employed frequency, percentage, mean, standard deviation, Pearson's correlation. The results of the research found that 1) The administrative skill in the 21st century of school administrators under Nakhon Ratchasima Primary Education Service Area Office 6, overall, at the highest level. When considering each aspect, it was found that the highest mean was Human Skills. 2) The learning organization of school under Nakhon Ratchasima Primary Education Service Area Office 6, overall at the high level. When considering each aspect, it was found that the highest mean was Decentralization for members. 3) The relationship between the administrative skill in the 21st century of school administrators and learning organization of school under Nakhon Ratchasima Primary Education Service Area Office 6, overall was positively correlated at the highest level with statistical significance at .01. The correlated coefficient was .831.

Keywords : Relationship, Administrative skill in the 21st century, Learning Organization

1. บทนำ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ตระหนักถึงความสำคัญของยุทธศาสตร์ชาติเป็นอย่างยิ่ง เพราะเป็นแนวทางในการพัฒนาประเทศที่ยั่งยืน โดยเฉพาะยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้าง ศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ โดยมุ่งเน้นการพัฒนาและยกระดับคนในทุกมิติทุกช่วงวัยให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่ดี เก่ง มีความสุข และมีคุณภาพ มีวินัย รักชาติ ศาสนา และเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ มีหลักคิดที่ถูกต้อง มีทักษะที่ จำเป็นในศตวรรษที่ 21 (สำนักงานคณะ กรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2563)

การศึกษาถือเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาประเทศ และได้รับการคาดหวังให้ทำหน้าที่ต่างๆ ที่เป็น รากฐานสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพื่อความเจริญรุ่งเรืองของประเทศแต่ในสภาวะการณ์ปัจจุบัน ทั่วโลกกำลังเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงทาง สังคม วัฒนธรรมการเมือง เศรษฐกิจและเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว จึงมีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนากำลังคนตลอดจนเตรียมความพร้อมประชากรวัยเรียนให้มีทักษะเพื่อการ ดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2558) ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกลไกสำคัญที่พัฒนาและ เปลี่ยนแปลงสถานศึกษา ผู้บริหารจึงเป็นตัวแปรสำคัญในด้านการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ จึงต้องมีความรู้ ความสามารถ ทักษะ และประสบการณ์ทางการบริหารการศึกษาเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้ ทันสมัยเหมาะสม กับการเปลี่ยนแปลงของโลก (อมรรัตน์ เตชะนอก 2563) ดังนั้นในการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 จึงเป็น ภาระที่สำคัญของผู้บริหารที่จะต้องจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ

การพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาให้เป็นและแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ จำเป็นต้องพัฒนาบุคลากรให้เป็นบุคคล แห่งการเรียนรู้ ปรับเปลี่ยนสถานศึกษาให้เป็นองค์กรที่มีความคล่องตัว พร้อมทั้งจะเรียนรู้ และเติมไปด้วยความ สร้างสรรค์ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2557) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในองค์กรทุกระดับ ทั้งระดับบุคคล ระดับกลุ่ม และระดับองค์กรให้เกิดขึ้นพร้อม ๆ กันเป็นการพัฒนาองค์กรให้เติมไปด้วยความคิด สร้างสรรค์และให้บรรลุผลสำเร็จในระบบการบริหารงานเชิงคุณภาพ เป็นการพัฒนานำไปสู่การเป็น องค์กรแห่งการเรียนรู้ (วิโรจน์ สารรัตน์, 2560)

การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา ต้องเริ่มจากการพัฒนาตัวบุคคล เสริมสร้างนิสัยให้ เป็นบุคคลผู้ใฝ่รู้ ทั้งด้านความคิดวิทยาการและข้อมูลใหม่ๆ อยู่ตลอดเวลาองโลกตามความเป็นจริงและทันต่อ การเปลี่ยนแปลง โดยการสร้างความเข้าใจในทิศทางขององค์กรในอนาคตให้ตรงกันเพื่อการมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน แล้วจึงก้าวสู่การเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม ซึ่งครอบคลุมตั้งแต่ความรู้ในข้อมูลเพื่อการตัดสินใจ วิธีการคิด การมอง ปัญหาหน่วยงานที่จะบรรลุถึงความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้อย่างสมบูรณ์ได้ (สรรรถดี ดีปู, 2561)

ปัญหาและความท้าทายในการจัดการศึกษา ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 เห็นได้จากจุดอ่อน (Weaknesses) ได้แก่ 1) ข้อมูลสารสนเทศภายในหน่วยงานยังไม่มีเชื่อมโยงกัน ขาดการประสานงานภายในหน่วยงาน การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูล รวมทั้งการให้ความสำคัญและทำความเข้าใจ

เข้าใจเกี่ยวกับการรายงานข้อมูลยังมีน้อย 2) การส่งเสริมสนับสนุนให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา จัดทำวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ยังมีน้อย (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6, 2566) แสดงให้เห็นว่า การติดต่อสื่อสารระหว่างหน่วยงาน การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี รวมไปถึงทักษะการใช้เทคโนโลยี และดิจิทัลในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ตลอดจนการพัฒนาตนเองให้เป็นบุคคลที่รอบรู้ และการเรียนรู้ร่วมกัน เป็นทีมของบุคลากรมีปริมาณน้อย อาจไม่เพียงพอต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21

จากที่กล่าวมา เห็นได้ว่าการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเป็นคณิศร เก่ง มีความสุข สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 เพื่อนำมาบริหาร โดยการใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ผ่านเทคนิคกระบวนการต่างๆ รวมไปถึงการมีมนุษยสัมพันธ์ สามารถทำงานและเรียนรู้ร่วมกันระหว่างบุคคลต่างๆ รวมไปถึงการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกันระหว่างบุคลากรในสถานศึกษา ตลอดจนมีการเพิ่มบทบาทให้กับบุคลากรได้แสดงความรู้ความสามารถอย่างทั่วถึง จะนำสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ผู้วิจัยจึงมุ่งเน้นที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 ซึ่งผลที่ได้จากการวิจัยจะแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา อันจะเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้องนำไปใช้เป็นข้อมูล เพื่อพัฒนาผู้บริหารให้มีศักยภาพในการจัดการศึกษาต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6

2.2 เพื่อศึกษาการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6

2.3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6

3. สมมติฐาน

ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 6 มีความสัมพันธ์กันในทิศทางบวก

4. แนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.1 แนวคิดทฤษฎี

4.1.1 ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา

วิจารณ์ พานิช (2555) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วยทักษะ 4 ทักษะ คือ 1) การกำหนดวิสัยทัศน์ 2) การคิดวิเคราะห์ คิตรีเริ่มสร้างสรรค์ 3) การสร้างความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ๆ และ 4) การใช้เทคโนโลยีและดิจิทัลในการปฏิบัติงาน

สรรรถดี ดีปู (2561) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับทักษะการบริหารของผู้บริหาร ประกอบด้วยทักษะ 3 ทักษะ คือ 1) ทักษะด้านความคิดรวบยอด 2) ทักษะทางมนุษย์ และ 3) ทักษะด้านเทคนิค

ณัฐกร วรณวัฒน์ และภาวิดา ธาราศรีสุทธิ (2564) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วยทักษะ 4 ทักษะ คือ 1) ทักษะการสื่อสาร 2) ทักษะการคิดสร้างสรรค์ 3) ทักษะทางเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล และ 4) ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์

นิภาพร รอดไพบุลย์ (2565) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา แบ่งออกเป็น 6 ทักษะ คือ 1) ทักษะการสื่อสาร 2) ทักษะการใช้เทคโนโลยีและดิจิทัล 3) ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ 4) ทักษะด้านวิสัยทัศน์ 5) ทักษะด้านคุณธรรม 6) ทักษะการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์

จากการสังเคราะห์องค์ประกอบของทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย พบว่า ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วยทักษะ 5 ทักษะ คือ 1) ทักษะด้านการคิดวิเคราะห์คิตรีเริ่มสร้างสรรค์ 2) ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ 3) ทักษะด้านการสื่อสาร 4) ทักษะด้านเทคนิค และ 5) ทักษะด้านการใช้เทคโนโลยีและดิจิทัล

4.1.2 องค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา

เขมนิจ บุญสาสิทธิ์ และกาญจน์ เรืองมนตรี (2564) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบขององค์การแห่งการเรียนรู้มี 5 องค์ประกอบ คือ 1) การคิดอย่างเป็นระบบ 2) ความรอบรู้แห่งตน 3) การมีแบบแผนความคิดอ่าน 4) การสร้างวิสัยทัศน์ร่วม และ 5) การเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม

วาสนา สิริอำนาจ, พิษญาภา ยืนยาว และธีรวิฑู ธาดาตันติโชค (2565) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบขององค์การแห่งการเรียนรู้มี 5 องค์ประกอบ คือ 1) พลวัตแห่งการเรียนรู้ 2) การปรับเปลี่ยนองค์การ 3) การเพิ่มบทบาทให้กับบุคลากร 4) การจัดการความรู้ และ 5) การประยุกต์ใช้เทคโนโลยี

Senge (1990) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบขององค์การแห่งการเรียนรู้มี 5 องค์ประกอบ คือ 1) การเป็นบุคคลรอบรู้ 2) การมีแบบแผนความคิด 3) การมีวิสัยทัศน์ร่วม 4) การเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม และ 5) การคิดอย่างเป็นระบบ

จากการสังเคราะห์องค์ประกอบของการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา พบว่า การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา ประกอบด้วยองค์ประกอบ 6 องค์ประกอบ คือ 1) การคิดเชิงระบบ 2) การเป็นบุคคลที่รอบรู้ 3) การมีแบบแผนความคิด 4) การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน 5) การเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม และ 6) การเพิ่มบทบาทให้กับบุคลากร

4.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จุฬาลักษณ์ ยอดยิ่ง (2561) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้กับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 ผลการวิจัยพบว่า 1) การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ผลการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 3) ความสัมพันธ์ระหว่างการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้กับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .810

นุสรรา พูลสุด, สุดารัตน์ สารสว่าง และมีชัย ออสุวรรณ (2564) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า 1) ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) ประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 3) ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับค่อนข้างสูง ($r = 0.705^{**}$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ยุทธนา สิทธิการ (2567) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า 1) ทักษะของการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 3) ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

Hammer (2000) ได้ศึกษาทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนในรัฐ ไอโอวา ผลการศึกษาพบว่า องค์กรประกอบที่ทำให้การปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนประสบผลสำเร็จ ได้แก่ ทักษะทางความคิดรวบยอด ทักษะทางมนุษย์ และทักษะทางเทคนิค โดยมีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อเปรียบเทียบตามอายุ พบว่า ทักษะทางความคิดรวบยอด ทักษะทางมนุษย์ และทักษะทางเทคนิค มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5. วิธีดำเนินการวิจัย

5.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง/กลุ่มเป้าหมายการวิจัย

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6 ปีการศึกษา จำนวน 182 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 127 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตาราง Krejcie and Morgan (1970) กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified random sampling) โดยใช้อำเภอที่ตั้งของสถานศึกษาเป็นชั้นภูมิ

5.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ได้แก่ แบบสอบถาม โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามลักษณะเป็นคำถามแบบเลือกตอบมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check lists) ได้แก่ ตำแหน่ง และอำเภอที่ตั้งของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6 ตอนที่ 2 ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 จำนวน 5 ทักษะ 30 ข้อ ตอนที่ 3 การเป็น
องค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6
จำนวน 6 องค์ประกอบ 32 ข้อ

5.3 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

สร้างเครื่องมือวิจัยที่เป็นแบบสอบถามโดย ศึกษาเอกสาร หลักการ ทฤษฎี วรรณกรรมและผลงานวิจัย
ที่เกี่ยวข้องกับทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา และการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้
ของสถานศึกษา แล้วนำไปตรวจสอบหาคุณภาพเครื่องมือ โดยการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาค่าดัชนี
ความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ (IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน มีค่าเท่ากับ 1.00 ทุกข้อ
ซึ่งค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.50-1.00 ค่าความเที่ยงตรงถือว่าใช้ได้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556) และหาความเชื่อมั่น
ของเครื่องมือโดยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (try-out) กับผู้บริหารสถานศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน
30 คน ปรากฏว่า ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา
มีค่าความเชื่อมั่นโดยรวม เท่ากับ 0.96 และการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษามีค่าความเชื่อมั่น
โดยรวม เท่ากับ 0.96

5.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยติดต่อขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ส่งหนังสือขอความ
อนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6
ในการเก็บข้อมูลผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัด พร้อมด้วยแบบสอบถาม เก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามที่ได้
กลับคืนทางไปรษณีย์และแบบออนไลน์ โดยใช้ Google forms ในกรณีที่ได้รับแบบสอบถามทางไปรษณีย์ ผู้วิจัย
จะดำเนินการติดต่อประสานขอรับแบบสอบถามด้วยตนเองอีกครั้ง และเดินทางไปเก็บข้อมูลด้วยตนเองและ
พิจารณาความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืน เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อมูล

5.5 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

5.5.1 การวิเคราะห์ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา และการเป็นองค์การ
แห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 ใช้ค่าเฉลี่ย
(Mean: \bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) เกณฑ์การแปลผลค่าเฉลี่ย ตามแนวคิด
ของบุญชม ศรีสะอาด (2556)

5.5.2 การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6 โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (บุญชม ศรีสะอาด, 2556) โดยมีทิศทางของความสัมพันธ์ ดังนี้ถ้าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าเป็นบวก แสดงว่า ตัวแปรทั้งสองตัวแปรมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน ถ้าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าเป็นลบ แสดงว่า ตัวแปรทั้งสองตัวแปรมีความสัมพันธ์ในทางตรงข้าม

6. ผลการวิจัย

6.1 ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6

ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 นำเสนอโดยตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน

ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ทักษะด้านการคิดวิเคราะห์ คิดริเริ่มสร้างสรรค์	4.47	0.43	มาก
2. ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์	4.64	0.38	มากที่สุด
3. ทักษะด้านการสื่อสาร	4.52	0.46	มากที่สุด
4. ทักษะด้านเทคนิค	4.56	0.47	มากที่สุด
5. ทักษะด้านการใช้เทคโนโลยีและดิจิทัล	4.43	0.46	มาก
รวม	4.53	0.38	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.38) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์

($\bar{X} = 4.64$, S.D. = 0.38) รองลงมา คือ ทักษะด้านเทคนิค ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.47) และทักษะที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ทักษะด้านการใช้เทคโนโลยีและดิจิทัล ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.46)

6.2 การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6

การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6 นำเสนอโดยตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา โดยภาพรวม และรายด้าน

การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. การคิดเชิงระบบ	4.41	0.51	มาก
2. การเป็นบุคคลที่รอบรู้	4.52	0.47	มากที่สุด
3. การมีแบบแผนความคิด	4.50	0.49	มาก
4. การมีวิสัยทัศน์ร่วม	4.54	0.43	มากที่สุด
5. การเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม	4.51	0.42	มากที่สุด
6. การเพิ่มบทบาทให้กับบุคลากร	4.56	0.46	มากที่สุด
รวม	4.50	0.37	มาก

จากตาราง ที่ 2 พบว่า การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.37) เมื่อพิจารณา รายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านการเพิ่มบทบาทให้กับ บุคลากร ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.46) รองลงมา คือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วม ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = 0.43) และ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการคิดเชิงระบบ ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = 0.51)

6.3 ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6

ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 นำเสนอโดยตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน

ตัวแปร	Y ₁	Y ₂	Y ₃	Y ₄	Y ₅	Y ₆	Y
X ₁	.756**	.674*	.688**	.681**	.426**	.466**	.775**
X ₂	.658**	.681**	.612**	.667**	.344**	.434**	.712**
X ₃	.710**	.673**	.654**	.690**	.360**	.393**	.732**
X ₄	.661**	.658**	.625**	.654**	.371**	.460**	.718**
X ₅	.674**	.644**	.587**	.512**	.362**	.340**	.656**
X	.800**	.769**	.732**	.739**	.431**	.483**	.831**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 3 พบว่า ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกอยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .831

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษารายด้านกับการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาโดยภาพรวม พบว่า ด้านที่มีความสัมพันธ์กับการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาโดยภาพรวมสูงที่สุด ได้แก่ ทักษะด้านการคิดวิเคราะห์ คิดริเริ่มสร้างสรรค์ (X₁) มีความสัมพันธ์กันทางบวกอยู่ในระดับค่อนข้างสูง (r = .775) รองลงมา ได้แก่ ทักษะด้านการสื่อสาร (X₃) มีความสัมพันธ์กันทางบวกอยู่ในระดับค่อนข้างสูง (r = .732) ส่วนด้านที่มีความสัมพันธ์กับการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาโดยภาพรวมต่ำที่สุด ได้แก่ ทักษะด้านการใช้เทคโนโลยีและดิจิทัล (X₅) มีความสัมพันธ์กันทางบวกอยู่ในระดับค่อนข้างสูง (r = .656)

7. สรุปผลการวิจัย

7.1 ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาารายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุด โดยทักษะที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ทักษะการมีมนุษยสัมพันธ์ ($\bar{X} = 4.64$, S.D. = 0.38) ส่วนทักษะที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ทักษะด้านการใช้เทคโนโลยีและดิจิทัล ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.46)

7.2. การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาารายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ การเพิ่มบทบาทให้กับบุคลากร ($\bar{X} = 4.64$, S.D. = 0.38) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการคิดเชิงระบบ ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.46)

7.3 ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็น องค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกอยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .831

8. อภิปรายผล

8.1 ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหาร สถานศึกษามีความสามารถในการใช้ศาสตร์และศิลป์ผ่านเทคนิคกระบวนการในการบริหาร มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และสามารถใช้อีเทคโนโลยีและดิจิทัลในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด ของ นิภาพร รอดไพบูลย์ (2565) ที่กล่าวว่า ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา คือ ความชำนาญหรือความสามารถในการกระทำหรือปฏิบัติของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานต่างๆ ที่จะ ทำให้งานนั้นประสบความสำเร็จ โดยการใช้สติปัญญา ความสามารถ ความถนัด ที่จะนำเอาเทคนิควิธี และ กระบวนการบริหารที่เหมาะสมมาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมาย สอดคล้องกับผลการวิจัยของ นุสรรา พูลสุด, สุदारัตน์ สารสว่าง และมีชัย ออสุวรรณ (2564) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะของ ผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

ผลการวิจัยพบว่า ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ใน ระดับมากที่สุด

8.2 การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก สถานศึกษาได้มีการเพิ่มบทบาท หน้าที่ให้กับบุคลากรอย่างทั่วถึง มีการกำหนดวิสัยทัศน์ร่วมกัน รวมถึงส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรมีการพัฒนา ตนเอง และนำความรู้ที่ได้มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สรรฤดี ติปุ (2561) ที่กล่าวว่า องค์กรแห่งการเรียนรู้เป็นการเอื้ออำนวยให้บุคลากรทั่วทั้งองค์กรสามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้ได้ อย่างสะดวกทั่วถึงทำให้บุคลากรในองค์กรเกิดการพัฒนาร่วมกันอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนานวัตกรรม ใหม่ๆ ในองค์กรอันจะส่งผลให้องค์กรสามารถบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ได้สำเร็จ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ จุฬาลักษณ์ ยอดยิ่ง (2561) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้กับการดำเนินงาน ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถม ศึกษา นครราชสีมา เขต 7 ผลการวิจัยพบว่า การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

8.3 ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์กร แห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์กันทางบวกอยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ .831 ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ ความสามารถในการใช้ศาสตร์และ ศิลป์ผ่านเทคนิควิธีและกระบวนการบริหารอย่างหลากหลาย มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี พร้อมทั้งมีการเพิ่มบทบาท หน้าที่ให้กับบุคลากรตามความรู้ความสามารถ และร่วมกันสร้างวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา ส่งเสริมสนับสนุนให้ บุคลากรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม จนเกิดการพัฒนาตนเอง การพัฒนาทีม การพัฒนาองค์กร อย่างต่อเนื่อง จึงทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Senge (1990) ได้เสนอแนวคิดที่สำคัญในการสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ ที่ให้ ความสำคัญกับ การปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์ของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในองค์กรทุกระดับทั้งระดับ บุคคล ระดับกลุ่มและระดับองค์กร โดยการเรียนรู้ที่เต็มเปี่ยมและถือว่าทุกคนมีธรรมชาติของการเป็นผู้ใฝ่ เรียนรู้และรักที่จะเรียนรู้ เพื่อแสวงหาสิ่งที่ดีให้แก่ชีวิต สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ยุทธนา สิทธิการ (2567) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์กร แห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตหนองแขมกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ ระหว่างทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของ

สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกอยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

9. ข้อเสนอแนะ

9.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

9.1.1 ควรมีการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้มีทักษะด้านการใช้เทคโนโลยีและดิจิทัล เนื่องจากผู้บริหารยุคใหม่ต้องพัฒนาตนเองให้มีความรู้ ความสามารถในการใช้สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย เพื่อส่งเสริมการทำงานและพัฒนาสถานศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21

9.1.2 ควรมีการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้มีความรู้ความสามารถด้านการคิดเชิงระบบ โดยการจัดเสวนาเกี่ยวกับการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานด้วยการคิดเชิงระบบให้กับผู้บริหารสถานศึกษา เนื่องจากผู้บริหารต้องพิจารณาวิเคราะห์อย่างถี่ถ้วนจนสามารถมองเห็นปัญหาและสามารถจัดลำดับความสำคัญในการทำงานได้อย่างเป็นระบบจนทำให้สถานศึกษาเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ต่อไป

9.1.3 ควรส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้บริหารสถานศึกษามีความเชี่ยวชาญในการคิดวิเคราะห์ คิดริเริ่มสร้างสรรค์และศึกษาหาความรู้ใหม่อยู่เสมอเพื่อนำไปสู่การสร้างสรรค์นวัตกรรม พร้อมทั้งสามารถอธิบายรายละเอียดขั้นตอนต่างๆ ของการปฏิบัติงานร่วมกันได้อย่างเป็นระบบ จนเกิดการพัฒนาร่วมกันอย่างต่อเนื่องเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ต่อไป

10.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

10.2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 6

10.2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 6

10.2.3 ควรศึกษาแนวทางในการพัฒนาทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 6

10.2.4 ควรศึกษาแนวทางในการพัฒนาการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 6

11. เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2557). รายงานการศึกษาแนวโน้มการพัฒนาคุณภาพครูเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
สู่ศตวรรษที่ 21 (ฉบับย่อ). กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา.
- _____. (2558). แนวทางจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่เน้นสมรรถนะทางสาขาวิชาชีพ.
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- เขมนิจ บุญสาลี และกาญจน์ เรืองมนตรี. (2564). กลยุทธ์การพัฒนาการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
15(1) : 205-219.
- จุฬาลักษณ์ ยอดยี่ง. (2561). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเป็นองค์กรแห่งเรียนรู้กับการดำเนินงานประกัน
คุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7.
วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ราชภัฏนครราชสีมา.
- ณัฐกร วรรณวัฒน์ และภาวิตา ธาราศรีสุทธิลี. (2564). ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตาม
การรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตบางขุนเทียน เครือข่ายที่ 71 กรุงเทพมหานคร. *Journal of Roi
Kaensam Academi*. 6(2) : 126-138.
- นิภาพร รอดไพบูลย์. (2565). ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาสระแก้ว. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นุสรรา พูลสุด, สุदारัตน์ สารสว่าง และมีชัย ออสุวรรณ. (2564). ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะของผู้บริหาร
สถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร.
วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยเวสเทิร์น มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. 7(2) : 72-85.
- บุญชุม ศรีสะอาด. (2556). วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่มที่ 1 (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ยุทธนา สิทธิการ. (2657). ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา
กับการเป็น องค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร.
วารสารวิชาการนวัตกรรมกรรมการบริหารการศึกษา. 3(2) : 37-52.
- วาสนา สิริอำนวย, พิษญาภา ยืนยาว และธีรวิธ ธาดาตันติโชค. (2565). วัฒนธรรมองค์กรที่ส่งผลต่อการเป็น
องค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1.
วารสารสิรินธรปริทรรศน์. 23(1) : 156-166.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ ในศตวรรษที่ 21 (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: ตาตา พับลิเคชั่น.
- วิโรจน์ สารรัตนะ. (2560). โรงเรียน : การบริหารสู่ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: ทิพย์วิสุทธิ.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6. (2566). แผนปฏิบัติการ

ประจำปี 2566. หน้า 5-40.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2563). นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

กรุงเทพ: กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร กระทรวงศึกษาธิการ.

สรรรถดี ดีปู. (2561). *หลักการและทฤษฎีการบริหารการศึกษา*. นครราชสีมา: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.

อมรรัตน์ เตชะนอก. (2563). *การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศในศตวรรษที่21*. มหาวิทยาลัยมหา

จุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น.

Hammer, J.S. (2000). *An Analysis of Technical, Human and Conceptual Skill Among Student Affairs Administrators in Higher Education*. Dissertation Abstract International.

Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*. 30(3) : 607-610.

Senge, P. M. (1990). *The fifth discipline: The art and practice of learning organization*. New York: Bantam Doubleday Dell.

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผล
ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5
The Relationship between the Digital Leadership of School Administrators
and School Effectiveness under Nakhon Ratchasima
Primary Educational Service Area Office 5

รุ่งธิวา ภาละโธ^{1*} และสรรรุธดี ดีปุ²

Rungtiwa Phalatho^{1*} and Sanrudee Deepu²

^{1*2} สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา 30000

^{1*2} Department of Educational Administration, Faculty of Education,

Nakhon Ratchasima Rajabhat University, Nakhon Ratchasima 30000, Thailand.

^{1*}Corresponding Author, E-mail : ictrungtiwa@gmail.com

Received: 9 October 2024, Revised: 11 November 2024, Accepted: 21 November 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา 2) ศึกษาประสิทธิผลของสถานศึกษา และ 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 โดยใช้วิธีการวิจัยแบบสำรวจ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 จำนวน 144 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครจซี่และมอร์แกน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ การมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล 2) ประสิทธิผลของสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก 3) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา

โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์กันเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในระดับค่อนข้างสูง ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ .668

คำสำคัญ : ความสัมพันธ์, ภาวะผู้นำเชิงดิจิทัล, ประสิทธิภาพของสถานศึกษา

Abstract

The objectives of this research were to study 1) study the digital leadership of school administrators, 2) examine the effectiveness of schools under the same office, and 3) analyze the relationship between the digital leadership of school administrators and the effectiveness of these schools. Under the jurisdiction of the Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 5. Using survey research methods the sample group consisted of 144 school administrators under the Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 5. Determine the sample size according to the Krejcie and Morgan table. The sample was obtained by stratified random sampling The tool used in the research were questionnaires. Statistics used in data analysis include frequency, percentage, mean, and standard deviation. and the Pearson correlation coefficient. The results of the research found that 1) The overall digital leadership of school administrators was high. Among the various aspects, digital vision scored highest, followed by digital communication, fostering a culture of digital learning, professionalism, and technology knowledge. 2) The overall effectiveness of the schools was also at a high level. The aspect with the highest average score was the ability to develop students' positive attitudes, followed by staff satisfaction, problem-solving capabilities, adaptability, and academic achievement. 3) There was a moderately strong positive relationship between the digital leadership of school administrators and the effectiveness of the schools, there is a positive relationship with statistical significance at the .01 level, which is quite high. The correlation coefficient is .668.

Keywords : Relationship, Digital leadership, School effectiveness.

1. บทนำ

สังคมปัจจุบันประเทศไทยเป็นสังคมยุคโลกาภิวัตน์หรือยุคแห่งโลกไร้พรมแดนที่มีการติดต่อสัมพันธ์กันได้อย่างรวดเร็วยิ่งขึ้น ความเจริญก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร มีบทบาทสำคัญต่อวิถี

ชีวิตและสังคมของมนุษย์ องค์การที่จะอยู่รอดและมีพัฒนาการต้องสามารถปรับตัวและจัดการกับเทคโนโลยีได้อย่างเหมาะสม เมื่อกล่าวถึงแผนการส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล พุทธศักราช 2565-2568 ได้มีการกำหนดวิสัยทัศน์ในการขับเคลื่อนประเทศไทยสู่เศรษฐกิจดิจิทัลที่มีพลวัต บนฐานของสังคมที่รู้คิด รู้เท่าทันและกำลังคนที่สามารถปรับตัวและสร้างโอกาสจากเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัล โดยมียุทธศาสตร์การพัฒนากำลังคนสู่ยุคดิจิทัล เพื่อเพิ่มศักยภาพกำลังคนดิจิทัลและเพิ่มความตระหนักและทักษะด้านดิจิทัลเบื้องต้นผ่านการส่งเสริมการสร้างบุคลากรและผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัล โดยเริ่มตั้งแต่การพัฒนาทักษะการคิดเชิงตรรกะ(Computational thinking) การเขียนโปรแกรม (Coding) การพัฒนาสิ่งประดิษฐ์ดิจิทัลเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน การพัฒนาแพลตฟอร์มการเรียนรู้ทักษะดิจิทัล (สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล, 2564)

การบริหารสถานศึกษาเป็นบทบาทหน้าที่ที่สำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำนโยบายของรัฐไปสู่การปฏิบัติ เป็นตัวแปรสำคัญในด้านการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพซึ่งโดยเฉพาะในยุคดิจิทัลที่ผู้บริหารจำเป็นต้องมี "ภาวะผู้นำเชิงดิจิทัล" ซึ่งเป็น ทักษะที่ผู้นำในยุคดิจิทัลต้องมีเพื่อให้ผู้นำสามารถนำองค์กรให้ดำรงอยู่ได้อย่างมีประสิทธิภาพสามารถนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ในการบริหารงานการมีภาวะผู้นำในการบริหารองค์กรยุคดิจิทัลจำเป็นต้องมีวิสัยทัศน์ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล ผู้นำต้องทำการยอมรับและนำเทคโนโลยีเข้ามาเปลี่ยนแปลงนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมาย สู่การปฏิบัติที่ให้บรรลุผลสำเร็จ ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลจึงต้องพัฒนาตนเองให้มีความรู้ ความสามารถ คุณลักษณะทักษะ ประสบการณ์ทางการบริหาร การศึกษา เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้ทันเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัล ทั้งนี้ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องพัฒนาตนเองให้มีทักษะจำเป็นสำหรับผู้บริหารในยุคดิจิทัล (สุกัญญา แซ่มซ้อย, 2560)

ประสิทธิผลของสถานศึกษา เป็นผลสำเร็จของการบริหารสถานศึกษาที่เกิดจากความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาในงานร่วมกัน เพื่อให้งานด้านการจัดการศึกษาประสบผลสำเร็จบรรลุเป้าหมายและบรรลุวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษาตามมาตรฐานการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสอดคล้องกับแนวการปฏิรูปการศึกษา จึงได้มีพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 มาตรา 35 ซึ่งกำหนดให้สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานมาตรา 34 (2) มีฐานะเป็นนิติบุคคลกำหนดให้สถานศึกษาเป็นนิติบุคคลมีจุดมุ่งหมายที่สำคัญที่จะทำให้สถานศึกษามีอิสระ มีความเข้มแข็งในการบริหารเพื่อให้การบริหารเป็นไปอย่างคล่องตัวรวดเร็วและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชนและท้องถิ่น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2563)

ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องพัฒนาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัล ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนทิศทางการศึกษา มีวิสัยทัศน์ที่ก้าวหน้า สามารถคาดการณ์การเปลี่ยนแปลงของการศึกษาโดยนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการตัดสินใจและสามารถวางแผนการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถสื่อสารและประชาสัมพันธ์สถานศึกษาให้เป็นที่รู้จักกระตุ้นให้ครูผู้สอนและผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา (สุขญา โภมลาวณิช, 2563) จากที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหาร

สถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5 เพื่อนำผลที่ได้ไปใช้เป็นข้อมูลหรือแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5

2.2 เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5

2.3 เพื่อศึกษาระดับความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5

3. สมมติฐาน

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5 มีความสัมพันธ์กันในทิศทางบวก

4. แนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.1 แนวคิด

แนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้มาจากนักวิชาการหรือนักการศึกษา ส่วนตัวแปรที่ศึกษาได้มาจากวิธีการ การสังเคราะห์และทำตารางสังเคราะห์ความถี่

4.1.1 ภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา

จิตติมา วรณศรี (2564) กล่าวว่า ภาวะผู้นำเชิงดิจิทัล หมายถึง คุณลักษณะของผู้บริหารที่มีความรู้ ความเข้าใจและทักษะในการใช้เครื่องมือเทคโนโลยีเพื่อการบริหารจัดการ การสื่อสาร และการเรียนรู้ให้เท่าทัน ตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบันและส่งเสริมบุคลากรในการใช้เทคโนโลยีแพลตฟอร์มที่หลากหลายเพื่อการจัดการเรียนรู้ให้เกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพมากขึ้น

สุขญา โกมลวานิช (2563) กล่าวว่า ภาวะผู้นำเชิงดิจิทัล หมายถึง พฤติกรรมที่ผู้บริหารแสดงออกถึงการมีวิสัยทัศน์ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล ในการกำหนดทิศทางอย่างมีขั้นตอนเป็นระเบียบแบบแผนในการติดตามดูแลให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ในการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรนำนวัตกรรมทางเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นแบบอย่างในการพัฒนาวิชาชีพด้านเทคโนโลยีดิจิทัล สร้างวัฒนธรรมความร่วมมือกับครู ผู้ปกครอง ชุมชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการทำงานให้บรรลุเป้าหมาย

สรุปได้ว่าภาวะผู้นำเชิงดิจิทัล หมายถึง พฤติกรรมและคุณลักษณะของผู้บริหารที่มีความรู้ ความเข้าใจในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการบริหารจัดการ การสื่อสาร และการเรียนรู้ให้เท่าทันตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน แสดงออกถึงการมีวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยี ส่งเสริมครูและบุคลากรทางการศึกษาในการนำเทคโนโลยีมาใช้นวัตกรรมในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4.1.2 ประสิทธิภาพของสถานศึกษา

ภานุพงษ์ คำภูษา (2562) ได้กล่าวไว้ว่า ประสิทธิภาพของสถานศึกษา หมายถึง ระดับความสำเร็จหรือการบรรลุตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของสถานศึกษาที่ได้กำหนดไว้ตามความสามารถของตนเองทั้งด้านผลผลิต (Outputs) และผลลัพธ์ (Outcomes) ของการดำเนินงานโดยมีความหมายครอบคลุมถึงผลผลิตที่เกิดขึ้นกับนักเรียนเป็นสำคัญ และความพึงพอใจของบุคลากรที่เกี่ยวข้องโดยมีการใช้ทรัพยากรทางการบริหารให้เกิดประโยชน์สูงสุด

เทพเทววรรณ วงษาเนา (2564) ได้ให้ความหมายว่า ประสิทธิภาพของสถานศึกษา หมายถึง ผลการปฏิบัติงานที่บรรลุเป้าหมายตามที่สถานศึกษากำหนดไว้ ทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพรวมถึงความสามารถในการปรับตัวในการแก้ปัญหาการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยบุคลากรที่เกี่ยวข้องมีความพึงพอใจในการทำงาน

สรุปได้ว่าประสิทธิภาพของสถานศึกษา หมายถึง ผลสำเร็จของสถานศึกษาที่เกิดจากความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษา และบุคลากรในสถานศึกษาในการทำงานร่วมกัน รวมถึงความสามารถในการปรับตัวในการแก้ปัญหาการดำเนินงาน เพื่อให้งานประสบความสำเร็จบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษามี 5 องค์ประกอบ คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก ความพึงพอใจของครูและบุคลากรในการปฏิบัติงาน ความสามารถแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา

4.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สุภวัช เชาวน์เกษม (2563) ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 2) ประสิทธิผลสถานศึกษา และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลสถานศึกษา ผลการศึกษาพบว่า 1) ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการมีส่วนร่วมของผู้เรียน และการเรียนรู้ รองลงมาคือ ด้านการปรับวิสัยทัศน์เกี่ยวกับพื้นที่การเรียนรู้ และสภาพแวดล้อม ด้านการสร้างโอกาส ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านการสร้างภาพลักษณ์ ด้านการสื่อสาร และด้านการมีส่วนร่วมของนักเรียน 2) ประสิทธิผลสถานศึกษา องค์ประกอบ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดลำดับแรก คือ ด้านการแข่งขันรองลงมาคือ ด้านการสร้างสรรค์ ด้านการร่วมมือ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในลำดับสุดท้าย คือ ด้านการควบคุม 3) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำที่ยั่งยืนของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลสถานศึกษา มีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับมากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จารุพันธ์ ผิวผาง (2564) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลที่ส่งผลต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ในการบริหาร จัดการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบจำแนกตามสถานภาพโดยรวม พบว่า ไม่แตกต่างกัน เมื่อเปรียบเทียบโดยจำแนกตามขนาดของ โรงเรียนโดยรวม พบว่า แตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2) การดำเนินงานระบบประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบจำแนกตามสถานภาพโดยรวม พบว่า ไม่แตกต่างกัน เมื่อเปรียบเทียบโดยจำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยรวมพบว่า ไม่แตกต่างกัน และ 3) ผลการวิเคราะห์อำนาจพยากรณ์ พบว่า มีองค์ประกอบ 3 ด้าน สามารถพยากรณ์การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการบริหารจัดการ สถานศึกษา ได้ร้อยละ 70 ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม เขต 2 โดยเฉพาะผู้บริหาร สถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องกับ การจัดการศึกษา ที่จะนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารสถานศึกษาต่อไป

วชิรวิทย์ บุญสงค์ (2565) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา เขต 6 มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน 2) ศึกษาประสิทธิผลของสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำ

ดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6 ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก 2) ระดับประสิทธิผลของสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก 3) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษาพบว่า มีความสัมพันธ์ระดับมากในทิศทางบวก ($r = 0.855$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

5. วิธีดำเนินการวิจัย

5.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5 จำนวน 223 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5 จำนวน 144 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตาราง Krejcie and Morgan (1970) กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified random sampling) โดยใช้อำเภอที่ตั้งของสถานศึกษาเป็นชั้นภูมิในการสุ่มตามสัดส่วน

5.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่เป็นคำถามตรวจสอบรายการ (Check list) แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) เกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ตำแหน่ง และอำเภอที่ตั้งของสถานศึกษา ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5 จำนวน 5 องค์ประกอบ 26 ข้อ และ ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5 จำนวน 5 องค์ประกอบ 32 ข้อ

5.3 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

5.3.1 สร้างเครื่องมือวิจัยที่เป็นแบบสอบถามโดย ศึกษาเอกสาร หลักการ ทฤษฎี วรรณกรรมและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาและประสิทธิผลของสถานศึกษาแล้วนำไปตรวจสอบหาคุณภาพเครื่องมือ

5.3.2 ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยวิธีหาค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ (IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ผลปรากฏว่า มีค่า 1.00 ทุกข้อ ค่าความเที่ยงตรงถือว่าใช้ได้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

5.3.3 หาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ โดยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (try-out) กับผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน โดยภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษามีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.96 เมื่อแยกตามองค์ประกอบ ดังนี้ การมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.79 ความเป็นมืออาชีพดิจิทัล ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.85 การมีความรู้ทางเทคโนโลยีดิจิทัล ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.90 การสื่อสารดิจิทัล ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.92 การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้โลกดิจิทัล ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.89 และประสิทธิผลของสถานศึกษามีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98 เมื่อแยกตามองค์ประกอบ ดังนี้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.88 ความสามารถพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.94 ความพึงพอใจของครูและบุคลากรในการปฏิบัติงาน ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.94 ความสามารถแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.89 ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.95

5.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยติดต่อขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลถึงผู้อำนวยการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 เก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามที่ได้กลับคืนทางไปรษณีย์ จำนวน 15 ฉบับและแบบออนไลน์ จำนวน 102 ฉบับ ในกรณีที่ได้รับแบบสอบถามทางไปรษณีย์ไม่ครบ ผู้วิจัยจะดำเนินการติดต่อประสานขอรับแบบสอบถามด้วยตนเองอีกครั้ง และเดินทางไปเก็บข้อมูลด้วยตนเองพิจารณาความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืน เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อมูล

5.5 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

5.5.1 การวิเคราะห์ภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาและประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 ใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) เถนถ้งการแปลผลค่าเฉลี่ย ตามแนวคิดของบุญชม ศรีสะอาด (2560)

5.5.2 การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 โดยหาค่าสัมประสิทธิ์

สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) และแปลความหมายค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) โดยมีเกณฑ์ในการแปลความหมาย ดังนี้

- 0.81-1.00 หมายถึง มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันในระดับ สูงมาก
- 0.61-0.80 หมายถึง มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันในระดับ ค่อนข้างสูง
- 0.41-0.60 หมายถึง มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันในระดับ ปานกลาง
- 0.21-0.40 หมายถึง มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันในระดับ ค่อนข้างต่ำ
- 0.01-0.20 หมายถึง มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันในระดับ ต่ำ
- 0.00 หมายถึง ไม่มีความสัมพันธ์กัน

โดยมีทิศทางของความสัมพันธ์ ดังนี้ ถ้าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าเป็นบวก แสดงว่า ตัวแปรทั้งสองตัวแปรมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันถ้าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าเป็นลบ แสดงว่า ตัวแปรทั้งสอง ตัวแปรมีความสัมพันธ์ในทางตรงข้าม

6. ผลการวิจัย

6.1 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 ดังนี้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5

ภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา	\bar{X}	S.D.	แปลผล	ลำดับ
1. การมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล (X_1)	4.28	0.60	มาก	1
2. ความเป็นมืออาชีพด้านดิจิทัล (X_2)	4.20	0.56	มาก	3
3. การมีความรู้ทางเทคโนโลยีดิจิทัล (X_3)	4.14	0.68	มาก	5
4. การสื่อสารดิจิทัล (X_4)	4.22	0.64	มาก	2
5. การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้โลกดิจิทัล (X_5)	4.20	0.67	มาก	4
รวม	4.21	0.57	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = 0.57) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.60) รองลงมา คือ การสื่อสารดิจิทัล ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = 0.64) ความเป็นมืออาชีพด้านดิจิทัล

($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 0.56) การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้โลกดิจิทัล ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 0.67) และการมีความรู้ทางเทคโนโลยีดิจิทัล ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = 0.68) ตามลำดับ

6.2 ผลการศึกษาประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5

ประสิทธิผลของสถานศึกษา	\bar{X}	S.D.	แปลผล	ลำดับ
1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน (Y_1)	4.19	0.46	มาก	5
2. ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก (Y_2)	4.45	0.58	มาก	1
3. ความพึงพอใจของครูและบุคลากรในการปฏิบัติงาน (Y_3)	4.34	0.61	มาก	2
4. ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา (Y_4)	4.33	0.54	มาก	3
5. ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา (Y_5)	4.30	0.57	มาก	4
รวม	4.32	0.48	มาก	

จากตารางที่ 2 พบว่า ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.48) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.58) รองลงมา คือ ความพึงพอใจของครูและบุคลากรในการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = 0.61) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ($\bar{X} = 4.19$, S.D. = 0.46)

6.3 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างระหว่างภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับ ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5

ตัวแปร	Y_1	Y_2	Y_3	Y_4	Y_5	Y
X_1	.606**	.398**	.622**	.542**	.679**	.646**
X_2	.681**	.487**	.621**	.562**	.657**	.684**
X_3	.490**	.317**	.507**	.411**	.470**	.502**

X ₄	.567**	.491**	.517**	.522**	.560**	.602**
X ₅	.531**	.463**	.505**	.473**	.578**	.578**
X	.638**	.481**	.612**	.556**	.652**	.668**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 3 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อยู่ในระดับค่อนข้างสูง ($r_{xy} = .668$) เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา โดยภาพรวม พบว่า ด้านที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของสถานศึกษาโดยภาพรวมสูงที่สุด ได้แก่ ความเป็นมืออาชีพด้านดิจิทัล (X₂) มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในระดับค่อนข้างสูง ($r_{xy} = .684$) รองลงมาได้แก่การมีวิสัยทัศน์ด้านดิจิทัล (X₁) มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในระดับค่อนข้างสูง ($r_{xy} = .646$) และด้านที่มีความสัมพันธ์ต่ำที่สุด คือ การมีความรู้ทางเทคโนโลยีดิจิทัล มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในระดับปานกลาง ($r_{xy} = .502$)

เมื่อพิจารณารายด้านภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับรายด้านของประสิทธิผลของสถานศึกษา พบว่า ภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลด้านความเป็นมืออาชีพด้านดิจิทัลกับด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มากที่สุด โดยมีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อยู่ในระดับค่อนข้างสูง ($r_{xy} = .681$) ส่วนภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา ที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์น้อยที่สุด คือ ภาวะผู้นำเชิงดิจิทัล ด้านการมีความรู้ทางเทคโนโลยีดิจิทัลกับด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก โดยมีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ ($r_{xy} = .317$)

7. สรุปผลการวิจัย

7.1 ภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ การมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล รองลงมาคือ การสื่อสารดิจิทัล ความเป็นมืออาชีพด้านดิจิทัล การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้โลกดิจิทัล และการมีความรู้ทางเทคโนโลยีดิจิทัล ตามลำดับ

7.2 ประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก รองลงมาคือ ความพึงพอใจของครูและ

บุคลากรในการปฏิบัติงาน ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา ความสามารถในการปรับเปลี่ยน และพัฒนาสถานศึกษา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ตามลำดับ

7.3 ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์กันทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อยู่ในระดับค่อนข้างสูง ($r_{xy} = .668$)

8. อภิปรายผล

8.1 ภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5 ได้ดำเนินการตามนโยบายสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดให้สถานศึกษานำดิจิทัลเทคโนโลยีมาใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพ การบริหารอย่างเป็นระบบ อีกทั้งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ.2562 ให้กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารทั่วไป โดยใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมดิจิทัลเพื่อเป็นกลไก สำคัญที่จะขับเคลื่อนผลลัพธ์ของสถานศึกษาทำให้การบริหารงานเป็นไปอย่างมีระบบส่งผลให้งานเกิด ประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของสุชญา โคมลวานิช (2563) ที่กล่าวว่า ภาวะผู้นำ เชิงดิจิทัลเป็นพฤติกรรมที่ผู้บริหารแสดงออกถึงการมีวิสัยทัศน์ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล ในการกำหนดทิศทางการ มีขั้นตอนเป็นระเบียบแบบแผนในการติดตามดูแลให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ในการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรนำนวัตกรรมทางเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมี ประสิทธิภาพ และเป็นแบบอย่างในการพัฒนาวิชาชีพด้านเทคโนโลยีดิจิทัล สร้างวัฒนธรรมความร่วมมือกับครู ผู้ปกครอง ชุมชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการทำงานให้บรรลุเป้าหมาย

8.2 ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ที่เป็นเช่นนี้อาจ เนื่องมาจาก สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5 ได้ดำเนินการตาม วิสัยทัศน์ พันธกิจ ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5 (สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5, 2566) ซึ่งเป็นหน่วยงานการศึกษาที่มุ่งพัฒนาการศึกษา เห็นได้ จากวิสัยทัศน์ พันธกิจ ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5 มีการบริหารจัดการที่ เกิดประสิทธิภาพ ตามหลักธรรมาภิบาล และส่งเสริมสนับสนุนครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีการพัฒนา ตนเองทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็นบุคคลที่รอบรู้ มีการสร้างเครือข่าย นำความรู้ที่ได้มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม สอดคล้องกับแนวคิดของ สุกัญญา แซ่มซ้อย (2560)

ที่กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกลไกสำคัญและมีอิทธิพลสูงสุดต่อคุณภาพของผลลัพธ์ที่ได้จากระบบ การศึกษาทั้งประสิทธิภาพของการบริหารและประสิทธิผลของสถานศึกษา นักวิชาการหลายท่านมีความเห็น ตรงกันว่าความสำเร็จหรือความล้มเหลวทางการศึกษาขึ้นอยู่กับผู้บริหารสถานศึกษาส่วนหนึ่ง

8.3 ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันเชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในระดับสูง ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .668 เมื่อพิจารณา ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษารายด้านกับประสิทธิผลของสถานศึกษา โดย ภาพรวม พบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหาร สถานศึกษา ด้านความเป็นมืออาชีพด้านดิจิทัล มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 5 โดยภาพรวมมีค่าความสัมพันธ์สูงสุด ในระดับค่อนข้างสูง ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ .684 ที่เป็นเช่นนี้ อาจเนื่องมาจากความเป็นมืออาชีพด้านดิจิทัล ถือเป็น จุดเริ่มต้นของประสิทธิผลของสถานศึกษา ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษามีการปฏิบัติงานที่เป็นไปตามแผนที่กำหนด อย่างเชี่ยวชาญ จัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างมืออาชีพให้กับผู้เรียน เสริมสร้างพลัง ความคิดให้กับครูผู้สอนและบุคลากรในการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล สร้างรูปแบบในการใช้ เทคโนโลยีดิจิทัลและนวัตกรรมให้เป็นปกติในสถานศึกษา จนก่อให้เกิดความเป็นมืออาชีพด้านดิจิทัล สอดคล้อง กับแนวคิดของ สุกัญญา แชนซ์อัย (2561) ที่กล่าวว่า ความเป็นมืออาชีพด้านดิจิทัลเป็นการจัดสภาพแวดล้อม การเรียนรู้และนวัตกรรมอย่างมืออาชีพให้กับผู้เรียน โดยการเสริมสร้างพลังอำนาจให้กับครูผู้สอนและบุคลากร ในการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีนวัตกรรมดิจิทัลต่าง ๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของกิตติทัศน์ วงศ์ศรีดา (2566) ได้ทำการวิจัยเรื่องภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานในโรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหาร สถานศึกษา ด้านความเป็นมืออาชีพด้านดิจิทัล ซึ่งเป็นด้านมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผล ของสถานศึกษา โดยมีความสัมพันธ์กันเชิงบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงให้เห็น ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาในปัจจุบันมีทักษะในการใช้เทคโนโลยี โดยมีการอบรม และพัฒนาการใช้เทคโนโลยีใน การจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง และสนับสนุน การใช้เทคโนโลยี อย่างเหมาะสมกับบริบทของ สถานศึกษา นำเทคโนโลยีสามารถเข้ามาใช้เพื่อเพิ่มศักยภาพ ด้านการจัดการเรียนรู้ สร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ ที่ทันสมัย หรือการสร้างนวัตกรรมของ โรงเรียนซึ่งจะช่วย พัฒนาและสนับสนุนการจัดการเรียนเรียนรู้ให้มี ประสิทธิภาพมากขึ้น

9. ข้อเสนอแนะ

9.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

9.1.1 ผลการวิจัยพบว่าภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลด้านการมีความรู้ทางเทคโนโลยีดิจิทัลมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลด้านการมีความรู้ทางเทคโนโลยีมากยิ่งขึ้นอย่างสม่ำเสมออยู่ตลอดเวลาและเพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาได้มีโอกาสในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลเพิ่มมากขึ้น ทางสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5 ควรมีการอบรมให้ความรู้และส่งเสริมพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา เรื่อง เทคโนโลยีดิจิทัลตลอดเวลาเพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคดิจิทัล

9.1.2 ผลการวิจัยประสิทธิผลของสถานศึกษาด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษา ควรมีการส่งเสริมกิจกรรมการแข่งขันวิชาการให้กับนักเรียนในสถานศึกษามากขึ้นและหลากหลายเวที เพื่อเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนมีโอกาสประสบผลสำเร็จจากการเข้าร่วมแข่งขันทางวิชาการกับหน่วยงานอื่นๆ ซึ่งเป็นการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้นอีกวิธีการหนึ่งด้วย

9.1.3 ผลการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา ด้านที่มีค่าประสิทธิสัมพันธ์สูงสุดคือ ด้านความเป็นมืออาชีพด้านดิจิทัล ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง และสนับสนุนการใช้เทคโนโลยี อย่างเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษานำเทคโนโลยีสามารถเข้ามาใช้เพื่อเพิ่มศักยภาพ ด้านการจัดการเรียนรู้ สร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ ที่ทันสมัย หรือการสร้างนวัตกรรมของโรงเรียนซึ่งจะช่วย พัฒนาและสนับสนุนการจัดการเรียนเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

9.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

9.2.1 ควรศึกษาภาวะผู้นำด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล

9.2.2 ควรศึกษาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา

9.2.3 ควรศึกษาแนวทางและปัจจัยการเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา

10. เอกสารอ้างอิง

กิตติทัศน์ วงศ์ศรีดา. (2566). ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สกลนคร เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและการพัฒนาการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัย

ราชภัฏสกลนคร.

- จิตติมา วรณศรี. (2564). การบริหารจัดการศึกษายุคดิจิทัล. พิษณุโลก: โรงพิมพ์รัตนสุวรรณการพิมพ์ 3.
- จารุนันท์ ผิวผาง. (2564). ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลที่ส่งผลต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและการพัฒนาการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- เทพเทววรรณ วงษาเนา. (2564). การวิเคราะห์ห้วงระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 11. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ภานุพงษ์ คำภูษา. (2562). รูปแบบความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างปัจจัยทางการบริหารที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- วชิรวิทย์ บุญสงค์. (2565). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ.
- สุกัญญา แซ่ม้อย. (2560). การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2561). การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุขญา โภมลวานิช. (2563). องค์ประกอบของภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาคุณภาพการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุภาวิช เขาวนเกษม. (2563). แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก. วารสารวิชาการและวิจัยสังคมศาสตร์, 18(1), น. 45-58.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2563). นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล. (2564). แผนแม่บทการส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล. กรุงเทพฯ : กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5. (2566). แผนปฏิบัติการประจำปี 2566. น. 5-40.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*. 30(3) :607–610.

แนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2
Guidelines for Administration of Schools Based on Education Standard
under Buriram Primary Educational Service Area Office 2

อศนี ศรีคำ^{1*} และสรรรุดี ดีปุ²
Assanee Srikam^{1*} andsanrudee Deepu²

^{1,2}สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา 30000

^{1,2}Department of Educational Administration, Faculty of Education, Nakhon Ratchasima Rajabhat
University, Nakhon Ratchasima 30000, Thailand.

^{1*}Corresponding Author, E-mail : Assanee38@gmail.com

Received: 9 October 2024, Revised: 21 November 2024, Accepted: 21 November 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา 2) เพื่อเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษา จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 3) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำนวน 338 คน ใช้วิธีกำหนดกลุ่มตัวอย่าง แบ่งตามขนาดของสถานศึกษา โดยใช้ตารางสำเร็จรูป Krejcie and Morgan เครื่องมือในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test independent) ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน 3) แนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา พบว่า ครูผู้สอนควรออกแบบการเรียนรู้ทักษะการอ่านและเขียนตามระดับชั้นและมีคู่มือฝึกที่เป็นระบบ ผู้บริหารสถานศึกษาควรเล็งเห็นความสำคัญและสนับสนุนงบประมาณด้านสื่อการสอนและพัฒนาทักษะและเทคนิคการสอนที่ทันสมัย ใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน มีการร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชนเพื่อสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ปลอดภัยและมีคุณภาพ

คำสำคัญ : แนวทางการพัฒนา, การบริหารสถานศึกษา, มาตรฐานการศึกษา

Abstract

This research aims to 1) Study of educational administration, 2) Compare the management of educational organizations grouped by their size, and 3) The research the development guidelines for school administration based on the Office of Buriram Primary Educational Service Area 2 schools' educational criteria. 338 teachers and administrators made up the sample group. Using the pre-made Krejcie and Morgan table, the sample groups were determined and then divided by the school's size. Interviews and questionnaires were among the research instruments. The t-test independence, means, percentages, and standard deviations were among the statistics included in the data analysis. The results showed that; 1) The administration of the educational institution according to the educational standards of the educational institution is generally at a high level. 2) In summary, there were no differences in the findings of the comparison of educational institution management based on the institution's size and educational standards. 3) According to the school's educational requirements, guidelines for the growth of school administration were developed. It was discovered that teachers should have organized training manuals and plan their lessons in reading and writing abilities based on grade levels. It is imperative that school administrators acknowledge the significance of allocating funds for instructional media, cultivate contemporary pedagogical approaches and methodologies, integrate technology into the classroom, and collaborate with families and communities to establish a secure and superior learning environment.

Keywords : Development guidelines, educational management, educational standards.

1. บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และการแก้ไขเพิ่มเติมใน พ.ศ. 2545 กำหนดความหมายของ “การศึกษา” ว่าเป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาบุคคลและสังคม โดยมีการถ่ายทอดความรู้และการสร้างสรรค์ที่ก้าวหน้าในด้านวิชาการและวัฒนธรรม นอกจากนี้ยังมุ่งหวังให้คนไทยมีความสมบูรณ์ทั้ง

ร่างกายและจิตใจ มีคุณธรรม จริยธรรม และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข การศึกษาจึงถูกมองว่าเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างคน สร้างสังคม และสร้างชาติ การศึกษาไม่เพียงแต่เป็นการให้ความรู้แต่ยังมีบทบาทในการสร้างความได้เปรียบให้ประเทศในเวทีการแข่งขันระดับโลก ประเทศไทยให้ความสำคัญกับการพัฒนาการศึกษาที่ตอบสนองต่อความต้องการของตลาดแรงงานและการพัฒนาประเทศ โดยเน้นการพัฒนาทักษะ ความรู้ และความสามารถของประชาชน การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพมีความสำคัญอย่างยิ่ง โดยต้องสร้างให้คนมีความฉลาดและจิตสำนึกทางสังคม การศึกษาในประเทศไทยที่ผ่านมาไม่สามารถสร้างคนเก่งและมีจิตสำนึกได้อย่างเต็มที่และมักเน้นการเติบโตทางวัตถุและบริโภคนิยม ซึ่งนำไปสู่วิกฤตที่ประเทศต้องเผชิญ การจัดระบบการศึกษาในประเทศไทยต้องมีการกำหนดมาตรฐานการศึกษาและระบบประกันคุณภาพ โดยกระทรวงศึกษาธิการมีหน้าที่กำกับดูแลการศึกษาทุกระดับให้มีมาตรฐานสอดคล้องกับความต้องการของสังคม มาตรฐานการศึกษาจึงเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในทุกมิติ สถานศึกษาต้องสร้างคนไทยที่มีคุณสมบัติตรงตามมาตรฐานเพื่อสนับสนุนการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน อย่างไรก็ตามสถานศึกษายังคงมีความเหลื่อมล้ำในด้านต่าง ๆ เช่น งบประมาณ คุณภาพและการสนับสนุนจากชุมชน โดยเฉพาะสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันย่อมมีทรัพยากรทางการศึกษาแตกต่างกัน ส่งผลให้คุณภาพผู้เรียนและคุณภาพในการบริหารจัดการของสถานศึกษาแตกต่างกันออกไป (สำนักทดสอบทางการศึกษา, 2563) การบริหารสถานศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีการวางแผนและใช้เทคนิคที่เหมาะสมในการบริหาร

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 มีหน้าที่ส่งเสริมและสนับสนุนการบริหารจัดการการศึกษาภายในอำเภอประโคนชัย อำเภอบ้านกรวด อำเภอพลับพลาชัย อำเภอห้วยราชและอำเภอกระสัง โดยใช้แนวทางการบริหารแบบเครือข่ายและนวัตกรรมจัดการศึกษา เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของสถานศึกษาในพื้นที่ จากผลวิเคราะห์สถานการณ์วิเคราะห์จุดอ่อนจุดแข็ง (SWOT Analysis) ได้พบว่า มีจุดอ่อนที่ส่งผลกระทบต่อการทำงาน เช่น ข้าราชการครูบางส่วนขาดทักษะในการทำงานและขาดการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่เท่าทันการเปลี่ยนแปลงในโลกยุคปัจจุบันและผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐานของผู้เรียนต่ำกว่าระดับประเทศ จึงกล่าวได้ว่าเป็นสภาพปัญหาควรได้รับการแก้ไขเพื่อให้การดำเนินงานของสถานศึกษาให้ดำเนินไปสู่ความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 เพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนปรับปรุงพัฒนาบทบาทการบริหารสถานศึกษาให้เป็นตามกรอบของมาตรฐานการศึกษาและจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืนต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2

2.2 เพื่อเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

2.3 เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2

3. สมมติฐาน

การบริหารสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 สถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีการบริหารที่แตกต่างกัน

4. แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.1 แนวคิดทฤษฎี

มาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2561 มีจำนวน 3 มาตรฐาน ได้แก่มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน ประกอบด้วย ความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสาร การคิดคำนวณ การคิดประเภทต่าง ๆ การสร้างนวัตกรรม การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตร การมีความรู้ ทักษะพื้นฐานและเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพและด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เป็นผู้มีความคุณธรรม จริยธรรม ที่เป็นค่านิยมที่ดีตามที่สถานศึกษากำหนด มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการ ประกอบด้วย การจัดระบบบริหารจัดการคุณภาพของสถานศึกษา มีการกำหนดเป้าหมายวิสัยทัศน์ และพันธกิจอย่างชัดเจน สามารถดำเนินงานพัฒนาวิชาการตามหลักสูตรสถานศึกษา จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาดำเนินการพัฒนาคูและบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพและจัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการเรียนรู้ และมาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ประกอบด้วย กระบวนการจัดการเรียนการสอนตามมาตรฐานและตัวชี้วัดของหลักสูตรสถานศึกษา สร้างโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริง มีการบริหารชั้นเรียนเชิงบวก สร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดี ครูรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล ดำเนินการตรวจสอบและประเมินผู้เรียนอย่างเป็นระบบและนำผลมาพัฒนาผู้เรียน รวมทั้งร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้และนำผลที่ได้มาให้ข้อมูล

ป้อนกลับเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ (ประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่องให้ใช้มาตรฐานการศึกษา, 2561)

4.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พิมพ์รักษ์ สามคุ้มพิมพ์ และวรกาญจน์ สุขสดเขียว (2557) ทำการวิจัยเรื่องการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษากับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 3) การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวม มีความสัมพันธ์กับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

บุษบา ศรีมี (2560) ทำการวิจัยเรื่อง สภาพการดำเนินงานและแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพการดำเนินงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า โดยรวมมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สรุปได้ 5 แนวทาง คือ 3.1) ควรมีการปลูกจิตสำนึกในด้านคุณธรรม จริยธรรมให้กับผู้บริหารสถานศึกษา 3.2) ควรมีการจัดอบรม ประชุมสัมมนาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาภาวะผู้นำ 3.3) สถานศึกษาควรจัดทำแนวทางการการใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น 3.4) สถานศึกษาควรมีการฝึกให้ผู้เรียนรู้จักค้นคว้าหาความรู้จากปัญหาที่อยู่ในความสนใจ และ 3.5) สถานศึกษาควรมุ่งส่งเสริมการเรียนรู้และปลูกฝัง เสริมสร้างให้ผู้เรียนมีการพัฒนาตนเองหรือดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ธีรวัต เอี่ยมมา (2564) ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพการบริหารจัดการตามแนวทางการประเมินคุณภาพมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 38 มี ผลการวิจัยพบว่า การบริหารจัดการตามแนวทางการประเมินคุณภาพมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจสถานศึกษาที่ชัดเจน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการจัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้

5. วิธีดำเนินการวิจัย

5.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง/กลุ่มเป้าหมายการวิจัย

5.1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 จำนวน 2,659 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 274 คนและครูผู้สอนจำนวน 2,385 คน

5.1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 จำนวน 338 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 35 คน ครูผู้สอนจำนวน 303 คน กำหนดขนาดตามตาราง Krejcie and Morgan (1970) ทำการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified random sampling) โดยใช้ขนาดของสถานศึกษาเป็นชั้นภูมิในการสุ่ม

5.1.3 กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 จำนวน 5 คน โดยการเลือกกลุ่มเป้าหมายแบบเจาะจงจากผู้มีคุณสมบัติ ดังนี้

- 1) ผู้บริหารระดับเขตพื้นที่การศึกษา ที่มีผลงานด้านการบริหารการศึกษาดีเด่น จำนวน 1 คน
- 2) ผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีผลงานด้านการบริหารสถานศึกษาดีเด่น จำนวน 2 คน
- 3) ครูผู้สอน ที่มีผลงานด้านการจัดการเรียนการสอนดีเด่น ได้รับรางวัลระดับภาคหรือระดับประเทศ จำนวน 1 คน
- 4) ศึกษานิเทศก์ที่มีผลงานด้านวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนจำนวน 1 คน

5.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ดังนี้

5.2.1 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ประกอบด้วย 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ ได้แก่ ตำแหน่งและขนาดของสถานศึกษาและตอนที่ 2 การบริหารสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งมีลักษณะคำถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ตามแนวคิดของ Likert (1967) ดังนี้ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

5.2.2 แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured interview) แนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

บุรีรัมย์ เขต 2 ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามตอนที่ 2 ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดของแต่ละด้าน จำนวนด้านละ 2 ข้อ มากำหนดเป็นประเด็นในการสัมภาษณ์เพื่อหาแนวทางทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2

5.3 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างนิยามศัพท์และข้อคำถาม พบว่าแบบสอบถามมีค่าดัชนีความสอดคล้อง เท่ากับ 0.50 -1.00 จำนวน 40 ข้อ ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดและได้นำไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีการของ Cronbach (1990) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ 0.944

5.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีวิธีดำเนินการเก็บข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

5.4.1 แบบสอบถาม

5.4.1.1 ผู้วิจัยติดต่อขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 เพื่อขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2

5.4.1.2 ผู้วิจัยส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล พร้อมด้วยแบบสอบถามสำหรับผู้บริหารและครูผู้สอน โดยผู้วิจัยส่งแบบสอบถามและเก็บแบบสอบถามด้วยตนเองและผ่านช่องทางออนไลน์ google forms

5.4.1.3 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามที่ได้จากการเดินทางไปเก็บข้อมูลด้วยตนเองและช่องทางออนไลน์ google forms สำหรับการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเก็บแบบสอบถามได้จำนวน 338 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

5.4.2 แบบสัมภาษณ์

5.4.2.1 ติดต่อขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา เพื่อขออนุญาต สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ พร้อมนัดวันเวลาสัมภาษณ์ จำนวน 5 คน สรุปความคิดเห็นรวบยอดอีกครั้งทันทีที่การ สัมภาษณ์สิ้นสุดลง การสัมภาษณ์แต่ละครั้งผู้วิจัยได้จดบันทึกและบันทึกเสียงไว้ทุกครั้ง โดยขออนุญาต บันทึกเสียงและจดบันทึกลงสมุดก่อนที่จะบันทึกและนำผลที่ได้มาวิเคราะห์เป็นความเรียง

5.4.2.2 ดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้ง 5 คน ระหว่างวันที่ 7-9 สิงหาคม 2567

5.5 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณได้แก่ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม และข้อมูลเกี่ยวกับการบริหาร สถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อคำนวณหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา ของสถานศึกษา จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test independent) กำหนด ค่าสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05 ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพได้แก่ แนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตาม มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ทำการ วิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

6. ผลการวิจัย

6.1 การบริหารสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ภาพรวมและรายด้าน

ข้อ	การบริหารสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1.	ด้านมาตรฐานคุณภาพของผู้เรียน	4.05	0.56	มาก
2.	ด้านมาตรฐานกระบวนการบริหารและการจัดการ	4.28	0.60	มาก
3.	ด้านมาตรฐานกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ	4.27	0.63	มาก
รวม		4.20	0.53	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า การบริหารสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 0.53) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ มาตรฐานกระบวนการบริหารและการจัดการ ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.60) รองลงมาคือ ด้านมาตรฐานกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 0.63) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านมาตรฐานคุณภาพของผู้เรียน ($\bar{X} = 4.05$, S.D. = 0.56)

6.2 การเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

การบริหารสถานศึกษาตาม มาตรฐานการศึกษา	ขนาดของสถานศึกษา				t	p
	ขนาดเล็ก		ขนาดกลาง และใหญ่			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. ด้านมาตรฐานคุณภาพของผู้เรียน	4.14	0.45	4.01	0.60	2.13*	0.03
2. ด้านมาตรฐานกระบวนการบริหารและ การจัดการ	4.35	0.54	4.24	0.62	1.54	0.12
3. ด้านมาตรฐานกระบวนการจัดการเรียน การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.23	0.49	4.29	0.68	-0.83	0.41
รวม	4.23	0.43	4.18	0.57	1.02	0.31

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 2 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 1 ด้าน ได้แก่ ด้านมาตรฐานคุณภาพของผู้เรียน โดยค่าเฉลี่ยของสถานศึกษาขนาดเล็กสูงกว่าค่าเฉลี่ยของสถานศึกษาขนาดกลางและใหญ่

6.3 แนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของ สถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2

แนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามตอนที่ 2 ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ
ที่สุดของแต่ละด้านมา จำนวนด้านละ 2 ข้อ กำหนดเป็นประเด็นในการสัมภาษณ์ เพื่อหาแนวทางการ
พัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ใน 3 ด้านดังต่อไปนี้

6.3.1 ด้านมาตรฐานคุณภาพของผู้เรียน ควรจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้การอ่านและเขียนทั้ง
ภาษาไทยและอังกฤษตั้งแต่ระดับอนุบาล โดยให้ผู้เรียนสื่อสารอย่างสม่ำเสมอและฝึกในสถานการณ์จริง ครูควร
ออกแบบการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการพูด ฟัง และอ่านตามระดับชั้น มีการประชุมเพื่อวางแผนและหา
สาเหตุปัญหาต่าง ๆ และควรให้โอกาสผู้เรียนแสดงบทบาทสมมติในการสื่อสาร

6.3.2 ด้านมาตรฐานกระบวนการบริหารและการจัดการ สถานศึกษาควรสร้างระบบการจัดเก็บข้อมูล
การเรียนรู้และการบริหารถูกสร้างขึ้นอย่างมีระเบียบ โดยใช้ระบบสารสนเทศในการจัดการข้อมูลนักเรียน และ
มีการจัดบุคลากรเฉพาะด้านเพื่อพัฒนาทักษะนักเรียน นอกจากนี้ยังการร่วมมือกับครู นักเรียน ผู้ปกครอง และ
ชุมชน มีการจัดทำแผนความปลอดภัยให้กับครูและนักเรียน

6.3.3 ด้านมาตรฐานกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้บริหารสถานศึกษา
และครูผู้สอนควรมีการใช้หลักสูตรเพื่อเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ การสื่อสาร สร้างโอกาสให้ผู้เรียนค้นคว้า
ข้อมูลด้วยตนเองผ่านการใช้สื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย อีกทั้งยังมีการจัดหลักสูตรที่สนับสนุนการสร้างรายได้
จากผลิตภัณฑ์ ผ่านการเรียนรู้ในชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC)

7. สรุปผลการวิจัย

7.1 การบริหารสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ใน
ระดับมากทุกด้าน

7.2 ผลการเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 2 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยภาพรวม
ไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
มีจำนวน 1 ด้าน ได้แก่ ด้านมาตรฐานคุณภาพของผู้เรียน โดยค่าเฉลี่ยของสถานศึกษาขนาดเล็กสูงกว่าค่าเฉลี่ย
ของสถานศึกษาขนาดกลางและใหญ่

7.3 แนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 2 พบว่า ควรจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านและเขียนภาษาไทยและอังกฤษตั้งแต่ระดับอนุบาล โดยให้ผู้เรียนสื่อสารจริง สนับสนุนงบประมาณสื่อการสอนที่ทันสมัย สร้างระบบข้อมูลการเรียนรู้ ใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน มีการร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน เพื่อสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ปลอดภัย รวมถึงการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น สร้างโอกาสให้ผู้เรียนค้นคว้าข้อมูลด้วยตนเอง

8. อภิปรายผล

8.1 การบริหารสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก การปฏิบัติตามมาตรฐานการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนเป็นส่วนหนึ่งของการประกันคุณภาพการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดการจัดระบบ โครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษา โดยให้ยึดหลักที่สำคัญข้อหนึ่ง คือ มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษา จัดให้มีระบบประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับและให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของบุชบา ศรีมี (2560) ได้กล่าวว่า สถานศึกษาต้องมีการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาและถือเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารที่บุคลากรทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องจะต้องร่วมกันพัฒนาและร่วมแก้ปัญหา โดยมีเป้าหมายสำคัญ คือ การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้ได้รับการศึกษาที่ดีและมีคุณภาพและสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ธนพล ทองยัง (2564) ที่ได้ศึกษา แนวทางการบริหารและการจัดการเพื่อพัฒนาคุณภาพตามมาตรฐานการประกันคุณภาพ พบว่า สภาพของคุณภาพตามมาตรฐานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โรงเรียนบ้านพนาสวรรค์ รวมทั้ง 3 ด้านประกอบด้านคุณภาพของผู้เรียน ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ และด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

8.2 ผลการเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05 ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 เป็นการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาและให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการในสถานศึกษา ทำให้สถานศึกษาทุกแห่งต้องปฏิบัติตามหน้าที่ตามกรอบการบริหารงานเหมือนกัน ดังนั้นสถานศึกษาทุกแห่งจึงมีสภาพการดำเนินงานของสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับแนวคิดของอชิรญาณ์ คชาบาล (2561) ได้กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษาไม่ว่าจะเป็นสถานศึกษาที่มีขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่ ผู้บริหารล้วนตระหนักถึงหลักในการบริหาร โดยมุ่งบริหารจัดการให้มีคุณภาพและมีประสิทธิผลอย่างสูงสุด โดยไม่ได้มีข้อจำกัดจากขนาดของสถานศึกษาและสอดคล้องกับผลการวิจัยของบุชบา ศรีมี (2560) ได้ศึกษาสภาพการดำเนินงานและแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อประกันคุณภาพ

ภายในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า ผลการเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

8.2.1 ด้านมาตรฐานคุณภาพของผู้เรียน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยค่าเฉลี่ยขนาดสถานศึกษาขนาดเล็กมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าสถานศึกษาขนาดกลางและขนาดใหญ่ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก สถานศึกษาที่มีขนาดเล็กในการจัดการเรียนการสอนของครู ครูจะใกล้ชิดกับนักเรียนกับนักเรียนมากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ จะมีความยืดหยุ่นในการปรับเปลี่ยนการสอน ตามบริบทของสถานศึกษา ทำให้สามารถแก้ไขปัญหาได้ทันที ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ศุภนิสา ทดลา (2566) ได้กล่าวว่า ในการจัดการเรียนการสอนของครูในโรงเรียนขนาดเล็ก ครูจะใกล้ชิดกับนักเรียนเห็นพัฒนาการและความก้าวหน้าของนักเรียนมากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่และการติดตามพัฒนาการของนักเรียนที่ทำได้ง่ายกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ สอดคล้องกับผลการวิจัยของชมพูนุช บุญมาวงษา ชาญวิทย์ หาญรินทร์และวัชรวิชัย บุญเรือง (2565) ได้ศึกษาวัฒนธรรมคุณภาพที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 1 พบว่า ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

8.3 แนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ซึ่งผู้วิจัยจะนำเสนอผลการอภิปรายใน 3 ด้าน ดังนี้

8.3.1 แนวทางการพัฒนาด้านมาตรฐานคุณภาพผู้เรียน ควรฝึกให้ผู้เรียนสื่อสารในสถานการณ์จริงอย่างสม่ำเสมอ มีการสื่อสารและการคิดคำนวณที่ยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของเชมชุดา ศรีสุวรรณ และสุรัตนา อติพัฒน์ (2566) ได้กล่าวว่า ครูผู้สอนต้องจัดการเรียนการสอนตามขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้แบบกิจกรรม เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกพูดตามและได้ฟังให้เข้าใจชัดเจนมากยิ่งขึ้น ต้องมุ่งเน้นความสนใจของผู้เรียนเป็นสำคัญ เข้าใจธรรมชาติของผู้เรียนในแต่ละชั้น ออกแบบการเรียนรู้ให้ตรงตามความสนใจของผู้เรียนและสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พิรภัทร พวงทอง (2564) ได้ศึกษาสภาพและแนวทางการพัฒนาสถานศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 พบว่าสถานศึกษาต้องปฏิบัติตามแผนโครงการในการพัฒนาทักษะการอ่าน การเขียนการสื่อสาร และการคิดคำนวณ ครูผู้สอนเพื่อร่วมกันพัฒนาทักษะการอ่านและมีการบันทึกความก้าวหน้าและพัฒนาการของผู้เรียน

8.3.2 แนวทางการพัฒนาด้านมาตรฐานกระบวนการบริหารและการจัดการ สถานศึกษาควรมีระบบการจัดการข้อมูลการเรียนรู้และการบริหารและได้รับการพัฒนาอย่างมีระเบียบ รวมถึงการจัดบุคลากรเฉพาะด้านการใช้ระบบสารสนเทศ การใช้เทคโนโลยี มีการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าโดยสร้างความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ พิทยพันธ์ พวงเดช (2561) ได้กล่าวว่า สถานศึกษาต้องทบทวนการจัดระบบบริหารทรัพยากรที่มีอยู่ มีการสร้างสารสนเทศอย่างเป็นระบบโดยผ่านกระบวนการวิเคราะห์วางแผน กำหนด เป้าหมายอย่างชัดเจนและสอดคล้องกับผลการวิจัยของ รัชนก เสี่ยงบุญ (2564) ได้ศึกษา การพัฒนาแนวทางการบริหารสู่มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน แนวทางการบริหารมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ พบว่า ผู้บริหารแต่งตั้งคณะทำงานพัฒนาระบบ

บริหารและสารสนเทศ วางแผนการพัฒนาระบบบริหารและสารสนเทศ มีสอดคล้องกับการดำเนินงานตามแผน เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามมาตรฐาน

8.3.3 แนวทางการพัฒนาด้านมาตรฐานกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สถานศึกษาและครูผู้สอนควรส่งเสริมการเรียนรู้เชิงปฏิบัติ ฝึกลงมือทำ สนับสนุนการแสดงออก ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ วารินทร์พร พันเพ็ญฟู (2562) ได้กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้ Active Learning เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเน้นบทบาทและการมีส่วนร่วมของผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ เรียนรู้ด้วยตนเองโดยมีครูเป็นผู้ให้คำแนะนำให้กับผู้เรียนและสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วรัญญา พุทธควาวิและศันสนีย์ จะสุวรรณ์ (2565) ได้ศึกษา การพัฒนาสถานศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 ตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ พุทธศักราช 2561 พบว่า ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนปฏิบัติ กล้าแสดงออก รับฟังความคิดเห็น สามารถให้ผู้มีส่วนร่วมเข้าถึงแนวทางปฏิบัติในการจัดการศึกษา โดยยึดการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

9. ข้อเสนอแนะ

9.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

9.1.1 จากผลการวิจัยพบว่า การบริหารสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านมาตรฐานคุณภาพของผู้เรียน ดังนั้น สถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูผู้สอนจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน เขียนภาษาไทยและภาษาอังกฤษตั้งแต่อนุบาล โดยเน้นการสื่อสารจริง รวมถึงพัฒนาทักษะการสอนคณิตศาสตร์ด้วยเทคนิคใหม่และนวัตกรรมการคิดคำนวณ

9.1.2 จากผลการวิจัยพบว่า การบริหารสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 โดยภาพรวมโดยภาพรวมไม่แตกต่าง โดยสถานศึกษาขนาดเล็กมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าสถานศึกษาขนาดกลางและใหญ่ ดังนั้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในทุกโรงเรียนร่วมกันแก้ปัญหาและร่วมปรับปรุงการจัดการศึกษา โดยมีเป้าหมายสำคัญ คือ การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้ได้รับการศึกษาที่ดี มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นและมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ดี

10.3 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

10.2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2

10.2.2 ควรศึกษารูปแบบการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2

11. กิตติกรรมประกาศ

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร. สรรฤดี ดีปุ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
ขอขอบพระคุณ นายณัฐนนท์ วิทยาประโคน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์
เขต 2 ที่ให้ความช่วยเหลืออำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล ขอขอบพระคุณผู้บริหารสถานศึกษา
และครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ทุกท่านที่ได้ให้ความร่วมมือใน
การตอบแบบสอบถามด้วยดี

12. เอกสารอ้างอิง

- เข็มชูดา ศรีสุวรรณและสุรัตนา อติพัฒน์. (2566). การพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน. *วารสารวิชาการสถาบันพัฒนาพระวิทยากร*.
6(4) : 1-10.
- ชมพูนุช บุญมาวงษา, ชาญวิทย์ หาญรินทร์และวัชรี แสงบุญเรือง. (2565). วัฒนธรรมคุณภาพที่ส่งผลต่อ
คุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1.
วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ. 16(2) : 129-132.
- ธนพล ทองยัง. (2564). แนวทางการบริหารและการจัดการเพื่อพัฒนาคุณภาพตามมาตรฐานการประกัน
คุณภาพภายในสถานศึกษา โรงเรียนบ้านพนาสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
เชียงราย เขต 3. *Journal of Education Academic Chiang Rai Rajabhat University*. 5(3) :
12-13.
- ธีรวัต เอี่ยมมา. (2564). การศึกษาสภาพการบริหารจัดการตามแนวทางการประเมินคุณภาพมาตรฐาน
การศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38. *Journal of Roi
Kaensarn Academ*. 6(9) : 214-230.
- บุษบา ศรีมี. (2560). *สภาพการดำเนินงานและแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน เพื่อประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามความคิดเห็น
ของผู้บริหารสถานศึกษาและครู*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร
จัดการการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- “ประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่องให้ใช้มาตรฐานการศึกษา” (2561, 24 กันยายน). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่มที่
135 ตอนพิเศษ. หน้า 4.

- พีรภัทร พวงทอง. (2564). สภาพและแนวทางการพัฒนาสถานศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- พิทยพันธ์ พวงเดช. (2561). การจัดระบบสารสนเทศในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาราชบุรี เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พิมพ์รักษ์ สามัคภูมิพิพ์และวรกาญจน์ สุขสดเขียว. (2557). การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหาร สถานศึกษากับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาราชบุรีเขต 1. วารสารบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร. 4(3) : 141-151.
- รัชนก เสี่ยงบุญ. (2564). การพัฒนาแนวทางการบริหารสู่มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน แนวทางการบริหาร มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ. วิทยานิพนธ์ปริญญา การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วรัญญา พุทธควีและศันสนีย์ จะสุวรรณ์. (2566). การพัฒนาสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 ตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ พุทธศักราช 2561. วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. 16(1) : 190-203.
- วารินทร์ พินเฟื่องฟู. (2562). การจัดการเรียนรู้ Active Learning. วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์ (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์). 9(1) : 135-145.
- ศุณิสา ทดลา. (2566). โรงเรียนขนาดเล็ก ปัญหาหรือโอกาสของการจัดการศึกษา. *Journal of Educational Studies*. 17(2) : 53-63.
- สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2563). การกำหนดมาตรฐาน การศึกษาของสถานศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด เอ็นเอ็ดนะเทรตติ้ง.
- อชิรญาณ์ คชบาล. (2561). การศึกษาการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of psychological testing*. New York : Harper & Row.
- Krejcie, R. V. and Morgan, D. W. (1970). Determining sampling size for research activities. *Journal of Education and Psychological Measurement*. 10(11) : 308-318.
- Likert, R. (1967). *The method of constructing and attitude scale*. New York : Wiley & Son.

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับความเป็นองค์กรนวัตกรรม
ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3
The Relationship Between Digital Leadership of School Administrators and
Innovative Organization of Schools Under
Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 3

มุกดาร์ตน์ ไบบ่ง^{1*} และสรรรฤติ ดีปุ²

Mukdarat Baibong * and Sanrudee Deepu ²

^{1,2} สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา จังหวัดชัยภูมิ 30000

^{1,2} Educational Administration Department, Graduate School, Nakhon Ratchasima Rajabhat University,
Nakhon Ratchasima 30000, Thailand..

^{1*}Corresponding Author, E-mail : Mukdarat0306@hotmail.com

Received: 10 October 2024, Revised: 19 November 2024, Accepted: 28 November 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา 2) ความเป็นองค์กรนวัตกรรมของสถานศึกษา และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับความเป็นองค์กรนวัตกรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครู จำนวน 317 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ กำหนดขนาดตัวอย่างจากตารางสำเร็จรูปเครซีและมอร์แกน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการทำงานเป็นทีม 2) ความเป็นองค์กรนวัตกรรมของสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการพัฒนาบุคลากร

3) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับความเป็นองค์กรนวัตกรรมของสถานศึกษา โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันเชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในระดับสูง ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .807

คำสำคัญ : ความสัมพันธ์, ภาวะผู้นำดิจิทัล, ความเป็นองค์กรนวัตกรรม

Abstract

These objectives of this research were to study 1) the digital leadership of school administrators, (2) the innovative organization of schools, and (3) the relationship between the digital leadership of school administrators and the innovative organization of schools under the Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 3 by using quantitative research method. The sample group consisted of 317 school administrators and teachers, selected by stratified random sampling. The sample size was determined from Krejcie and Morgan tables. The tools used in the research were questionnaires. The statistical methods used for data analysis included frequency, percentage, mean, standard deviation, and Pearson's correlation coefficient. The results showed that; 1) the digital leadership of school administrators under the Office of the Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 3, it was found that the overall level was at a high level. When considering each aspect, it was a high level in every aspect. The aspect with the highest average was teamwork. 2) the innovative organization of schools, it was found that the overall level was at a high level. When considering each aspect, it was a high level in every aspect. The aspect with the highest average was personnel development. 3) the relationship between the digital leadership of school administrators and the innovative organization of schools, showed an overall significant positive correlation at the .01 level, categorized as high, with a correlation coefficient of .807.

Keywords: Relationship, Digital Leadership, Innovative Organization

1. บทนำ

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) มีเป้าหมายในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ได้กำหนดแนวทางในการพัฒนาด้านดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ โดยการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัล ปัจจัยที่สำคัญในการขับเคลื่อนและเปลี่ยนแปลงภายในองค์กร เพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว คือ ภาวะผู้นำเป็นการพัฒนาผู้นำในระดับผู้บริหารสถานศึกษาเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยสนับสนุนการขับเคลื่อนให้เกิดความเปลี่ยนแปลง เพื่อเป็นองค์กรนวัตกรรม ซึ่งการศึกษาเสมือนเป็นรากฐานในการพัฒนาประเทศ อันสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและแผนพัฒนาดิจิทัล เพื่อเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยในระยะยาว (กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2563)

องค์กรแห่งนวัตกรรมของสถานศึกษามีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง โดยมีการบริหารจัดการระบบและทรัพยากรต่างๆ ในองค์กร มีการส่งเสริม สนับสนุน การคิดค้น การสร้างสรรค์การนำสิ่งใหม่ๆ ให้เกิดขึ้นหรือเป็นการพัฒนาต่อยอดนวัตกรรมจากสิ่งที่มีอยู่แต่เดิมให้ดีขึ้นจึงบังเกิดเป็นนวัตกรรมการศึกษา (สุริศา ริมศรี, 2562) จากความหมายดังกล่าวจะเห็นได้ว่าองค์กรนวัตกรรมมีความสำคัญมากต่อการอยู่รอดและประสบความสำเร็จขององค์กรในยุคเศรษฐกิจฐานความรู้ ยุคโลกาภิวัตน์ที่โลกมีการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ยุคที่นวัตกรรม และเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทสำคัญองค์กรที่ปรับตัวให้กลายเป็นองค์กรนวัตกรรม (ภูเบศร์ บาลชน , 2563)

ภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลต้องก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี เนื่องจากผู้นำเป็นกุญแจสำคัญในการเปลี่ยนแปลงทั้งในทางปฏิบัติ และวัฒนธรรมของโรงเรียน ผู้นำดิจิทัลจะเป็นตัวแทนของแนวคิดและวิถีปฏิบัติใหม่ๆ ในโรงเรียน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร และเป็นผู้ที่มีภาวะผู้นำดิจิทัล (Sheninger, 2014) ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษา มีความจำเป็นที่จะต้องรู้และเข้าใจบริบทของโรงเรียนในยุคดิจิทัลนี้เป็นอย่างดี รวมทั้งต้องมีความสามารถในการนำเทคโนโลยีดิจิทัลเข้าไปสู่การบริหารสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสม ซึ่งจากการดำเนินการดังกล่าวส่งผลให้ผู้บริหารผลักดันครูและบุคลากรในสถานศึกษาได้จัดการเรียนการสอนและผู้บริหารมีการจัดการสร้างวัฒนธรรมในองค์กรให้ก่อเกิดเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมขึ้น (สุกัญญา แซ่มซ้อย, 2562)

จากผลวิเคราะห์สถานการณ์ SWOT analysis จากแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2567 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 3 พบว่าสภาพแวดล้อมภายในเป็นจุดอ่อนส่งผลให้มีข้อจำกัด ในการพัฒนางานและบุคลากรให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งปัญหาดังกล่าวคือ ครูและบุคลากรทางการศึกษาบางส่วนไม่ปรับวิธีเรียนและเปลี่ยนวิธีสอน ไม่มีนำสื่อเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการบริหารจัดการชั้นเรียนเท่าที่ควรนัก ส่งผลทำให้มีการสอนแบบล้าหลังไม่เหมาะสมกับยุคสมัยดิจิทัลในปัจจุบัน จึงกล่าวได้ว่าเป็นสภาพปัญหานี้มีความสำคัญควรได้รับการแก้ไขและเพื่อให้การดำเนินงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษานครราชสีมาเขต 3 ได้บรรลุสู่วัตถุประสงค์ในความสำเร็จแห่งวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์และกลยุทธ์ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3, 2567)

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับความเป็นองค์การนวัตกรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 เพื่อได้สารสนเทศในการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาอันมีความสำคัญยิ่งในการสร้างองค์การนวัตกรรมของสถานศึกษา เพื่อให้สามารถขับเคลื่อนการดำเนินงานของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 3 ให้ประสบผลสำเร็จตามที่ตั้งเป้าหมายไว้

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อเพื่อศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 3

2.2 เพื่อศึกษาความเป็นองค์การนวัตกรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 3

2.3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับความเป็นองค์การนวัตกรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 3

3. สมมติฐาน

ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับความเป็นองค์การนวัตกรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 มีความสัมพันธ์กันในทิศทางบวก

4. แนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.1 แนวคิดทฤษฎี

4.1.1 ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา

กวินท์ บินสะอาด (2564) ได้สรุปองค์ประกอบของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลมีภาวะผู้นำ 5 องค์ประกอบที่สำคัญ ได้แก่ การมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ การปฏิบัติที่เป็นเลิศอย่างมืออาชีพ การปรับปรุงอย่างเป็น และการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล

ณัฐธิดา ทิศาภาค (2565) ได้สรุปองค์ประกอบของภาวะผู้นำดิจิทัลทั้ง 5 องค์ประกอบ มีดังนี้ การมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ดิจิทัล การพัฒนาทักษะดิจิทัลให้กับบุคลากรในองค์การ การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารองค์การ และการใช้เทคโนโลยีเพื่อประเมินผลและพัฒนาองค์การ

พิมพ์ลา อำนาจ (2566) ได้สรุปองค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา องค์ประกอบได้ 5 ประการ ดังนี้ การมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล การสื่อสารดิจิทัล การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ดิจิทัล การเป็นมืออาชีพทางด้านดิจิทัล และการทำงานร่วมกันเพื่อสร้างเครือข่ายดิจิทัล

Valeria and Guzman, et al. (2020, p. 546) ได้ทำการศึกษาคุณลักษณะและทักษะภาวะผู้นำยุคแห่งอุตสาหกรรมดิจิทัล 4.0 ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ดังนี้ มีความรวดเร็วทันต่อการเปลี่ยนแปลง มีการทำงานเป็นทีม มีการสร้างแนวทางการประสานความร่วมมือ การมีนวัตกรรมในการบริหาร การเปิดกว้างต่อการเรียนรู้และความสามารถนำเทคโนโลยีมาปรับใช้ในการปฏิบัติงานได้

สรุปได้ว่าภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษามี 5 องค์ประกอบ คือ การมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารองค์การ การทำงานเป็นทีม การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ดิจิทัล และการเป็นมืออาชีพทางด้านดิจิทัล

4.1.2 ความเป็นองค์การนวัตกรรมของสถานศึกษา

ภูเบศร์ บาลชล (2563) ได้สรุปองค์ประกอบขององค์การแห่งนวัตกรรมของสถานศึกษาได้ 5 องค์ประกอบ ดังนี้ ผู้นำการเปลี่ยนแปลง กลยุทธ์เชิงนวัตกรรม การสื่อสาร บรรยากาศและวัฒนธรรมองค์การที่เอื้อต่อการสร้างนวัตกรรม โครงสร้างองค์การ และการบริหารทรัพยากรบุคคล

ภูริรัตน์ สุกใส (2565) ได้สรุปองค์ประกอบขององค์การแห่งนวัตกรรมของสถานศึกษาได้ 5 องค์ประกอบ ดังนี้ ด้านวิสัยทัศน์ร่วมขององค์การ ด้านโครงสร้างองค์การ ด้านการพัฒนาบุคลากร ด้านบรรยากาศนวัตกรรมภายในองค์การ และด้านการสร้างเครือข่ายนวัตกรรม

Adair (1996) ได้สรุปองค์ประกอบขององค์การนวัตกรรมไว้ 6 ประการ ดังนี้ ผู้บริหารมีความมุ่งมั่นในการสร้างนวัตกรรม บรรยากาศในการทำงานที่สนับสนุนการสร้างนวัตกรรม การยอมรับความผิดพลาดหรือความล้มเหลวอันเป็นผลจากความกล้าเสี่ยง การสื่อสารในระดับเดียวกัน โครงสร้างองค์การที่มีความยืดหยุ่น และการมีมุมมองในระยะยาว

สรุปได้ว่าความเป็นองค์การนวัตกรรมของสถานศึกษามี 5 องค์ประกอบคือ ด้านโครงสร้างองค์การ ด้านวิสัยทัศน์ร่วม ด้านการสื่อสาร ด้านบรรยากาศนวัตกรรม และด้านการพัฒนาบุคลากร

4.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ภูริรัตน์ สุกใส (2565) ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับความเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการสร้างวัฒนธรรมดิจิทัล ส่วนความเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมของสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การพัฒนาบุคลากร ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับความเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดอุดรธานี โดยรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ภัทรณดา เผือกผ่อง (2565) ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารกับภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ทักษะการบริหารและภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 ในภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารกับภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 ในภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

Zhong (2016) ทำการศึกษาเรื่อง ประสิทธิภาพของความเป็นผู้นำดิจิทัลที่โรงเรียนประถมศึกษาในมณฑลชานซี การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อตรวจสอบว่าภาวะผู้นำดิจิทัลช่วยปรับปรุงการสื่อสารและการทำงานร่วมกันที่โรงเรียนประถมได้อย่างไร ผลการศึกษาพบว่า การสนับสนุนการสื่อสารของครูและความร่วมมือเกี่ยวกับการรวมถึงการประชุมอย่างเป็นทางการกลุ่มความร่วมมือ, การฝึกอบรม, โซเชียลมีเดีย, เว็บไซต์, การเรียนรู้ออนไลน์, การสอนแบบดิจิทัล, การพัฒนาวิชาชีพเฉพาะบุคคลการสร้าง หลักการมีประสิทธิภาพในการสนับสนุนมากขึ้นการพัฒนาวิชาชีพและการเป็นพลเมืองดิจิทัล

5. วิธีดำเนินการวิจัย

5.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง/กลุ่มเป้าหมายการวิจัย

5.1.1 ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 1,768 คน จำแนกเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก 1,054 คน โรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ 714 คน

5.1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 317 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Krejcie and Morgan (1970) จากนั้นดำเนินการโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified random sampling) โดยใช้ขนาดของโรงเรียนเป็นชั้นภูมิ

5.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามเกี่ยวกับ ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาและความเป็นองค์การนวัตกรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 โดยแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ตำแหน่ง และขนาดของโรงเรียน ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 จำนวน 5 องค์ประกอบ 25 ข้อ ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับความเป็นองค์การนวัตกรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 จำนวน 5 องค์ประกอบ 25 ข้อ

5.3 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

5.3.1 สร้างเครื่องมือวิจัยที่เป็นแบบสอบถามโดย ศึกษาเอกสาร หลักการ ทฤษฎี วรรณกรรมและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา และความเป็นองค์การนวัตกรรมของสถานศึกษาแล้วนำไปตรวจสอบหาคุณภาพเครื่องมือ

5.3.2 ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยวิธีหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ (IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ผลปรากฏว่า มีค่า 1.00 ทุกข้อ ซึ่งค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.50-1.00 ค่าความเที่ยงตรงถือว่าใช้ได้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

5.3.3 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (try-out) กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีการของ Cronbach (1951) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา เท่ากับ 0.96 และความเป็นองค์การนวัตกรรมของสถานศึกษา เท่ากับ 0.91

5.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยติดต่อขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 และผู้อำนวยการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 พร้อมด้วยแบบสอบถามสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาและครู เก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามที่ได้กลับคืนทางไปรษณีย์และแบบออนไลน์ ในกรณีที่ได้รับแบบสอบถามทางไปรษณีย์ไม่ครบ ผู้วิจัยดำเนินการติดต่อประสานขอรับแบบสอบถามด้วยตนเองอีกครั้ง และเดินทางไปเก็บข้อมูลด้วยตนเองพิจารณาความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืน เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อมูล

5.5 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

5.5.1 การวิเคราะห์ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา และความเป็นองค์การนวัตกรรมของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ใช้ค่าเฉลี่ย (Mean: \bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) เกณฑ์การแปลผลค่าเฉลี่ย ตามแนวคิดของบุญชม ศรีสะอาด (2560)

5.5.2 การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา และความเป็นองค์การนวัตกรรมของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) โดยมีทิศทางของความสัมพันธ์ดังนี้ ถ้าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าเป็นบวก แสดงว่า ตัวแปรทั้งสองตัวแปรมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน ถ้าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าเป็นลบ แสดงว่า ตัวแปรทั้งสอง ตัวแปรมีความสัมพันธ์ในทางตรงข้าม

6. ผลการวิจัย

6.1 ผลการศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ดังนี้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา

องค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัล ของผู้บริหารสถานศึกษา	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. การมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล	4.30	0.63	มาก
2. การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารองค์การ	4.23	0.65	มาก
3. การทำงานเป็นทีม	4.33	0.63	มาก
4. การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ดิจิทัล	4.28	0.63	มาก
5. การเป็นมืออาชีพด้านดิจิทัล	4.27	0.61	มาก
รวม	4.29	0.56	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = 0.56) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การทำงานเป็นทีม ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.63) รองลงมาได้แก่ การมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.63) การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ดิจิทัล ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.63) การเป็นมืออาชีพด้านดิจิทัล ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 0.61) และการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารองค์การ มาก ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = 0.65) ตามลำดับ

6.2 ผลการศึกษาความเป็นองค์การนวัตกรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ดังนี้

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความเป็นองค์การนวัตกรรมของสถานศึกษา

ความเป็นองค์การนวัตกรรมของสถานศึกษา	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ด้านโครงสร้างองค์การ	4.24	0.63	มาก
2. ด้านวิสัยทัศน์ร่วม	4.28	0.62	มาก
3. ด้านการสื่อสาร	4.32	0.61	มาก
4. ด้านบรรยากาศนวัตกรรม	4.28	0.61	มาก
5. ด้านการพัฒนาบุคลากร	4.33	0.58	มาก
รวม	4.29	0.53	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ความเป็นองค์การนวัตกรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = 0.53) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการพัฒนาบุคลากร ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.58) รองลงมา ได้แก่ ด้านการสื่อสาร $\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.61) ด้านวิสัยทัศน์ร่วม $\bar{X} = 4.28$,

S.D. = 0.62) ด้านบรรยากาศนวัตกรรม $\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.61) และด้านโครงสร้างองค์การ $\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.63) ตามลำดับ

6.3 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับความเป็นองค์การนวัตกรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ดังนี้

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับความเป็นองค์การนวัตกรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3

ตัวแปร	Y ₁	Y ₂	Y ₃	Y ₄	Y ₅	Y
X ₁	.615**	.611**	.561**	.580**	.528**	.663**
X ₂	.668**	.632**	.563**	.606**	.574**	.696**
ตัวแปร	Y ₁	Y ₂	Y ₃	Y ₄	Y ₅	Y
X ₃	.677**	.655**	.628**	.599**	.587**	.720**
X ₄	.763**	.722**	.658**	.613**	.575**	.763**
X ₅	.789**	.713**	.620**	.634**	.557**	.759**
X	.867**	.909**	.903**	.921**	.859**	.807**

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับความเป็นองค์การนวัตกรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์กันเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อยู่ในระดับสูง ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .807

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับความเป็นองค์การนวัตกรรมของสถานศึกษา โดยภาพรวม พบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ดิจิทัล (X4) มีความสัมพันธ์กับความเป็นองค์การนวัตกรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 โดยภาพรวมมีค่าความสัมพันธ์สูงสุด ในระดับค่อนข้างสูงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ .763

7. สรุปผลการวิจัย

7.1 ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ การทำงานเป็นทีม รองลงมาได้แก่ การมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล การสร้าง

วัฒนธรรมการเรียนรู้ดิจิทัล การเป็นมืออาชีพด้านดิจิทัล และการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารองค์การตามลำดับ

7.2 ความเป็นองค์การนวัตกรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการพัฒนาบุคลากร รองลงมา ได้แก่ ด้านการสื่อสาร ด้านวิสัยทัศน์ร่วม ด้านบรรยากาศนวัตกรรมและ ด้านโครงสร้างองค์การ ตามลำดับ

7.3 ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับความเป็นองค์การนวัตกรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันเชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อยู่ในระดับสูง ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .807

8. อภิปรายผล

8.1 ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ซึ่งด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการทำงานเป็นทีม ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากแผนบริหารการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 ได้มีนโยบายระยะเร่งด่วน (Quick Win) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 กิจกรรมประชุมสัญจร ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 พบเพื่อนครู ซึ่งโครงการนี้ทำให้เกิดการทำงานร่วมกันและพึ่งพาอาศัยกันและกัน อันเป็นการสร้างสัมพันธภาพที่ดีภายในสถานศึกษาและระหว่างสถานศึกษาด้วยเช่นกัน สอดคล้องกับแนวคิดของ พิชชาภา เกาะตัน (2563) กล่าวว่า การทำงานเป็นทีม เป็นกระบวนการทำงานในองค์การโดยมีสมาชิกตั้งแต่ 2 คน ขึ้นไป มาปฏิบัติงานร่วมกัน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ มณีวรรณ เหมือนนาค (2565) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับการทำงานเป็นทีมของครูในโรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขตปทุมเบญจา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ผลการวิจัยพบว่า ระดับการทำงานเป็นทีมของครูในโรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขตปทุมเบญจา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

8.2 ความเป็นองค์การนวัตกรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ซึ่งด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการพัฒนาบุคลากร เป็นเช่นนี้ อาจเนื่องมาจาก ผลการวิเคราะห์สถานการณ์ (SWOT Analysis) ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 ด้านจุดแข็ง

คือครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ และมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ฎุรริ์ตัน สุกใส (2565) ที่กล่าวว่า การพัฒนาบุคลากรเป็นกระบวนการหรือการดำเนินงานของสถานศึกษา ที่สนับสนุนให้ครูและบุคลากรมีความรู้ ความสามารถ มีทักษะในการสร้างนวัตกรรมให้มีประสิทธิภาพ มีการกำหนดแผนการพัฒนาและการฝึกอบรมของสถานศึกษาเพื่อสร้างแรงจูงใจและปลูกฝังให้ครูและบุคลากรพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปานชนก ด้วงอุดม (2562) ที่ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพการเป็นองค์กรนวัตกรรมของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการเป็นองค์กรนวัตกรรมของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการฝึกอบรมและการพัฒนาบุคลากรอยู่ในระดับมาก

8.3 ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับความเป็นองค์กรนวัตกรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันเชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในระดับสูง ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .807 เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษารายด้านกับความเป็นองค์กรนวัตกรรมของสถานศึกษา ซึ่งภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ดิจิทัล มีความสัมพันธ์กับความเป็นองค์กรนวัตกรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 3 โดยภาพรวมมีค่าความสัมพันธ์สูงสุด ในระดับค่อนข้างสูง ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .763 ที่เป็นเช่นนี้ อาจเนื่องมาจาก การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ดิจิทัล ถือเป็นจุดเริ่มต้นของความเป็นองค์กรนวัตกรรมของสถานศึกษา ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาสร้างรูปแบบในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและนวัตกรรมให้เป็นปกติในสถานศึกษา จนก่อให้เกิดวัฒนธรรมการเรียนรู้แบบโลกดิจิทัล ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ดิจิทัล มีความสัมพันธ์กันเชิงบวกในระดับค่อนข้างสูงกับความเป็นองค์กรนวัตกรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 สอดคล้องกับแนวคิดของ สุกัญญา แซ่มซ้อย (2561) ที่กล่าวว่า การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้แบบโลกยุคดิจิทัล เป็นสิ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องใช้เทคโนโลยีนวัตกรรมดิจิทัลอย่างสม่ำเสมอให้เป็นปกติ จนเกิดเป็นวัฒนธรรมการเรียนรู้แบบโลกดิจิทัลในองค์กร สอดคล้องกับงานวิจัยของ ฎุรริ์ตัน สุกใส (2565) ได้วิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับความเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดอุดรดิตถ์ ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ดิจิทัล ซึ่งเป็นด้านมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด มีความสัมพันธ์กับความเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดอุดรดิตถ์ โดยมีความสัมพันธ์กันเชิงบวกในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

9. ข้อเสนอแนะ

9.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

9.1.1 ผลการวิจัยภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ด้าน การทำงานเป็นทีม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และอยู่ในระดับมาก ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรยึดหลักการทำงานเป็นทีมและปฏิบัติให้คงอยู่สืบต่อไป

9.1.2 ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 ด้านการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการบริหารองค์การ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ดังนั้น ผู้บริหาร ควรพัฒนาให้มีการนำเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อช่วยในการตัดสินใจในการปฏิบัติงานในสถานศึกษา

9.1.3 ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับความเป็นองค์การนวัตกรรม ด้านที่มีค่าประสิทธิ์สัมพันธ์สูงสุดคือ ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ดิจิทัล ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควร สร้างรูปแบบในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและนวัตกรรมให้เป็นปกติในสถานศึกษา

9.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

9.2.1 ควรศึกษาภาวะผู้นำด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพิ่มเติม เช่น ภาวะผู้นำเชิง นวัตกรรม ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 เป็นต้น

9.2.2 ควรศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อความเป็นองค์การนวัตกรรมของ สถานศึกษา

10. กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับความเป็นองค์การ นวัตกรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ในครั้งนี้ ได้รับความกรุณา คำแนะนำและความเอาใจใส่เป็นอย่างดีจาก รองศาสตราจารย์ ดร. สรรฤดี ติปุ อธิการ์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ ประธานหลักสูตรและอาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา จนทำให้งานวิจัยนี้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ และขอขอบคุณ วารสารวิชาการศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ที่ให้โอกาสได้เผยแพร่ผลงานวิจัยใน ครั้งนี้

11. เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม. (2563). แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2563. กรุงเทพฯ: สำนักงานกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม.
- กวินท์ บินสะอาด. (2564). ภาวะผู้นำคุณดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาศตุล.วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- ณัฐธิดา ทิศากาศ. (2565). แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยครูสุริยเทพ มหาวิทยาลัยรังสิต.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ปานชนก ด้วงอุดม. (2562). การศึกษาสภาพการเป็นองค์กรนวัตกรรมของสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาสร้างการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา)
- พิชชาภา เกาะเต็น. (2563). ผลกระทบของการทำงานเป็นทีม ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง และการรับรู้การสนับสนุนจากองค์กรที่ส่งผลต่อความผูกพัน และประสิทธิภาพในการ ปฏิบัติงานของพนักงาน บริษัท โตโยต้านครชนจำกัด. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตร บริหารธุรกิจ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พิมพ์ิลา อำนาจ. (2566). ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผล การบริหารงาน วิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ภัทรณดา เผือกม่วง. (2565). ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารกับภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- ภูริรัตน์ สุกใส. (2565). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับความเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดอุดรธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ภูเบศน์ บาลชล. (2563). โมเดลภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการองค์กรนวัตกรรมของโรงเรียนอุดมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น: โมเดลแข่งขันภาวะผู้นำการเรียนรู้และภาวะผู้นำแบบร่วมพลัง.

วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

มณีวรรณ เหมือนนาค. (2565). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับการ
ทำงานเป็นทีมของครูในโรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขตปทุมเบญจาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 4. *วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*.
10(38): 61-70.

สุกัญญา แซ่มซ้อย. (2561). ภาวะผู้นำทางเทคโนโลยี : การนำเทคโนโลยีสู่ห้องเรียนและโรงเรียนในศตวรรษ
ที่ 21. *วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยนเรศวร*. 16(4) : 216-224.

_____. (2562). *การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุริศา ริมศรี. (2562). *การพัฒนาตัวบ่งชี้องค์การแห่งนวัตกรรมการศึกษาของโรงเรียน มัธยมศึกษาสังกัด
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการ
บริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3. (2567). *แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ
พ.ศ.2567 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3*.สืบค้นเมื่อ 20 พฤษภาคม
2567.จาก <https://www.korat3.go.th/?p=17330>

Adair, J. E. (1996). *Effective Innovation: How to Stay Ahead of The Competition*. London: Pan
Books.

Cronbach, L. J. (1951). Coefficient alpha and the internal structure of tests. *Psychometrika*.
16(3) : 297-234.

Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities.
Educational and Psychological Measurement. 30(3) : 607-610.

Valeria, E., Guzman, V. E., Muschard, B., Gerolamo, M., Kohl, H., & Rozenfeld, H. (2020).
Characteristics and Skills of Leadership in the Context of Industry 4.0. *Procedia
Manufacturing*, 43(1), pp. 543-550.

Sheninger, E.C. (2014). *Digital Leadership: Changing paradigms for changing times*. California:
United States of America.

Zhong, L. (2016). *The Effectiveness of Digital Leadership at K-12 Schools in Mississippi
Regarding Communication and Collaboration During CCRS Implementation*. From
[https://aquila.usm.edu/cgi/viewcontent.cgi?referer=https://scholar.google.co.th/&
httpsredir=1&article=1342&context=dissertations](https://aquila.usm.edu/cgi/viewcontent.cgi?referer=https://scholar.google.co.th/&httpsredir=1&article=1342&context=dissertations)

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการอ่านสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตรา

โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT

สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

The Development of Academic Achievement in Spelling that Does Not Meet Section Using the TGT Cooperative Learning Activities for Grade 2 Elementary Students

ชรัตติ คำศิริรักษ์¹ วณิดา ผาระนันต์² และสมาน เอกพิมพ์³

Choradee Kamsirirak¹ Wanida Pharanat² and Samarn Ekkapim³

¹สาขาหลักสูตรและการเรียนการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

¹Curriculum and Instruction, Faculty of Education, Mahasarakham Rajabhat University

²สาขาวิชาฟิสิกส์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

Department of Physics, Faculty of Education, Mahasarakham Rajabhat University

³สาขาหลักสูตรและการเรียนการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

³Curriculum and Instruction, Faculty of Education, Mahasarakham Rajabhat University

¹*Corresponding Author, E-mail : Suthidakumsiriruk@yahoo.com

Received: 25 October 2024, Revised: 24 November 2024, Accepted: 28 November 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการอ่านสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตรา ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนและหลังเรียน และ 3) ศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม (ฝ่ายประถม) ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 34 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ และ 3) แบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสถิติทดสอบที ผลการวิจัย พบว่า 1) ผลการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีประสิทธิภาพเท่ากับ 85.63/86.37 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 2) ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการ

เรียน มีคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 3) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT, การอ่านสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตรา

Abstract

The objectives of this research were to 1) develop the academic achievement in reading and spelling that does not meet the section to be effective according to the 80/80 criterion, 2) to compare the academic achievement before and after the class, and 3) to study the satisfaction with the organization of cooperative learning activities using the TGT technique. The statistics used in the data analysis were percentage, mean, standard deviation, and test statistics. The results showed that 1) the achievement development was 85.63/86.37, higher than the set criteria. 2) in Academic Achievement Comparison, the score after class was statistically significantly higher than before class at .05. 3) Students' satisfaction with the organization of TGT cooperative learning activities was the highest level of satisfaction.

Keywords: TGT cooperative learning activities, the reading spelling words that do not meet the section

1. บทนำ

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติที่สำคัญในการสร้างความเป็นเอกภาพและเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนไทย ภาษาไทยไม่เพียงเป็นเครื่องมือในการสื่อสารและสร้างความเข้าใจในสังคม แต่ยังเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้และพัฒนาอาชีพอย่างมีประสิทธิภาพ การอนุรักษ์และส่งเสริมภาษาไทยจึงมีความสำคัญต่อการรักษาคุณค่าทางวัฒนธรรมและการพัฒนาสังคมอย่างยั่งยืน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ได้กำหนดสาระการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ให้ครอบคลุม 5 ด้าน ได้แก่ การอ่าน การเขียน การฟัง การพูด หลักการใช้ภาษา และวรรณคดี โดยมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของนักเรียนและการประยุกต์ใช้ภาษาไทยอย่างสร้างสรรค์ เพื่อให้เกิดการสื่อสารที่ชัดเจนและเหมาะสม การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการอ่านสะกดคำถือเป็นพื้นฐานสำคัญในการสื่อสารที่ชัดเจน แม้การฝึกสะกดคำจะเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ แต่การเสริมด้วยกิจกรรมอื่น ๆ เป็นสิ่งจำเป็นเพื่อเพิ่มความ

เชี่ยวชาญและการอ่านสะกดคำอย่างถูกต้อง จากที่ผู้วิจัยได้สังเกตการสอน และศึกษาข้อมูลพื้นฐานทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม (ฝ่ายประถม) พบว่า นักเรียนบางส่วนยังไม่สามารถอ่านสะกดคำได้และไม่สามารถแยกแยะคำที่มีตัวสะกดที่ไม่ตรงตามมาตราได้อย่างชัดเจน และถูกต้อง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนค่อนข้างต่ำ ทำให้ยากต่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านภาษาในวิชาภาษาไทย รวมทั้งวิชาอื่น ๆ ด้วย ในการฝึกทักษะการสะกดคำ ถือได้ว่าเป็นทักษะขั้นพื้นฐานในการสื่อสารขั้นต่อ ๆ ไป ภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติ แต่ปัญหาการเรียนรู้อ่านภาษาไทยกลับเป็นปัญหาที่พบได้บ่อยในประเทศไทย การอ่านสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตรานับว่าเป็นปัญหาอย่างหนึ่งที่พบได้มากในปัจจุบัน (กาญจนา นาคสกุล, 2556) เนื่องจากภาษาไทยมีคำศัพท์ที่มีการสะกดคำที่ไม่เหมือนกับการออกเสียง ทำให้นักเรียนมีปัญหาในการจดจำ เกิดความสับสน และอ่านสะกดคำไม่ถูกต้อง จากปัญหาดังกล่าว การที่จะทำให้นักเรียนเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการอ่านสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตราได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น ผู้เรียนจะต้องได้รับการฝึกฝนและปรับปรุงอย่างต่อเนื่องในด้านทักษะทางภาษา ซึ่งผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการอ่านสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตรา โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT (Teams Games Tournaments) เป็นการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนทำงานร่วมกันและช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน โดยทั่วไปมักแบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มย่อย โดยแต่ละกลุ่มย่อยจะประกอบด้วยผู้เรียนที่มีระดับความสามารถแตกต่างกันจำนวน 4-5 คน ซึ่งผู้เรียนแต่ละคนในกลุ่มจะมีโอกาสได้เข้าร่วมการแข่งขันในเกมเชิงวิชาการกับผู้เรียนจากกลุ่มอื่น ๆ ซึ่งการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT จะกำหนดให้ความสำเร็จของผู้เรียนแต่ละคนคือความสำเร็จของกลุ่ม และความสำเร็จของกลุ่มคือความสำเร็จของทุกคน ดังนั้น ผู้เรียนแต่ละคนในกลุ่มจะต้องร่วมมือกันทำงาน และทำกิจกรรมการเรียนรู้ให้ประสบความสำเร็จมากที่สุด เพื่อให้กลุ่มของตนเองได้รับคะแนนที่สูงที่สุด และเป็นผู้คว้าชัยชนะในการแข่งขัน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT จะทำให้สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ของผู้เรียนมีความท้าทาย สนุกสนาน รวมถึงมีความเกื้อกูลกันมากยิ่งขึ้น และมีแนวโน้มที่จะส่งผลดีต่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการอ่านสะกดคำของผู้เรียน (Slavin Robert E, 1995) ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนในการจัดกิจกรรม ซึ่งประกอบด้วย 5 ขั้นตอน (ทิตินา แชมมณี, 2563) ดังนี้ 1) ขั้นนำ 2) ขั้นสอน 3) ขั้นจัดทีม 4) ขั้นการแข่งขัน และ 5) ขั้นสรุป จากหลักการและเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการอ่านสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตรา โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT โดยเทคนิคนี้จะช่วยให้นักเรียนมีการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ เกิดการพัฒนาได้ตรงตามวัตถุประสงค์ และสามารถนำความรู้ที่ได้ไปพัฒนาทักษะด้านอื่น ๆ สามารถช่วยให้นักเรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจ เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในด้านการอ่านสะกดคำที่สูงขึ้น รวมทั้งเกิดเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้วิชาภาษาไทยเพิ่มขึ้น ตลอดจนเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยให้เกิดประสิทธิภาพต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการอ่านสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตรฐาน โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

2.2 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการอ่านสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตรฐาน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT

2.3 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT

3. สมมติฐาน

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการอ่านสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตรฐาน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

4. แนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.1 แนวคิดทฤษฎี

Slavin, Robert E (1995) ได้เสนอแนวคิดและทฤษฎีของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT ว่าเป็นการสอนแบบกลุ่มร่วมมือ เป็นเทคนิคการจัดการเรียนการสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาศักยภาพในตนเอง และร่วมมือแก้ปัญหาต่าง ๆ ให้บรรลุผลสำเร็จ โดยสมาชิกในกลุ่มตระหนักว่าแต่ละคนเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม ทั้งนี้ นักเรียนจะรู้สึกถึงคุณค่าของตนเองที่เพิ่มขึ้น เพราะนักเรียนได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมกลุ่ม นอกจากนั้นการสอนแบบกลุ่มร่วมมือ ยังก่อให้เกิดบรรยากาศที่นักเรียนได้พูดคุยกัน เป็นการช่วยให้นักเรียนเข้าใจปัญหาชัดเจนยิ่งขึ้น การที่นักเรียนสามารถอธิบายให้สมาชิกในกลุ่มฟังได้ เป็นการยกระดับความเข้าใจให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น สำหรับบทบาทของครูที่จะเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ต้องไม่ถือว่าตนเองเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ในชั้นเรียนเพียงอย่างเดียว แต่เป็นการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยการเรียนรู้ให้นักเรียนสามารถค้นหาความรู้ได้จากการทำงานกิจกรรมร่วมกัน

Johnson Roger and Johnson, Holubec (1993) ได้เสนอแนวคิดและทฤษฎีของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT ว่าเป็นเทคนิคการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกัน และ

พัฒนาทักษะทางสังคมของนักเรียน การจัดกิจกรรมการแข่งขันในทีม จะช่วยเพิ่มความสนใจ และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ ช่วยพัฒนาทักษะการสื่อสารของนักเรียน และการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ ผู้สอนจะต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนทำกิจกรรมร่วมกัน โดยมีเป้าหมายร่วมกัน จึงจะเกิดแรงจูงใจให้ผู้เรียนมีการพึ่งพาซึ่งกันและกัน สามารถร่วมมือกันทำงานให้บรรลุผลสำเร็จได้ นอกจากนี้ยังต้องมีการพึ่งพาในเชิงวิธีการ คือ จะต้องจัดให้มีกิจกรรมที่มีการพึ่งพากันในด้านกระบวนการทำงานเพื่อให้งานกลุ่มสามารถบรรลุได้ตามเป้าหมาย เช่นมีอุปกรณ์/สื่อการเรียน/ใบงาน เพียง 1 ชิ้นต่อกลุ่ม ผู้สอนจะต้องสร้างสภาพการณ์ให้ผู้เรียนแต่ละคนในกลุ่มได้รู้ว่าตนเองมีความสำคัญต่อความสำเร็จของกลุ่ม

ทิตนา แคมมณี (2563) ได้อธิบายขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT ไว้ดังนี้

- 1) ชื่อนำ
- 2) ชื่นสอน
- 3) ชื่นจัดทีม
- 4) ชื่นการแข่งขัน
- 5) ชื่นยอมรับความสำเร็จของทีม หรือชื่นสรุป

จากการศึกษาเอกสาร แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT เป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพ การจัดกิจกรรมนี้ช่วยให้เห็นถึงความสำคัญของการประยุกต์ใช้เทคนิค TGT เพื่อพัฒนาทักษะทางวิชาการในด้านต่าง ๆ รวมถึงด้านภาษา และสร้างเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงได้นำขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT ของทิตนา แคมมณี (2563) มาเป็นแนวทางในการออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT ได้แก่ 1) ชื่อนำ ครูจัดกิจกรรมกระตุ้นความสนใจของนักเรียน เพื่อเชื่อมโยงความรู้เข้าสู่เรื่องที่จะสอน เช่น การใช้เกม เป็นต้น เพราะนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ต้องใช้สื่อเพื่อกระตุ้นความสนใจก่อนที่จะจัดการสอน 2) ชื่นสอน ครูสอนเนื้อหาให้นักเรียนก่อน โดยใช้เทคนิควิธีที่เหมาะสม ทบทวนความรู้เดิมของนักเรียนในเรื่องที่จะเรียน เพื่อเชื่อมโยงให้เข้ากับเนื้อหาใหม่ เพื่อที่จะได้นำความรู้ความเข้าใจในบทเรียนไปใช้ในการแข่งขัน 3) ชื่นจัดทีม ครูแบ่งกลุ่มนักเรียน กลุ่มละ 4-5 คน โดยคณะนักเรียนที่มีความสามารถเก่ง ปานกลาง และอ่อน เพื่อให้นักเรียนเรียนรู้ร่วมกันก่อนการปฏิบัติกิจกรรม และเตรียมความพร้อมก่อนที่จะแข่งขัน 4) ชื่นการแข่งขัน นักเรียนแต่ละกลุ่มจะแข่งขันกันในการทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่เรียน โดยยึดหลักนักเรียนที่มีความสามารถทัดเทียมกัน คือนักเรียนเก่งของแต่ละทีมแข่งขันกัน นักเรียนปานกลางของแต่ละทีมแข่งขันกัน และนักเรียนอ่อนของแต่ละทีมแข่งขันกัน ให้นำคะแนนการแข่งขันของแต่ละคนมารวมกันเป็นคะแนนรวมของทีม และ 5) ชื่นสรุป ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปบทเรียน และมอบรางวัลให้ทีมที่ได้คะแนนสูงสุด

4.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

อุทุมพร มาโยม (2566) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาทักษะการเขียนสะกดคำ ด้วยการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT ร่วมกับชุดการสอนสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ การเขียนสะกดคำ ด้วยการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT ร่วมกับชุดการสอนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) เพื่อเปรียบเทียบทักษะการเขียน

สะกดคำ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT ร่วมกับชุดการสอน 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ ผลการวิจัยพบว่า 1) แผนการจัดการเรียนรู้ การเขียนสะกดคำ ด้วยการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT ร่วมกับชุดการสอน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพ 87.00/90.67 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ที่ตั้งไว้ 2) ผลการจัดการเรียนรู้การเขียนสะกดคำก่อนและหลังเรียน ด้วยการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT ร่วมกับชุดการสอน พบว่า คะแนนสอบหลังเรียนของนักเรียนสูงกว่าคะแนนสอบก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT ร่วมกับชุดการสอน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.65$, S.D. = 0.47)

รวีพร ช้างอินทร์, สุกัลยา สุขเมธ และสิรารวรรณ จรัสรวีวัฒน์ (2565) ได้ศึกษาเรื่องผลการจัดการเรียนรู้แบบนิรนัยร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT เรื่อง มาตราตัวสะกด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง มาตราตัวสะกด ก่อนเรียนและหลังเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบนิรนัยร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT 2) เพื่อศึกษาเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้แบบนิรนัยร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง มาตราตัวสะกด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบนิรนัยร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 2) เจตคติต่อการจัดการเรียนรู้แบบนิรนัยร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 อยู่ในระดับมากที่สุด

5. วิธีดำเนินการวิจัย

5.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

5.1.1 ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม (ฝ่ายประถม) ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 สังกัดกระทรวงการอุดมศึกษาวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม จำนวน 4 ห้อง จำนวนนักเรียน 126 คน

5.1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2/3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม (ฝ่ายประถม) ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 สังกัดกระทรวงการอุดมศึกษาวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม จำนวนนักเรียน 34 คน โดยใช้เทคนิคการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Sampling)

5.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

5.2.1 แผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT จำนวน 6 แผน ใช้เวลาเรียน 12 ชั่วโมง

5.2.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตรา ชนิดปรนัย 3 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ

5.2.3 แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

5.3 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

5.3.1 สร้างแผนการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยนำแผนการจัดการเรียนรู้เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาสาระ ด้านภาษา ด้านการวัดและประเมินผล และด้านหลักสูตรและการสอน นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแล้วมาหาค่าเฉลี่ย โดยใช้เกณฑ์การให้คะแนนตามแบบประเมินของลิเคิร์ต (Likert) เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) 5 ระดับ และตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ด้วยวิธีหาค่าความเหมาะสมของแผน ผลการวิเคราะห์ค่าความเหมาะสมของแผน พบว่าแผนการจัดการเรียนรู้ทั้ง 6 แผน มีค่าความเหมาะสมอยู่ระหว่าง 4.52 – 4.65 แสดงว่า แผนการจัดการเรียนรู้มีเหมาะสม และสามารถนำไปเป็นเครื่องมือในการทดลองได้

5.3.2 สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ ผู้วิจัยนำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรง ความถูกต้อง ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม โดยประเมินค่าหาดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ (IOC) จากนั้นนำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ที่สร้างขึ้น มาทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนห้องที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 34 คน นำมาวิเคราะห์หาความยากง่าย (P) และหาค่าอำนาจจำแนก (B) ของแบบทดสอบรายข้อ ผลการวิเคราะห์หาความยากง่ายของแบบทดสอบ พบว่า มีค่าระหว่าง 0.22-0.62 และค่าอำนาจจำแนก พบว่า มีค่าระหว่าง 0.27-0.78 โดยใช้สูตรของ เบรนนัน (Bernnan Index: B – Index) และนำแบบทดสอบที่คัดเลือกไว้แล้วมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นโดยวิธีของ โลเวทท์ (Lovett's Method) พบว่า มีค่าเท่ากับ 0.58

5.3.3 สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามความพึงพอใจที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม ตรวจสอบความถูกต้อง และความเหมาะสมของข้อความที่ใช้ในแบบสอบถามความพึงพอใจ โดยพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับลักษณะพฤติกรรมที่ต้องการวัด จากนั้นจึงวิเคราะห์หาดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามคุณลักษณะ โดยเลือกค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ถึง

1.00 พบว่ามีค่า IOC อยู่ในระหว่าง 0.80-1.00 แสดงว่า แบบสอบถามความพึงพอใจมีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และสามารถนำไปเป็นเครื่องมือในการทดลองได้

5.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การพิทักษ์สิทธิ์ของกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้ดำเนินการ โดยการชี้แจงถึงวัตถุประสงค์และขั้นตอนการดำเนินการวิจัย และขอความร่วมมือกลุ่มตัวอย่างเข้าร่วมโครงการวิจัยด้วยความสมัครใจและมีสิทธิ์ถอนตัวออกจากการวิจัยได้ถ้าต้องการ ข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างจะถูกเก็บไว้เป็นความลับและใช้ข้อมูลเฉพาะการศึกษานี้เท่านั้น การนำเสนอข้อมูลจะนำเสนอโดยภาพรวม ซึ่งจะต้องได้รับความเห็นชอบจากกลุ่มตัวอย่างในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลอยู่ในระหว่างช่วงวันที่ 3 กรกฎาคม 2566 ถึงวันที่ 26 กรกฎาคม 2566 มีวิธีดำเนินการเก็บข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

5.4.1 ผู้วิจัยทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตรา ที่ผ่านการพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพ แล้วมาทดลองใช้ (Try out) แล้วเก็บคะแนนไว้เปรียบเทียบกับคะแนนทดสอบหลังเรียน (Post-test)

5.4.2 ผู้วิจัยนำแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT จำนวน 6 แผน 12 ชั่วโมง ที่ผ่านการประเมินคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญ ทดลองใช้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างจนครบ โดยระหว่างการทดลองมีการเก็บคะแนนจากกิจกรรมกลุ่ม และเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปวิเคราะห์หาค่าคะแนนร้อยละของคะแนนกระบวนการ (E_1)

5.4.3 ผู้วิจัยทดสอบหลังการจัดการเรียนรู้ (Posttest) นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตรา ไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เมื่อนักเรียนปฏิบัติกิจกรรมจนครบ ซึ่งเป็นแบบทดสอบชุดเดียวกันกับแบบทดสอบก่อนเรียน

5.4.4 ให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ตอบแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 อาจเกิดความคลาดเคลื่อนจากการอ่านสะกดคำได้ ผู้วิจัยจึงลดความคลาดเคลื่อนที่จะเกิดขึ้น โดยอธิบายความหมายของข้อคำถามให้ชัดเจน สมบูรณ์ และถูกต้องที่สุด ถ้าตรวจสอบแล้วพบว่ามีคำตอบในบางประเด็น อาจจะต้องมีการติดตามเป็นการเฉพาะรายบุคคลอย่างเร่งด่วน ถ้าไม่สามารถดำเนินการได้ หรือพิจารณาแล้วว่ามีข้อมูลไม่สมบูรณ์ของข้อมูล ให้นำข้อมูลชุดนั้นออกจากการวิเคราะห์ข้อมูล

5.4.5 นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ทั้งหมดเข้าสู่กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับของวัตถุประสงค์การวิจัย

5.5 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้เน้นใช้ทั้งการวิเคราะห์เชิงปริมาณโดยการหาเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าร้อยละ ร่วมกับการวิเคราะห์เชิงคุณภาพจากสังเกต/สอบถาม/สัมภาษณ์เพื่อการสะท้อนผลการจัดกิจกรรม โดยมีลำดับขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์หลักของการวิจัยดังนี้

5.5.1 วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของการเรียนรู้ โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT โดยการคำนวณอัตราส่วนระหว่างค่าร้อยละของคะแนนเฉลี่ยระหว่างเรียนกับค่าร้อยละของคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน (E_1 / E_2)

5.5.2 วิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการอ่านสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตรา ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT โดยใช้สถิติทดสอบสมมติฐาน t-test (Dependent Samples)

5.5.3 วิเคราะห์หาระดับความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนรู้ โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT โดยคำนวณหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับคะแนนความพึงพอใจ

6. ผลการวิจัย

6.1 การวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการอ่านสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตรา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

ผู้วิจัยวิเคราะห์โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตรา นำเสนอดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพ E_1/E_2

ผลการเรียน	(\bar{X})	S.D.	ร้อยละของคะแนนเฉลี่ย
ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1)	51.38	2.42	85.63
ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2)	25.91	2.44	86.37
ประสิทธิภาพของกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ E_1/E_2 เท่ากับ 85.63/86.37			

จากตารางที่ 1 พบว่า การพิจารณาประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการอ่านสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตรา โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ E_1/E_2 พบว่า คะแนนการทดสอบระหว่างเรียน (E_1)

เท่ากับ ($\bar{X} = 51.38$, S.D. = 2.42) คิดเป็นร้อยละ 85.63 ของคะแนนเต็ม ผลของคะแนน E_1 มาจากคะแนนเฉลี่ยจากการแข่งขันกิจกรรมกลุ่ม โดยเก็บคะแนนในระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จากแผนที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นมาทั้งหมด 6 แผน ซึ่งใช้คะแนนเก็บจากการทำกิจกรรมกลุ่มจากการแข่งขันเกมที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้น โดยกำหนดให้แผนละ 10 คะแนน จึงได้คะแนนเฉลี่ยของนักเรียนทุกคนคิดเป็นร้อยละ 80 ขึ้นไป และคะแนนทดสอบหลังเรียน (E_2) เท่ากับ ($\bar{X} = 25.91$, S.D. = 2.44) คิดเป็นร้อยละ 86.37 ของคะแนนเต็ม ผลของคะแนน E_2 มาจากคะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียน จำนวน 30 ข้อ ได้คะแนนเฉลี่ยของนักเรียนทุกคนคิดเป็นร้อยละ 80 ขึ้นไป ดังนั้น ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการอ่านสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตรา โดยใช้การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีประสิทธิภาพ E_1/E_2 เท่ากับ 85.63/86.37 ซึ่งสูงกว่าเป้าหมายที่ตั้งไว้ที่ $E_1/E_2 = 80/80$ โดยผู้เรียนสามารถทำแบบทดสอบหลังเรียนได้ดีกว่าแบบทดสอบระหว่างเรียน

6.2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการอ่านสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตรา โดยใช้การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังเรียน ดังตารางที่ 2

ผู้วิจัยวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการทดสอบก่อนเรียน และการทดสอบหลังเรียน ด้วยสถิติ t-test (Dependent Samples) นำเสนอดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการทดสอบก่อนเรียน และการทดสอบหลังเรียน (n=34)

การทดสอบ	n	Mean	S.D.	df	*t
ก่อนเรียน	34	14.47	3.89	33	-21.895
หลังเรียน	34	25.91	2.44		

* ค่า p-value < .05

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการอ่านสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตรา โดยใช้การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน เท่ากับ ($\bar{X} = 14.47$, S.D. = 3.89) และคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ ($\bar{X} = 25.91$, S.D. = 2.44) เมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยสถิติ t-test (Dependent Samples) พบว่า นักเรียนมีคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 นำเสนอดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT

รายการ	\bar{X}	S.D.	ความพึงพอใจ
1. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ทำให้นักเรียนสามารถอ่านสะกดคำได้อย่างถูกต้อง	4.85	0.35	มากที่สุด
2. นักเรียนรู้สึกชอบกิจกรรมการเรียนรู้ มีขั้นตอนชัดเจนต่อเนื่อง ไม่สับสน	4.47	0.65	มาก
3. นักเรียนมีความสุข และสนุกในการทำกิจกรรมการเรียนรู้	4.79	0.40	มากที่สุด
4. นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมร่วมกัน	4.74	0.44	มากที่สุด
5. นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนมากขึ้น	4.29	0.79	มาก
6. กิจกรรมการเรียนรู้ ส่งเสริมให้นักเรียนพัฒนาทักษะการอ่าน	4.68	0.47	มากที่สุด
7. กิจกรรมการเรียนรู้ ส่งเสริมให้นักเรียนกล้าแสดงออกมากยิ่งขึ้น	4.44	0.65	มาก
8. นักเรียนได้ฝึกทักษะการทำงานร่วมกัน เช่น การเป็นผู้นำ การแก้ปัญหา การช่วยเหลือกัน	4.76	0.42	มากที่สุด
9. นักเรียนมีการแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็นซึ่งกันและกัน	4.56	0.50	มากที่สุด
10. นักเรียนชอบกิจกรรมการเรียนรู้ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้	4.88	0.32	มากที่สุด
รวม	4.65	0.50	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดมีค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ ($\bar{X} = 4.65$, S.D. = 0.50) และในประเด็นที่รายการข้อความของแบบสอบถามความพึงพอใจในข้อ 10 มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และข้อ 5

มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ซึ่งในส่วนของข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด เนื่องจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค TGT เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนอย่างมีความสุข มีการจัดกิจกรรม โดยใช้เกมการแข่งขัน และจัดแบ่งผู้เรียนเป็นกลุ่ม ซึ่งในแต่ละกลุ่มจะมีผู้เรียนที่ความสามารถในด้านการเรียน ซึ่งส่งผลให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเรียนรู้ ปฏิบัติกิจกรรมร่วมกัน ช่วยเหลือ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ได้ฝึกทักษะทางสังคมในการอยู่ร่วมกัน เมื่อถึงการแข่งขันก็จะให้นักเรียนที่มีความสามารถในระดับเดียวกัน แข่งขันกัน ทำให้ไม่เกิดความกดดันในทุกขั้นตอน และสามารถนำทักษะที่ได้รับในการทำกิจกรรมไปใช้ใน ชีวิตประจำวันได้ ส่วนข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อาจเกิดจากลักษณะนิสัยของแต่ละบุคคลที่แตกต่างกัน เหตุปัจจัยภายนอกที่ทำให้ผู้เรียนบางคนไม่กระตือรือร้นในการเรียน ผู้วิจัยจึงต้องมีการปรับสภาพแวดล้อมในการเรียน และออกแบบรูปแบบการสอน ใช้สื่อให้ทันสมัย เพื่อกระตุ้นผู้เรียนให้รักการเรียนรู้และมีความมุ่งมั่นที่จะเรียนรู้

7. สรุปผลการวิจัย

7.1 ผลการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการอ่านสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตรา โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 85.63/86.37 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้

7.2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการอ่านสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตรา โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 14.47 คะแนน และคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 25.91 คะแนน และเมื่อเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังเรียน พบว่านักเรียนมีคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

7.3 ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.65 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.50

8. อภิปรายผล

8.1 ผลการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการอ่านสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตรา โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 พบว่า นักเรียนมีคะแนนค่าเฉลี่ยจากการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจากผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าขั้นตอนกระบวนการออกแบบการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม และเป็นไปตามระบบโดยเริ่มจากการศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย วิธีการ

สร้างแผนการจัดการเรียนรู้ รวมทั้งเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาจัดทำเนื้อหาแผนการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ Slavin, Robert E (1995) ได้กล่าวไว้ว่า ผู้เรียนจะเกิดผลสัมฤทธิ์ในการเรียนที่มากขึ้น เมื่อผู้เรียนได้รับการเรียนรู้ควบคู่กับการจัดกิจกรรม ซึ่งการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT จะทำให้สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ของผู้เรียนมีความท้าทาย สนุกสนาน และมีแนวโน้มที่จะส่งผลต่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการอ่านสะกดคำของผู้เรียน จากแนวคิดและทฤษฎีที่นำมาสนับสนุนในงานของผู้วิจัยจึงสอดคล้องกับงานวิจัยของ อุทุมพร มาโยม (2566) ที่ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาทักษะการเขียนสะกดคำด้วยการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT ร่วมกับชุดการสอนสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า แผนการจัดการเรียนรู้ การเขียนสะกดคำด้วยการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT ร่วมกับชุดการสอนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพ 87.00/90.67 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ที่ตั้งไว้

8.2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการอ่านสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตรา โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 พบว่า คะแนนทดสอบหลังเรียนของนักเรียนสูงกว่าคะแนนทดสอบก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ หมายความว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเป็นกลุ่มละความสามารถ มีเกมการแข่งขันส่งผลให้นักเรียนทุกคนร่วมมือกันด้วยความสามัคคี เพื่อให้เกิดผลสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ วังวรา เล่าเรียนดี (2548) ได้กล่าวไว้ว่า การเรียนแบบร่วมมือเทคนิค TGT เป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้ให้นักเรียนได้ร่วมกันเรียนรู้และปฏิบัติกิจกรรมให้บรรลุผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย มุ่งเน้นการร่วมกันปฏิบัติงานที่มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และมุ่งส่งเสริมพัฒนาทักษะทางสังคม และให้ทุกคนรับผิดชอบต่อผลงานของตนเองและของกลุ่ม ทุกคนต้องมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ช่วยเหลือพึ่งพากัน ยอมรับความคิดเห็นซึ่งกันและกัน รวมทั้งช่วยเหลือเพื่อนสมาชิกให้สามารถเรียนรู้ได้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด จากแนวคิดและทฤษฎีที่นำมาสนับสนุนในงานของผู้วิจัยจึงสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อุทุมพร มาโยม (2566) ที่ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาทักษะการเขียนสะกดคำ ด้วยการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT ร่วมกับชุดการสอนสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า ผลการจัดการเรียนรู้การเขียนสะกดคำก่อนและหลังเรียน ด้วยการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT ร่วมกับชุดการสอน พบว่า คะแนนสอบหลังเรียนของนักเรียนสูงกว่าคะแนนสอบก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

8.3 ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก เนื่องจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างมีความสุข มีการจัดกิจกรรมการแข่งขันโดยจัดแบ่งผู้เรียนเป็นกลุ่ม ซึ่งในแต่ละกลุ่มจะมีผู้เรียนที่ละความสามารถในด้านการเรียน ซึ่งส่งผลให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเรียนรู้ และปฏิบัติกิจกรรมร่วมกัน ช่วยเหลือ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน เมื่อถึงการแข่งขันก็จะให้นักเรียนที่มีความสามารถในระดับเดียวกันแข่งขันกัน ทำให้ไม่เกิดความกดดันใน

ทุกขั้นตอนตามลำดับของการจัดกิจกรรม นอกจากนี้ยังทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะการอ่านสะกดคำมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของกาญจนา คุณารักษ์ (2540) ได้กล่าวถึงประโยชน์ และคุณค่าของการเรียนแบบร่วมมือไว้ในทำนองเดียวกัน กล่าวคือ การเรียนแบบร่วมมือเทคนิค TGT ช่วยพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน ช่วยสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดีให้กับนักเรียน ช่วยให้ผู้เรียนเกิดเจตคติที่ดีต่อการเรียน และยังช่วยให้นักเรียนรู้สึกมีความสุขกับการเรียน และเข้าใจสิ่งที่เรียนมากยิ่งขึ้นด้วย จากแนวคิดและทฤษฎีที่นำมาสนับสนุนในงานของผู้วิจัยจึงสอดคล้องกับงานวิจัยของ รวีพร ช่างอินทร์ (2565) ที่ได้ศึกษาเรื่องผลการจัดการเรียนรู้แบบนิรนัยร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT เรื่อง มาตราตัวสะกด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า เจตคติต่อการจัดการเรียนรู้แบบนิรนัยร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 อยู่ในระดับมากที่สุด

9. ข้อเสนอแนะ

9.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

9.1.1 ผู้สอนสามารถนำแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อนำไปพัฒนาทักษะการอ่านสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตรา โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT นั้นนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้และนำไปสร้างแผนการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และกลุ่มสาระการเรียนรู้สาระอื่น ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

9.1.2 ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT ควรเพิ่มสื่อการเรียนรู้ร่วมกับสื่อแอปพลิเคชันออนไลน์ เช่น เกมการศึกษาในรูปแบบออนไลน์ และควรใช้เวลาในการจัดการเรียนรู้ให้มากขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนจะได้มีโอกาสฝึกการคิดบ่อย ๆ จนเกิดความชำนาญ เนื่องจากผลการศึกษาพบว่า ผู้เรียนชอบและสนุกกับการจัดการเรียนการสอน มีความต้องการที่จะให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT ร่วมกับเกมการศึกษาในรูปแบบออนไลน์ ในทุกชั่วโมงที่มีการเรียนในกลุ่มสาระภาษาไทย

9.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

9.2.1 ควรศึกษาแนวทางการสร้างแผนการจัดการเรียนการสอน เพื่อเพิ่มทักษะในด้านการอ่านในกลุ่มสาระอื่น ๆ เช่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

9.2.2 ควรศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สำหรับใช้ในการสอนวิชาภาษาไทยในเนื้อหาอื่น ๆ เช่น ชนิดของคำในภาษาไทย คำภาษาต่างประเทศที่ใช้ในภาษาไทย คำราชาศัพท์ สำนวน คำพังเพย และสุภาษิต โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT ร่วมกับสื่อแอปพลิเคชัน

ออนไลน์ โดยพัฒนารูปแบบการสอนที่ทันสมัย ในรูปแบบของเกมการศึกษาออนไลน์ ในระดับชั้นอื่นอีก เพื่อเป็นประโยชน์ทางการศึกษาต่อไป

10. เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*.
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กาญจนา คุณารักษ์. (2540). *หลักสูตรและการพัฒนา*. นครปฐม: โครงการส่งเสริมการผลิตตำรา
และเอกสารการสอน มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- กาญจนา นาคสกุล. (2556). *ระบบเสียงภาษาไทย*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: โครงการเผยแพร่ผลงาน
วิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิตินา แคมมณี. (2563). *ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*.
กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รวีพร ช่างอินทร์, สุกัลยา สุขเมธ และสิริววรรณ จรัสวิวัฒน์. (2565). *ผลการจัดการเรียนรู้แบบนิรนัยร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT เรื่อง มาตรการตัวสะกด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2*.
Journal of Educational Review Faculty of Education in MCU. 9(3) : 132–145.
- วัชรรา เล่าเรียนดี. (2548). *เทคนิคการจัดการเรียนรู้สำหรับครูมืออาชีพ*. นครปฐม: คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อุทุมพร มาโยม. (2566). *การพัฒนาทักษะการเขียนสะกดคำ ด้วยการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT ร่วมกับชุดการสอนสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต.
มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- Johnson Roger and Johnson, Holubec. (1993). *Cooperative in the Classroom*.
Minnesota : Interaction Book.
- Slavin, Robert E. (1995). *Cooperative Learning Theory, Research and Practice*.
2nd ed. Massachsetts : A Simom & Schuster.

คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

www.fas.cpru.ac.th